

Näringsliv

24

Förslag till statsbudget för 2011

Näringsliv

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Näringsliv.....	13
2.1	Omfattning.....	13
2.2	Utgiftsutveckling	13
2.3	Skatteutgifter.....	14
3	Näringspolitik.....	15
3.1	Omfattning.....	15
3.2	Utgiftsutveckling	16
3.3	Skatteutgifter.....	17
3.4	Resultatredovisning	21
3.4.1	Mål	21
3.4.2	Omvärldsanalys.....	21
3.4.3	Entreprenörskap och företagande.....	24
3.4.4	Innovation och förnyelse.....	31
3.4.5	Konkurrens.....	37
3.4.6	Ramvillkor för företagande	44
3.5	Revisionens iakttagelser.....	54
3.5.1	Regeringens redogörelse med anledning av Riksrevisionens iakttagelser avseende statligt ägda bolag.....	55
3.6	Vissa frågor angående förvaltningen av statligt ägda företag	57
3.6.1	Akademiska Hus AB	57
3.6.2	Teracom AB	58
3.6.3	Försäljning av aktier i företag med statligt ägande	59
3.6.4	Genomgång av statligt ägda bolag.....	59
3.6.5	Nya statligt ägda bolag	61
3.7	Politikens inriktning	61
3.8	Budgetförslag	71
3.8.1	1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader.....	71
3.8.2	1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	72
3.8.3	1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	73
3.8.4	1:4 Tillväxtverket	73
3.8.5	1:5 Näringslivsutveckling m.m.....	74
3.8.6	1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	75
3.8.7	1:7 Turistfrämjande.....	76

3.8.8	1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	77
3.8.9	1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	78
3.8.10	1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	79
3.8.11	1:11 Patentbesvärslagen	79
3.8.12	1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	80
3.8.13	1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	80
3.8.14	1:14 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	81
3.8.15	1:15 Rymdverksamhet	81
3.8.16	1:16 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	82
3.8.17	1:17 Konkurrensverket	83
3.8.18	1:18 Konkurrensforskning	83
3.8.19	1:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	84
3.8.20	1:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	84
3.8.21	1:21 Kapitalinsatser i statliga bolag	85
3.8.22	1:22 Avgifter till vissa internationella organisationer	86
3.8.23	1:23 Finansiering av rättegångskostnader	87
3.8.24	1:24 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.	88
3.8.25	1:25 Avgifter till internationella organisationer	88
3.8.26	1:26 Bolagsverket	89
3.8.27	Stöd till omvandling och förnyelse av fordonssektorn	90
3.9	Övrig statlig verksamhet	90
3.9.1	Bolagsverket	90
3.9.2	Patent- och registreringsverket	91
3.9.3	Patentombudsnamnden	91
3.9.4	Revisorsnamnden	91
4	Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	93
4.1	Omfattning	93
4.2	Utgiftsutveckling	94
4.3	Mål	94
4.4	Resultatredovisning	94
4.4.1	Handels- och investeringsfrämjande	94
4.4.2	EU:s inre marknad och internationell handelspolitik	100
4.5	Revisionens iakttagelser	104
4.6	Politikens inriktning	104
4.7	Budgetförslag	110
4.7.1	2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	110
4.7.2	2:2 Kommerskollegium	111
4.7.3	2:3 Exportfrämjande verksamhet	112
4.7.4	2:4 Investeringsfrämjande	113
4.7.5	2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	113
4.7.6	2:6 Bidrag till standardiseringen	114
4.7.7	Exportkreditnamnden	114

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	11
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv	13
2.2 Härledning av ramnivån 2011–2014. Utgiftsområde 24 Näringsliv	14
2.3 Ramnivån 2011 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 24 Näringsliv.....	14
2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv, netto	14
3.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik	16
3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken, netto	17
3.3 Administrativa kostnader för näringslivet till följd av statliga regelverk per regelområde.....	51
3.4 Anslagsutveckling.....	71
3.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader.....	72
3.6 Anslagsutveckling.....	72
3.7 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	72
3.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	73
3.9 Anslagsutveckling.....	73
3.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	73
3.11 Anslagsutveckling.....	73
3.12 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:4 Tillväxtverket.....	74
3.13 Anslagsutveckling.....	74
3.14 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	75
3.15 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:5 Näringslivsutveckling m.m.	75
3.16 Anslagsutveckling.....	75
3.17 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	76
3.18 Anslagsutveckling.....	76
3.19 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:7 Turistfrämjande	76
3.20 Anslagsutveckling.....	77
3.21 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	77
3.22 Offentligrättslig verksamhet.....	77
3.23 Uppdragsverksamhet.....	77
3.24 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	78
3.25 Anslagsutveckling.....	78
3.26 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	78
3.27 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning.....	79
3.28 Anslagsutveckling.....	79
3.29 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	79

3.30 Anslagsutveckling.....	79
3.31 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:11 Patentbesvärslagen.....	80
3.32 Anslagsutveckling.....	80
3.33 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer.....	80
3.34 Anslagsutveckling.....	80
3.35 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet.....	81
3.36 Anslagsutveckling.....	81
3.37 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:14 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader.....	81
3.38 Anslagsutveckling.....	81
3.39 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	82
3.40 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:15 Rymdverksamhet.....	82
3.41 Anslagsutveckling.....	82
3.42 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:16 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	83
3.43 Anslagsutveckling.....	83
3.44 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:17 Konkurrensverket.....	83
3.45 Anslagsutveckling.....	83
3.46 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:18 Konkurrensforskning.....	84
3.47 Anslagsutveckling.....	84
3.48 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen.....	84
3.49 Anslagsutveckling.....	84
3.50 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag.....	85
3.51 Anslagsutveckling.....	85
3.52 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:21 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	86
3.53 Anslagsutveckling.....	86
3.54 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:22 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	87
3.55 Anslagsutveckling.....	87
3.56 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:23 Finansiering av rättegångskostnader.....	87
3.57 Anslagsutveckling.....	88
3.58 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:24 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.....	88
3.59 Anslagsutveckling.....	88
3.60 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	89
3.61 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:25 Avgifter till internationella organisationer.....	89
3.62 Anslagsutveckling.....	89
3.63 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:26 Bolagsverket.....	90
3.64 Offentligrättslig verksamhet.....	91
3.65 Uppdragsverksamhet.....	91
3.66 Offentligrättslig verksamhet.....	91
3.67 Uppdragsverksamhet.....	91
3.68 Offentligrättslig verksamhet.....	91
3.69 Uppdragsverksamhet.....	92

4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	94
4.2 Anslagsutveckling.....	110
4.3 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Ackreditering m.m.....	110
4.4 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Metrologi m.m.	111
4.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014 för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet.....	111
4.6 Anslagsutveckling.....	111
4.7 Härledning av anslagsnivån 2011–2014 för 2:2 Kommerskollegium.....	112
4.8 Anslagsutveckling.....	112
4.9 Härledning av anslagsnivån 2011–2014 för 2:3 Exportfrämjande	112
4.10 Anslagsutveckling.....	113
4.11 Härledning av anslagsnivån 2011–2014 för 2:4 Investeringsfrämjande.....	113
4.12 Anslagsutveckling.....	113
4.13 Härledning av anslagsnivån 2011–2014 för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	114
4.14 Anslagsutveckling.....	114
4.15 Härledning av anslagsnivån 2011–2014 för 2:6 Bidrag till standardiseringen...	114
4.16 Uppdragsverksamhet.....	115

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner regeringens förslag att Akademiska Hus AB:s organisation kan inrättas utan beaktande av vad som anges om lokala bolag i riksdagens tidigare riktlinjer (avsnitt 3.6.1),
2. godkänner regeringens förslag om ny koncernstruktur för Teracom AB och bemyndigar regeringen att vidta därför behövliga åtgärder, innefattande att förvärva ett aktiebolag som ska ta över ansvaret för den verksamhet som riksdagen tidigare beslutat för Teracom med de förtydliganden som regeringen föreslår samt överföra aktierna i Teracom AB till detta bolag genom ett aktieägartillskott (avsnitt 3.6.2),
3. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor under 2012–2016 (avsnitt 3.8.2),
4. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* besluta om bidrag, som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 450 000 000 kronor under 2012–2014 (avsnitt 3.8.5),
5. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 000 000 kronor under 2012–2014 (avsnitt 3.8.8),
6. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 300 000 kronor under 2012–2014 (avsnitt 3.8.9),
7. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:15 *Rymdverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 340 000 000 kronor under 2012–2017 (avsnitt 3.8.15),
8. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:25 *Avgifter till internationella organisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 600 000 000 kronor under 2012–2017 (avsnitt 3.8.25),
9. bemyndigar regeringen att under 2011 besluta om statliga kreditgarantier till företag i fordonsklustret för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken för omställning till grön teknologi m.m. intill ett belopp av 20 000 000 000 kronor mot fullgoda säkerheter och med marknadsreglerande avgifter under normalt marknadsläge (avsnitt 3.8.27),
10. bemyndigar regeringen att under 2011 ikläda staten betalningsansvar intill ett be-

- lopp av högst 500 000 000 000 kronor för exportkreditgarantier (avsnitt 4.7.7),
11. bemyndigar regeringen att under 2011 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av högst 10 000 000 000 kronor för investeringsgarantier (avsnitt 4.7.7),
 12. bemyndigar regeringen att under 2011 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning (avsnitt 4.7.7),
 13. bemyndigar regeringen att under 2011 besluta om lån till AB Svensk Exportkredit (SEK) intill ett belopp av högst 100 000 000 000 kronor (avsnitt 4.7.7),
 14. bemyndigar regeringen att under 2011 besluta om kreditgaranti för upplåning till AB Svensk Exportkredit (SEK) intill ett belopp av högst 250 000 000 000 kronor (avsnitt 4.7.7),
 15. bemyndigar regeringen att avskaffa grundförförbindelsen till AB Svensk Exportkredit (avsnitt 4.7.7),
 16. för budgetåret 2011 anvisar anslagen under utgiftsområde 24 *Näringsliv* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	Ramanslag	143 009
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	Ramanslag	1 938 133
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	Ramanslag	468 231
1:4 Tillväxtverket	Ramanslag	358 942
1:5 Näringslivsutveckling m.m.	Ramanslag	641 009
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	Ramanslag	78 748
1:7 Turistfrämjande	Ramanslag	140 035
1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	Ramanslag	180 334
1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	Ramanslag	5 673
1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	Ramanslag	8 501
1:11 Patentbesvärsträtten	Ramanslag	18 250
1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	Ramanslag	7 952
1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	Ramanslag	4 190
1:14 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	Ramanslag	24 481
1:15 Rymdverksamhet	Ramanslag	257 977
1:16 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	Ramanslag	8 327
1:17 Konkurrensverket	Ramanslag	127 826
1:18 Konkurrensforskning	Ramanslag	14 344
1:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	Ramanslag	19 910
1:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	Ramanslag	42 950
1:21 Kapitalinsatser i statliga bolag	Ramanslag	1 000
1:22 Avgifter till vissa internationella organisationer	Ramanslag	17 780
1:23 Finansiering av rättegångskostnader	Ramanslag	10 000
1:24 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m m.	Ramanslag	110 000
1:25 Avgifter till internationella organisationer	Ramanslag	442 518
1:26 Bolagsverket	Ramanslag	1 100
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	Ramanslag	22 759
2:2 Kommerskollegium	Ramanslag	79 920
2:3 Exportfrämjande verksamhet	Ramanslag	193 889
2:4 Investeringsfrämjande	Ramanslag	58 863
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	Ramanslag	15 417
2:6 Bidrag till standardiseringen	Ramanslag	31 512
Summa		5 473 580

2 Näringsliv

2.1 Omfattning

Utgiftsområde Näringsliv omfattar näringspolitik samt utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
Näringspolitik	5 769	8 016	7 853	5 071	5 086	5 053	5 124
Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	455	419	434	402	404	407	411
Äldreanslag	340	216	214	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv	6 565	8 651	8 501	5 474	5 491	5 460	5 536

¹ Inklusiva tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Regeringen föreslår att 5 474 miljoner kronor anvisas till utgiftsområde 24 Näringsliv för 2011. Den högre anslagsnivån för 2010 förklaras främst av att anslaget 1:21 *Kapitalinsatser i statliga bolag* inom området Näringspolitik har tillförts nya medel under året, prop. 2009/10:121 Nyemission i SAS AB (publ), och föreslås tillföras medel i regeringens proposition Hösttilläggsbudget för 2010 (prop. 2010/11:2).

För 2012 beräknas anslagsnivån till 5 491 miljoner kronor, för 2013 till 5 460 miljoner kronor och för 2014 till 5 536 miljoner kronor.

I tabell 2.2 redovisas förändringen av anslagsnivån för perioden 2011–2014 jämfört

med statsbudgeten för 2010 fördelat på olika komponenter. Den årliga pris- och löneomräkningen av anslagen för förvaltningsändamål som görs för att kompensera myndigheterna för pris- och löneökningar utgör en del av den föreslagna anslagsförändringen.

**Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2011–2014.
Utgiftsområde 24 Näringsliv**

Miljoner kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	5 499	5 499	5 499	5 499
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	43	93	152	237
Beslut	-94	-121	-227	-227
Överföring till/från andra utgiftsområden	9	3	-2	-8
Övrigt ³	16	17	21	17
Ny ramnivå	5 474	5 491	5 460	5 536

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt.

Av tabell 2.3 framgår utgiftsområdets ram för 2011 realekonomiskt fördelad på transfereringar, verksamhetskostnader samt investeringar.

**Tabell 2.3 Ramnivån 2011 realekonomiskt fördelad.
Utgiftsområde 24 Näringsliv**

Miljoner kronor

	2011
Transfereringar ¹	3 107
Verksamhetskostnader ²	2 356
Investeringar ³	10
Summa ramnivå	5 474

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2009 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 24 Näringsliv redovisas i huvudsak på statsbudgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning, s.k. skatteutgifter. Avvikelser från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en viss grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad i förhållande till en likformig beskattning och som en skattesanktion om det rör sig om ett ”överuttag” av skatt. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika områden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar statsbudgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig redovisning av skatteutgifterna har redovisats i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2010 (skr. 2009/10:195).

I tabellen nedan redovisas de nettoberäknade skatteutgifterna som är att hänföra till utgiftsområde 24 Näringsliv.

**Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv,
netto**

Miljoner kronor

	Prognos 2010	Prognos 2011
Näringspolitik	17 023	18 373
Utrikeshandel, handels- och investerings- främjande	0	0
Totalt för utgiftsområdet	17 023	18 373

3 Näringspolitik

3.1 Omfattning

Inom näringspolitiken ryms företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, innovationsutveckling, regelförenkling, konkurrensfrämjande arbete, turistfrämjande samt immaterial- och associationsrättsliga frågor. Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering samt tillstånd och tillsyn enligt minerallagen (1991:45) samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling inom bl.a. metrologi, bidrag till rymdverksamhet, bidrag till svenska standardiseringsorganisationen samt ansvar för säkerhetsfrågor inom elområdet.

Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patentbesvärslagen (PBR), Patent- och registreringsverket (PRV), Bolagsverket, Konkurrensverket, Elsäkerhetsverket, Rymdstyrelsen och Revisorsnämnden. Dessutom har Patentombudsämnden inrättats den 1 september 2010.

Statligt ägda bolag och stiftelser m.m. som berörs i det följande är ALMI Företagspartner AB (ALMI), VisitSweden AB, AB Göta kanalbolag, RISE - Research Institutes of Sweden, Innovationsbron AB samt Sveriges Standardiseringsråd (SSR), Stiftelsen Industrifonden och Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID).

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik

<i>Miljoner kronor</i>	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Näringspolitik</i>							
1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	134	143	139	143	144	146	150
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	1 859	1 904	1 830	1 938	2 015	2 041	2 077
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.	355	468	468	468	474	480	490
1:4 Tillväxtverket	261	368	357	359	363	368	374
1:5 Näringslivsutveckling m.m.	530	617	558	641	622	585	585
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	54	78	76	79	80	79	82
1:7 Turistfrämjande	110	150	150	140	142	92	93
1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	174	179	175	180	182	185	189
1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	6	6	6	6	6	6	6
1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.	3	8	9	9	9	14	14
1:11 Patentbesvärsmåden	17	18	18	18	19	19	19
1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	11	8	9	8	8	8	8
1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	4	4	4	4	4	4	4
1:14 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	25	24	23	24	25	25	26
1:15 Rymdverksamhet	699	687	668	258	174	176	178
1:16 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	5	5	5	8	8	8	8
1:17 Konkurrensverket	121	127	125	128	129	131	133
1:18 Konkurrensforskning	13	13	13	14	13	14	14
1:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	20	20	20	20	20	20	20
1:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	53	23	73	43	43	43	43
1:21 Kapitalinsatser i statliga bolag	1 298	3 101	3 063	1	1	1	1
1:22 Avgifter till vissa internationella organisationer	8	7	6	18	18	18	18
1:23 Finansiering av rättegångskostnader	9	10	10	10	10	10	10
1:24 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.		50	49	110	136	138	139
1:25 Avgifter till internationella organisationer		0	0	443	443	443	443
1:26 Bolagsverket		0	0	1	0	0	0
Summa Näringspolitik	5 769	8 016	7 853	5 071	5 086	5 053	5 124
<i>Äldreanslag</i>							
2010 1:24 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	209	200	196	0	0	0	0
2010 1:26 Utvecklingsanslag för Nutek, ITPS och Glesbygdverket	26	16	18	0	0	0	0
2009 1:4 Verket för Näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader	85	0		0	0	0	0
2009 1:6 Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader	20	0		0	0	0	0
Summa Äldreanslag	340	216	214	0	0	0	0
Totalt för område Näringspolitik	6 109	8 232	8 067	5 071	5 086	5 053	5 124

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

För 2010 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 8 067 miljoner kronor, vilket är något mindre jämfört med tilldelade medel.

Regeringens förslag till anslag 2011 för näringspolitiken innebär att 5 071 miljoner kronor anvisas. Den högre anslagsnivån för 2010 förklaras främst av att anslaget 1:21 *Kapitalinsatser i statliga bolag* har tillförts nya medel under året, prop. 2009/10:121 Nyemission i SAS AB (publ), och föreslås tillföras nya medel i regeringens proposition Hösttilläggsbudget för 2010 (prop. 2010/11:2).

För 2012 beräknas anslagsnivån till 5 086 miljoner kronor, för 2013 till 5 053 miljoner kronor och för 2014 till 5 124 miljoner kronor.

3.3 Skatteutgifter

Skatteutgifterna inom utgiftsområde 24 Näringsliv samt en definition av begreppet redovisas i avsnitt 2.3. I tabell 3.2 nedan följer en redovisning av de nettoberäknade skatteutgifter som kan hänföras till näringspolitikens område. I anslutning till tabellen ges en kortfattad beskrivning av respektive skatteutgift.

Tabell 3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken, netto

Milljoner kronor

	Prognos 2010	Prognos 2011
Schablonberäknad kapitalavkastning i fåmansaktiebolag	-	-
Löneunderlaget i fåmansaktiebolag	-	-
Kapitalvinst på kvalificerade andelar	-	-
Arbetsgivarens kostnader för arbetstagarens pension	-	-
Underskott i aktiv verksamhet m.m.	10	20
Sjöinkomstavdrag	160	160
Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner	170	170
Utjämnning av småföretagares inkomst	-	-
Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal	-	-
Koncernbidragsdispens	-	-
Rabatter och liknande från ekonomiska föreningar	-	-
Utdelning och kapitalvinst på aktier i noterade bolag	1 170	1 180
Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade aktier	3 718	3 901
Utdelning av aktier	-	-
Utdelning och kapitalvinst på aktier i oäkta bostadsrättsföreningar	-	-

Ersättning skiljemannauppdrag	-	-
Avskaffad särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 65 år men är födda 1938 eller senare	210	220
Avskaffad särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 65 år men är födda 1937 eller tidigare	80	80
Avskaffad särskild löneskatt för anställda som fyllt 65 år men är födda 1938 eller senare	1 700	1 770
Avskaffad särskild löneskatt för anställda som fyllt 65 år men är födda 1937 eller tidigare	300	220
Transport i skidliftar	209	209
Rumsuthyrning	1 110	1 160
Bränsleförbrukning för uppvärmning inom industrin	808	1 412
Elförbrukning inom industrin	12 018	12 434
Program för energieffektivisering inom industrin	150	150
Generell nedsättning av koldioxidskatt för industrin	3 611	3 280
Särskilt nedsatt koldioxidskatt för naturgas som drivmedel	38	30
Särskild nedsättning av koldioxidskatt för industrin	10	7
Skattereduktion för sjöinkomst	80	80
Fastighetsskatt på lokaler	-4 547	-4 614
Fastighetsskatt på industri- och elproduktionsenheter	-3 982	-3 496
Totalt för näringspolitik	17 023	18 373

Schablonberäknad kapitalavkastning i fåmansaktiebolag

Aktiva ägare till kvalificerade andelar i fåmansaktiebolag kan ta ut ersättning i form av både kapital- och tjänsteinkomst. Skattesatserna för dubbelbeskattad tjänste- och dubbelbeskattad kapitalinkomst skiljer sig åt. Därför förebyggs skatteplanering genom regler som schablonmässigt begränsar hur stor del av inkomsten som får tas ut i inkomstslaget kapital.

För företag med hög kapitalavkastning medför dessa s.k. 3:12-regler att en del av kapitalinkomsten beskattas som tjänsteinkomst. För övriga beskattas i stället en del av tjänsteinkomsten som kapitalinkomst. I den mån den senare gruppen dominerar, medför detta en skatteutgift.

Utdelningsutrymmet för kapitalbeskattning (gränsbeloppet) beräknas enligt antingen förenklingsregeln eller huvudregeln. Vid tillämpning av huvudregeln beräknas utdelningsutrymmet genom att en s.k. klyvningsränta multipliceras med ett

kapitalunderlag som är tänkt att motsvara det insatta aktiekapitalet. Klyvningsräntan uppgår till summan av statslåneräntan den sista november föregående år och nio procentenheter. Enligt förenklingsregeln får ägare till kvalificerade andelar gemensamt ta ut ett schablonbelopp som uppgår till högst 2,5 inkomstbasbelopp i inkomstslaget kapital.

En skatteutgift uppkommer i den mån regeln tillämpas, såvida den schablonberäknade kapitalavkastningen överstiger den faktiska kapitalavkastningen. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt. Skatteutgiften består av skillnaden i skattesats mellan tjänste- och kapitalinkomst. Denna skillnad ökar till följd av att endast 2/3 av utdelningen i inkomstslaget kapital tas upp till beskattning medan tjänsteinkomsten tas upp i sin helhet.

Löneunderlaget i fåmansaktiebolag

Vid tillämpning av huvudregeln tillkommer ett utdelningsutrymme baserat på företagets lönesumma, utöver den schablonavkastning som baseras på den s.k. klyvningsräntan och aktiernas anskaffningsvärde. Detta gäller endast om det s.k. lönekravet är uppfyllt.

En skatteutgift uppkommer i den mån huvudregeln tillämpas och lönekravet är uppfyllt, såvida det lönebaserade utrymmet resulterar i att avkastning på arbete beskattas i inkomstslaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt. Skatteskillnaden består av skillnaden mellan dubbelbeskattad tjänste- och dubbelbeskattad kapitalinkomst.

Kapitalvinst på kvalificerade andelar

Kapitalvinst på kvalificerade andelar som överstiger gränsbeloppet tas upp till beskattning i inkomstslaget tjänst. Under beskattningsåret och föregående fem beskattningsår ska dock högst 100 inkomstbasbelopp beskattas som tjänsteinkomst. Ytterligare kapitalvinst beskattas som kapitalinkomst. Den del av kapitalvinsten som överstiger gränsbeloppet men som p.g.a. begränsningsregeln ändå beskattas som kapitalinkomst medför en skatteutgift som avser skatt på inkomst av tjänst. Skatteutgiften består i

skillnaden i skattesats mellan tjänste- och kapitalinkomst.

Arbetsgivarens kostnader för arbetstagarens pension

Arbetsgivarens kostnader ska inte tas upp till beskattning hos arbetstagaren om kostnaderna avser tryggnad av utfästelse om pension genom till exempel betalning av premie för pensionsförsäkring på visst sätt och inom vissa ramar. Utfästelsen utgör en ersättning för utfört arbete som inte är förmånsgrundande i socialförsäkringssystemen och ligger därför till grund för särskild löneskatt. Skatteutgiften för skatt på inkomst av tjänst är beroende av skillnaden i marginalskatt vid avsättning och utbetalning av pensionen.

Underskott i aktiv verksamhet m.m.

Underskott av aktiv näringsverksamhet får dras av som allmänt avdrag under vissa förutsättningar (maximalt under 5 års tid med högst 100 000 kronor per år; restriktionerna gäller dock inte litterär, konstnärlig eller liknande verksamhet). Normen är annars att underskottet får sparas och kvittas mot senare överskott i den aktiva näringsverksamheten. Den tidigare lagda kvittningen är en skattekredit. Skatteutgiften utgörs av räntan på skattekrediten och avser inkomst av tjänst.

Sjöinkomstavrdrag

Sjömän som har haft s.k. sjöinkomst medges sjöinkomstavrdrag som uppgår till 36 000 kronor per år om fartyget till övervägande del går i fjärrfart och 35 000 kronor per år om det går i närfart. Om man inte har arbetat ombord hela året, ska avdrag medges till 1/365 av sjöinkomstavrdraget för varje dag som sjöinkomst uppbärs. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner

Vissa förmåner och ersättningar till utländska experter, forskare och andra nyckelpersoner kan

undantas från beskattning. För skattefrihet krävs beslut av Forskarskattenämnden. 25 procent av lönen undantas från beskattning. Vissa ersättningar för utgifter är också undantagna från skatteplikt. Undantagen gäller under högst tre år. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Utjämnning av småföretagares inkomst

I småföretag bidrar inkomstutjämnande åtgärder, t.ex. avsättningar till skogskonto och periodiseringsfond samt överavskrivningar, till skatteutgiften i den mån åtgärderna medför att ägarens marginalskatt blir olika vid avsättning och uttag. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal

I vissa fall kan en skattskyldig få avräkning för den skatt som skulle ha utgått i det andra avtalslandet även om sådan skatt inte har erlagts. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Koncernbidragsdispens

Regeringen kan i vissa fall medge att avdrag får göras för lämnade bidrag trots att reglerna för koncernbidrag inte är uppfyllda. Detta förutsätter dels att avdraget redovisas öppet, dels att den verksamhet som bedrivs av berörda företag ska vara av samhällsekonomiskt intresse. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Rabatter och liknande från ekonomiska föreningar

Ekonomiska föreningar får göra avdrag för rabatter, utdelningar m.m. trots att dessa inte är skattepliktiga hos mottagaren. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Utdelning och kapitalvinst på aktier i onoterade bolag

Kapitalinkomster för delägare i onoterade bolag beskattas med den lägre skattesatsen 25 procent istället för 30 procent, vilket är normen för kapitalinkomster. Den lägre skattesatsen ger upphov till en skatteutgift som avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade aktier

För den del av utdelningen på kvalificerade andelar som understiger gränobeloppet tas fr.o.m. inkomståret 2006 endast 2/3 upp till beskattning. Den effektiva skatten på kapitalavkastningen blir således 20 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning av aktier

Beskattning av aktieutdelning i form av aktier skjuts i vissa fall upp till dess att mottagaren säljer aktierna (den s.k. lex Asea). Räntan på denna skattecredit är en skatteutgift. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på aktier i oäkta bostadsrättsföreningar

Andelar i oäkta bostadsrättsföreningar omfattas av lättnadsregler till och med utgången av 2011. Lättnadsreglerna motsvarar de regler som gällde för utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag före inkomståret 2006. Lättnadsreglerna medför en skattelättnad. 70 procent av statslåneräntan multiplicerat med ett speciellt definierat underlag (i princip anskaffningsvärdet för bostadsrätten) undantas från beskattning i inkomståret kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Ersättning skiljemannauppdrag

Ersättning för skiljemannauppdrag ingår inte i underlaget för socialavgifter om parterna är av utländsk nationalitet. Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Avskaffad särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 65 år men är födda 1938 eller senare

Den särskilda löneskatten för vissa förvärvsinkomster (SLF) på 16,16 procent slopades den 1 januari 2007 och enbart ålderspensionsavgiften, på 10,21 procent, betalas för egenföretagare som har fyllt 65 år. Nedsättningen omfattar endast enskilda näringsidkare som är födda 1938 eller senare, dvs. näringsidkare som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet.

Avskaffad särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 65 år men är födda 1937 eller tidigare

Den särskilda löneskatten för vissa förvärvsinkomster (SLF) på 24,26 procent slopades den 1 januari 2008 för egenföretagare som har fyllt 65 år. Nedsättningen omfattar endast enskilda näringsidkare som är födda 1937 eller tidigare, dvs. näringsidkare som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet.

Avskaffad särskild löneskatt för anställda som fyllt 65 år men är födda 1938 eller senare

Den särskilda löneskatten för vissa förvärvsinkomster (SLF) på 16,16 procent slopades den 1 januari 2007 och enbart ålderspensionsavgiften, på 10,21 procent, betalas för anställda som har fyllt 65 år. Nedsättningen omfattar endast anställda som är födda 1938 eller senare, dvs. personer som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet.

Avskaffad särskild löneskatt för anställda som fyllt 65 år men är födda 1937 eller tidigare

Den särskilda löneskatten för vissa förvärvsinkomster (SLF) på 24,26 procent slopades den 1 januari 2008 för anställda som har fyllt 65 år. Nedsättningen omfattar endast anställda som är födda 1937 eller tidigare, dvs. personer som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet.

Transport i skidliftar

Skattesatsen är nedsatt till 6 procent. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Rumsuthyrning

Skattesatsen är nedsatt till 12 procent. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Bränsleförbrukning för uppvärmning inom industrin

Industrisektorn är energiskattebefriad för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocesser. Normen för alla fossila bränslen utgörs av full energiskattesats på eldningsolja, 7,9 öre/kWh. Riksdagen har beslutat att från och med 2011 ta ut energiskatt motsvarande 30 procent av full energiskatt på eldningsolja, vilket motsvarar 2,4 öre/kWh. Därmed minskar skatteutgiften från och med 2011.

Elförbrukning inom industrin

El som används i tillverkningsprocesser inom industrisektorn beskattas med 0,5 öre/kWh. Normen utgörs av normalskattesatsen på el.

Program för energieffektivisering inom industrin

För energiintensiva industriföretag, som deltar i program för energieffektivisering medges befrielse från energiskatten på el. Detta innebär en ytterligare skattenedsättning från den tidigare nedsatta skattesatsen för el inom industrisektorn på 0,5 öre/kWh. Den ytterligare skatteutgiften uppgår till 0,5 öre/kWh.

Generell nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom industrin

För industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter medges en nedsättning med 79 procent av koldioxidskattesatsen för all

användning av fossila bränslen för uppvärmning. Normen utgörs av full koldioxidskattesats, dvs. 105 öre/kg koldioxid. Riksdagen har beslutat att nedsättning endast medges med 70 procent från och med 2011 och med 40 procent från och med 2015.

Särskilt nedsatt koldioxidskatt för naturgas och gasol som drivmedel

För naturgas och gasol som drivmedel är skattesatsen nedsatt jämfört med för uppvärmning. Nedsättningen motsvarar 41 procent av koldioxidskattesatsen för naturgas och 48 procent för gasol. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att nedsättningen för både naturgas och gasol ska motsvara 30 procent 2011, 20 procent 2013 och 0 procent 2015. Därmed upphör skatteutgiften 2015.

Särskild nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom industrin

För energiintensiva industriföretag medges nedsättning utöver den generella nedsättningen om koldioxidskatten överstiger 0,8 procent av det enskilda företags försäljningsvärde. För det överskjutande beloppet sätts skatten ned till 24 procent. EU:s minimiskattesatser måste dock alltid respekteras. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att fasa ut begränsningsnivån i två steg. Det första steget tas 2011 genom att begränsningsnivån höjs från 0,8 till 1,2 procent av det enskilda företags försäljningsvärde. Därefter slopas begränsningsnivån från och med 2015. Därmed upphör denna skatteutgift.

Skattereduktion för sjöinkomst

Utöver sjöinkomstavdrag har den som har haft sjöinkomst rätt till skattereduktion med 14 000 kronor per år om fartyget till övervägande del gått i fjärrfart och med 9 000 kronor per år om det gått i närfart. Om man inte har arbetat ombord hela året, ska reduktion medges med 1/365 av dessa belopp för varje dag som sjöinkomst uppbärs. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Fastighetsskatt på lokaler samt industri- och elproduktionsenheter

Skatten på dessa fastigheter är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion. Se även Reviderade skatteutgifter nedan.

Reviderade skatteutgifter

Fastighetsskatt på industri- och elproduktionsenheter

Skälet till att den redovisade beräkningen för fastighetsskatt på industri- och elproduktionsenheter 2011 skiljer sig från den som redovisades i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2009/10:195 är att fastighetsskatten på vattenkraftverk höjs till 2,8 procent från och med den 1 januari 2011.

3.4 Resultatredovisning

3.4.1 Mål

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet.

De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning.

3.4.2 Omvärldsanalys

Efter en relativt lång period med god ekonomisk utveckling förändrades det makroekonomiska läget i omvärlden och i Sverige snabbt till det sämre under hösten 2008. Under 2009 fortsatte den svaga utvecklingen och BNP i OECD-området föll med 3,3 procent och i Euroområdet med 4,1 procent. Under början av 2010 har

utvecklingen förbättrats något och under 2010 väntas tillväxten i OECD-området bli 2,7 procent och i Euroområdet 1,2 procent.¹ Under 2010 förväntas den svenska exporten att tillta. Även om ekonomierna i omvärlden förväntas växa under 2010 så är den förväntade tillväxten inte större än att nivåerna fortfarande kommer att ligga lägre än innan den ekonomiska krisen.

Den svaga utvecklingen i omvärlden har haft negativ inverkan på den svenska ekonomin och i synnerhet för svenska exportföretag. Under 2009 var BNP-tillväxten i Sverige -5,1 procent.

Den tendens till återhämtning av den makroekonomiska utvecklingen som vi nu ser i många länder har stimulerats kraftigt av att både penningpolitiken och finanspolitiken har varit påtagligt expansiv. Centralbankerna har hållit styrräntorna på historiskt mycket låga nivåer i över ett års tid. Samtidigt har finanspolitiken i de flesta länder varit expansiv. I flera länder har finanspolitiken varit så expansiv att det medfört stora underskott i de offentliga finanserna. Dessa underskott är på sina håll så omfattande att det fortfarande råder stor osäkerhet om utvecklingen i vår omvärld trots att de finansiella marknaderna stabiliserats under det senaste året.

Internationell konkurrenskraft

Kraftig nedgång i utrikeshandeln

Den gynnsamma utvecklingen av svensk export efter 1990-talskrisen har brutits i och med den internationella recessionen med en kraftig nedgång i den internationella efterfrågan på varuexport. Under 2009 minskade den sammantagna svenska exporten med 12,5 procent jämfört med 2008. Varuexporten som utgör 68 procent av den totala exporten föll med 17,1 procent och tjänsteexporten med 0,9 procent mellan åren 2008 och 2009 i fasta priser.²

Genom en svag utveckling av den inhemska efterfrågan och hög grad av importinnehåll i den svenska exportindustrin, så föll även den svenska importen kraftigt 2009. Den sammantagna importen föll med 13,3 procent 2009 jämfört med året innan. Den svaga exportutvecklingen

har medfört att kapacitetsutnyttjandet fallit kraftigt och stora personalneddragningar har genomförts. I industrin minskade antalet arbetade timmar med 11,5 procent 2009 jämfört med 2008 vilket kan jämföras med den sammantagna nedgången i arbetade timmar i näringslivet som uppgick till 3,6 procent under samma tidsperiod. Under första halvåret 2010 har den svenska exporten återhämtat sig och under det andra kvartalet ökar exporten med så mycket som 13,5 procent jämfört med samma period 2009.³ Under resterande delen av 2010 och under 2011 väntas både export och import fortsätta växa, om än i en lägre takt än under första halvan av 2010.

Världsmarknadsandelar och bytesförhållande – nära oförändrade på kort sikt

Sett över en längre tid har Sveriges sammanlagda marknadsandel av världens export minskat, från 2,1 procent 1970 till 1,2 procent 2009. Den har legat ungefär på denna lägre nivå sedan 2000.⁴ Den kraftiga nedgången i den svenska exporten under 2009 har inte medfört någon stor minskning av Sveriges världsmarknadsandel då även världens totala export minskade påtagligt under förra året. Under de senaste tio åren har Sveriges andel av världens tjänsteexport ökat från 1,4 till 1,8 procent. Tjänsteexporten har vuxit snabbare än varuexporten under senare år och står nu för omkring 32 procent av den svenska exporten.

Under den senaste tioårsperioden har Sveriges bytesförhållande haft en negativ utveckling. Under åren 2000–2009 försämrades bytesförhållandet i genomsnitt med 0,5 procent per år. Fallande priser på teleprodukter tillsammans med snabbt stigande oljepris är betydande faktorer bakom denna utveckling. Produktiviteten i exportindustrin har samtidigt ökat i förhållandevis hög takt vilket verkat kompenserande för det försämrade bytesförhållandet. Under 2009 har bytesförhållandet förstärkts något jämfört med året innan. Kvoten mellan de sammanvägda export- och importpriserna ökade med 0,4 procent.⁵

¹ Källa: OECD, Economic outlook, No 87, May 2010.

² År 2009 uppgick den totala exporten till 1 507 miljarder kronor vilket motsvarade 48,4 procent av BNP. Andelen varuexport uppgick till 67,8 procent och tjänsteexporten till 32,2 procent av total export. Källa: SCB.

³ Nationalräkenskaperna, 2010-07-30.

⁴ Handelsstatistik från WTO, Statistics database 2010-05-10.

⁵ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget mars 2010.

Utvecklingen av den relativa enhetsarbetskostnaden har stor betydelse för möjligheterna att konkurrera på exportmarknaderna.⁶ Den relativa enhetsarbetskostnaden har minskat i Sverige de senaste 15 åren. Minskningen beror inte i första hand på att lönekostnaderna ökat långsammare än i andra länder utan främst på ökad produktivitet och en försvagad växelkurs.⁷

Under åren 2007–2008 ökade emellertid den relativa enhetsarbetskostnaden relativt kraftigt. Fallande produktivitet medförde stigande kostnadstryck i näringslivet. Under 2009 fortsatte produktiviteten i Sverige att försämrans samtidigt som arbetskostnaden steg. En svag produktivitet utveckling i övriga OECD-länder och en försvagad krona medförde dock att den relativa enhetsarbetskostnaden minskade något under 2009. Under 2010 och 2011 förväntas enhetsarbetskostnaden sjunka snabbt då arbetskostnaden ökar långsammare och produktiviteten återhämtar sig påtagligt. Därmed dämpas de senaste årens höga kostnadstryck.⁸

Rapporter rörande Sveriges konkurrenskraft med koppling till näringspolitiken

Under 2009 och innevarande år har ett antal betydelsefulla rapporter från bl.a. OECD, EU och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser publicerats som kan kopplas till det näringspolitiska området. Nedan omnämns några av dessa rapporter som direkt eller indirekt behandlar Sveriges konkurrenskraft.

I OECD:s senaste *Economic outlook* bedöms det makroekonomiska läget nu som relativt gynnsamt, med en starkare tillväxt än föregående bedömning men samtidigt med en hög grad av osäkerhet i återhämtningen.⁹ Flertalet stora

OECD-länder redovisar en ökad tillväxt och den internationella handeln växer igen. För EU-området innebär dock krisen i Grekland och situationen i ett antal andra Euroländer att den europeiska återhämtningen är osäker. USA:s ekonomi visar tecken på återhämtning och utvecklingen i Kina och Indien är fortsatt stark. OECD påtalar att de flesta OECD-länderna den närmaste tiden behöver införa åtgärder som leder till stabila statsfinanser, efter finanskrisens stimulansåtgärder, utan att detta samtidigt riskerar att hämma tillväxten. För Sverige bedöms ekonomi återhämta sig väl men arbetslösheten förväntas vara fortsatt hög.

I OECD:s rapport *Going for Growth 2010* betonas åtgärder för att stimulera ekonomierna. OECD lyfter också fram behovet av att successivt minska krisåtgärderna. För att nå gynnsamma tillväxteffekter i ekonomin pekas bl.a. på betydelsen av effektiv beslutsprocess, effektiva regleringar och att konkurrens kan uppnås men OECD belyser också den betydelse som satsningar på infrastrukturen kan ha på den långsiktiga tillväxten.¹⁰ I rapporten kommenterar OECD också att Sverige är ett av de länder som infört en rad av de åtgärder som OECD förordar.

Under 2010 publicerades också en rad internationella rapporter där innovationsklimat, konkurrenskraft och näringslivsklimat analyseras. Sverige hamnar genomgående mycket högt i dessa internationella jämförelser, bl.a. hamnar Sverige främst bland EU-länderna när det gäller att uppnå målen med Lissabonstrategin¹¹ och Sverige anses också ha det mest gynnsamma innovationsklimatet inom EU.¹²

I rapporten *Svensk konkurrenskraft – Utfall och förslag till metod för framtida analys* från Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser sammanfattas Sveriges utveckling för några vanligt förekommande mått på konkurrenskraft. Här visas bl.a. att inkomst per person i arbetsför ålder (med avseende på real BNI) i Sverige har varit något lägre i förhållande till 14 konkurrentländer sedan 1992. Efter 2001 har den utvecklingen brutits och Sverige kom

⁶ Utvecklingen av den relativa enhetsarbetskostnaden speglar den sammantagna utvecklingen av produktivitet, lönekostnader och växelkurs i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. En minskande relativ enhetsarbetskostnad medför att det blir lättare att konkurrera med andra länder då arbetskostnaden relativt andra länder sjunker.

⁷ Näringsdepartementet, Sveriges företagande och konkurrenskraft – Internationell benchmarking (Ds 2007:37).

⁸ Källa: Konjunkturläget i mars 2010, Konjunkturinstitutet.

⁹ Källa: OECD, Economic outlook, No 87, May 2010.

¹⁰ Källa: OECD, Going for growth 2009.

¹¹ Källa: WEF, The Lisbon Review 2010.

¹² European innovation scoreboard, EU 2010.

2007 upp i samma inkomstnivå som aggregatet av konkurrentländer. Under 2008 har utvecklingen dock vänt nedåt igen.

3.4.3 Entreprenörskap och företagande

Regeringen arbetar för att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och företagande. Under utgiftsområde 24 Näringsliv sker det bl.a. genom generella insatser för kapitalförsörjning, information och rådgivning samt olika riktade åtgärder. I resultatredovisningen för detta område ingår även geologisk verksamhet under Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Entreprenörskapsinsatser genomförs också i stor utsträckning inom ramen för det regionala tillväxtarbetet. För resultatet av dessa, se avsnitt 2.5 under utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Den statliga kapitalförsörjningen genom ALMI Företagspartner AB (ALMI) och Stiftelsen Industrifonden (Industrifonden) syftar till att, tillsammans med bl.a. Innovationsbron AB (se avsnitt 3.4.4) bidra till en god kapitalförsörjning för företag i alla delar av Sverige.

Informations- och rådgivningsinsatserna sker bl.a. via ALMI och Tillväxtverket.

De riktade åtgärderna omfattar t.ex. insatser för att främja kvinnors företagande och stärka kunskapen och forskningen om detta, insatser för att öka möjligheterna för små företag att utveckla sina varor och tjänster, insatser för att fler små och medelstora företag ska få nytta av elektronisk affärshantering samt privata företagsinkubatorer. Härutöver ingår bl.a. åtgärder för företagande inom kulturella och kreativa näringar, för att stödja unga innovatörer, för att stimulera entreprenörskap inom vård och omsorg, för att främja företagande bland personer med utländsk bakgrund, ökat entreprenörskap på högskolor och universitet, nystartskontor och kooperativt företagande samt arbete med turistfrågor och turiststatistik.

Resultat

Regeringen redovisar resultat av arbetet med att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och företagande då särskild information finns tillgänglig, t.ex. i form av uppföljningar och

utvärderingar. För vissa insatser är det ännu för tidigt att redovisa resultat. Regeringen avser att återkomma med redovisningar av resultat från dessa insatser.

Kapitalförsörjning

ALMI ska främja utvecklingen av små och medelstora företag. Målet för ALMIs verksamhet är att fler livskraftiga företag startas och utvecklas och att fler företag ökar sin konkurrenskraft och tillväxt samt att fler innovativa idéer kommersialiseras framgångsrikt.

Kapitaltillskottet på två miljarder kronor, de utökade lånemöjligheterna till hela segmentet små och medelstora företag, samt möjligheten att finansiera en större andel av kapitalbehovet (prop. 2008/09:73, bet. 2008/09:FiU17, rskr. 2008/09:47) medförde att utlåningen från ALMI ökade kraftigt under 2009. Utlåningen uppgick till 3 231 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning med 88 procent jämfört med 2008.

Totalt har cirka 5 100 företag beviljats lån under året. En stor del av den ökade utlåningen skedde till etablerade företag, från cirka 796 miljoner kronor till cirka 2 158 miljoner kronor. Utlåningen låg på en hög nivå under hela 2009, men efterfrågan fick en annan karaktär i slutet av året då låneansökningar för expansionsinvesteringar och förvärv ökade.

ALMIs utlåning sker huvudsakligen tillsammans med banker. Under 2009 har utlåningen från ALMI bidragit till att banker och andra finansiärer beviljat lån för ytterligare cirka 7 159 miljoner kronor, vilket innebär att för varje krona ALMI lånat ut har företagen fått låna ytterligare 2,5 kronor från andra finansiärer.

Utlåningen i form av s.k. mikrolån ökade kraftigt under 2009, från cirka 76 miljoner kronor 2008 till cirka 108 miljoner kronor 2009. Av mikrolånen beviljades 49 procent till företag som ägs eller leds av kvinnor.

Det totala antalet företag som ägs eller leds av kvinnor och som beviljades lån ökade med 30 procent 2009 jämfört med 2008, från 1 241 till 1 610. Av det totala antalet beviljade lån 2009 beviljades 32 procent till företag som ägs eller leds av kvinnor. Det kan jämföras med att cirka 22 procent av alla företag i Sverige, med upp till

50 anställda drivs av kvinnor.¹³ Av de företag som startades 2009 leddes 61 procent av män och 33 procent av kvinnor. Resterande företag (6 procent) leddes av män och kvinnor gemensamt.¹⁴

Lånebeloppet för företag som ägs eller leds av kvinnor är i genomsnitt lägre än för företag som ägs eller leds av män. En förklaring är att kvinnor, i högre utsträckning än män, startar och driver vissa typer av tjänsteföretag som ofta har lägre kapitalbehov än andra företag. Under finanskrisen 2009 var det ökande behovet av krediter från ALMI som störst inom traditionell tillverkningsindustri, vilken domineras av företag som ägs eller leds av män.

Antalet lån som beviljades till företag som leds av personer med utländsk bakgrund uppgick 2009 till 849. Detta är en ökning med 11 procent jämfört med 2008 då antalet lån var 766. Av det totala antalet beviljade lån under 2009 har knappt 17 procent lämnats till företag som leds av personer med utländsk bakgrund. Uppskattningsvis drivs cirka 11 procent av alla företag i Sverige, med upp till 50 anställda, av utlandsfödda. De utlandsfödda beräknas stå för cirka 17 procent av nyföretagandet.¹⁵

ALMI Invest AB, som består av sju regionalt baserade riskkapitalfonder, etablerade verksamhet under 2009. ALMI Invest AB har ett kapital på drygt 1 000 miljoner kronor och är finansierat till omkring hälften via beslut om EU-medel (Europeiska regionala utvecklingsfonden) inom de åtta regionala strukturfondsprogrammen, se även avsnitt 2.5 under utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Övriga finansiärer är ALMI Företagspartner AB och ett antal aktörer i länen. Det är vidare ett krav att varje enskild investering medfinansieras till minst hälften av en privat investerare.

Inom ramen för verksamheten vid ALMI Invest AB har 21 investeringar om totalt cirka 140 miljoner kronor genomförts, varav ALMI Invest AB står för cirka 49 miljoner kronor.

Statistiska centralbyrån genomför årligen på uppdrag av ALMI en uppföljning av tillväxten hos ALMIs kundföretag. I undersökningen 2009 mättes effekter i företag som blev kunder under

2005. Undersökningen visar att ALMIs kundföretag växer mer än företag i en jämförbar kontrollgrupp. Omsättningen i dessa kundföretag har ökat med 62 procent under perioden 2004–2008, vilket motsvarar i genomsnitt 3,9 miljoner kronor per företag. I en jämförbar kontrollgrupp var omsättningsökningen lägre, 26 procent. Resultatet för ALMIs kundföretag är även bättre sett till sysselsättningsökning. Antalet anställda i kundföretagen ökade med 32 procent, vilket motsvarar 7 800 personer. För kontrollgruppen uppgick ökningen till nio procent.

Statens avkastningskrav på ALMI, att över tiden hålla lånefonden nominellt intakt, har uppnåtts.

Industrifondens verksamhet riktar sig till små och medelstora företag som vill växa. Industrifonden tillhandahåller kapital, kompetens och nätverk. Under verksamhetsåret 2008/09 har fonden tecknat 46 avtal om investeringar i företag, främst i form av aktier, om totalt cirka 273 miljoner kronor, varav cirka 185 miljoner kronor avser följdinvesteringar.

Verksamhetsåret resulterade i en förlust på cirka 243 miljoner kronor. Det beror främst på att lågkonjunkturen föranlett nedskrivningar av värdet av fondens portföljbolag och vissa extraordinära insatser för att säkra vissa bolags framtid. Värdet av fondens engagemang i form av ägande i företag uppgick vid verksamhetsårets slut till 1 593 miljoner kronor i 136 bolag.

Tillväxtverket har haft i uppdrag att genomföra en ettårig pilotsatsning om 10 miljoner kronor för att stödja privata företagsinkubatorer. Syftet har varit att bredda och komplettera det mer traditionella utbudet hos befintliga inkubatorer. Avsikten med pilotsatsningen har i huvudsak varit att se om typ av ägande, privat eller offentligt, har relevans för de resultat som uppnås i inkubatorverksamhet.

Uppföljningen av pilotsatsningen visar att nästan hälften av företagarna gör bedömningen att deras deltagande i inkubatorn har varit till stor nytta för företaget. Vidare anger de berörda inkubatorerna att stödet har gett dem möjlighet att arbeta med nya branscher och mer intensivt med de branscher som normalt omfattas av inkubatorns verksamhet, att de har kunnat bredda och fördjupa sig i förhållande till deltagande företag samt att de haft mer tid att nå fler verksamheter och i ett tidigare skede.

¹³ Källa: Tillväxtverket, Kvinnors och mäns företagande 2009.

¹⁴ Källa: www.tillvaxtanalys.se/sv/statistik/nystartade_foretag/2009.

¹⁵ Källa: Tillväxtverket, Utlandsföddas företagande i Sverige 2008.

Uppföljningen indikerar också att inkubatorerna i projektet har nått fler kvinnor och personer med utländsk bakgrund än en kontrollgrupp med offentliga inkubatorer. Samtliga inkubatorer anger att stödet har gjort det möjligt att arbeta med tjänstesektorn samt att de har fått möjlighet att arbeta mer innovativt. Vidare har det bidragit till att inkubatorerna har kunnat arbeta med fler entreprenörer och företag.

Uppföljningen riktad till de deltagande entreprenörerna och företagarna indikerar en positiv utveckling för företagen. Samma bedömning gör också inkubatorerna själva. Inkubatorerna bedömer att mer än hälften av företagen har ökat sin omsättning under året i inkubatorn.

Information och rådgivning

ALMI hade drygt 47 000 kundkontakter under 2009, varav 26 000 var inom rådgivning. Antalet kundkontakter är inte jämförbart med föregående år eftersom formerna för att följa upp kundkontakterna har förändrats. Vid en jämförelse med 2008, enligt det nya sättet att följa upp, har antalet kundkontakter ökat med 7 000 till 2009. Under 2009 fick 4 500 kunder fördjupade rådgivningsinsatser, dvs. mer än fyra timmars rådgivning. Detta är en ökning med 20 procent jämfört med 2008. Kunderna återfinns inom alla branscher, dock utgör företagare inom tillverkningsindustrin den största kundgruppen (23 procent). Av kunderna var 43 procent kvinnor och 57 procent män. Cirka 16 procent utgjordes av personer med utländsk bakgrund.

IFS Rådgivning, som är ett särskilt kompetensområde inom ALMI, erbjuder rådgivning till personer med utländsk bakgrund. Verksamheten har bidragit till att 1 364 nya företag startats under 2009, vilket är en ökning med 16 procent jämfört med 2008.

Även under 2009 har ALMI drivit programmet "Mentor Eget Företag" i samarbete med Jobs and Society NyföretagarCentrum. Antalet mentorpar ökade med 18 procent jämfört med 2008. Totalt deltog 1 135 mentorpar i programmet under 2009, varav 509 mentorpar med en adept som var blivande företagare och 626 mentorpar med en adept som redan drev företag.

Under 2009 var drygt 60 procent av adepterna respektive drygt 30 procent av mentorerna

kvinnor. Motsvarande siffra för män var 40 respektive 70 procent. Cirka 18 procent av adepterna bland de blivande företagarna respektive 9 procent av adepterna bland befintliga företagare var födda utomlands. Av mentorerna var cirka 5 procent födda utomlands.

Undersökningar som gjorts inom ramen för programmet visar att adeptföretagen utvecklas mycket väl under och efter avslutad mentorprocess. Cirka 95 procent av deltagarna, såväl adepter som mentorer kan rekommendera programmet till andra.

Genom rådgivningsinsatser och finansiering medverkade ALMI till att cirka 4 700 företag startades under 2009.

Tillväxtverket genomför informationsinsatser för att förenkla processen att starta och driva företag. Myndigheten samverkar med flera olika myndigheter kring att utveckla informations- och vägledningstjänster till blivande och nya företagare. Informations- och vägledningsinsatserna bedrivs bl.a. i form av Starta företag dagar, informationstjänsten Startlinjen, webbportalen verksamt.se och nystartskontor. Tillväxtverket stödjer också rådgivningsinsatser inom flera olika program och verksamheter. Dessa utgörs bl.a. av riktade åtgärder för kooperativ utveckling, kvinnors företagande, produktutveckling och företagare med utländsk bakgrund. Startlinjens syfte är att ge information och vägledning till nya företagare. Under 2009 besvarades cirka 4 400 samtal. Av användarna 2009 var 51 procent kvinnor och 49 procent män.

Under 2009 fasades Företagarguiden ut, till förmån för den nya webbportalen verksamt.se. Antalet unika besökare på Företagarguiden under 2009 sjönk därför till cirka 430 300 personer, jämfört med 589 000 besökare 2008. Den nya webbportalen verksamt.se har utvecklats gemensamt av Tillväxtverket, Bolagsverket och Skatteverket. Från juni till december 2009 hade verksamt.se cirka 30 800 besökare.

Under 2009 avsatte Tillväxtverket 38 miljoner kronor till kooperativ utveckling, varav 34 miljoner kronor fördelades som verksamhetsstöd till Coompanion. Kooperativa utvecklingscentrum arbetar med information och rådgivning med inriktning på kooperativa företag. Tillväxtverkets uppföljning visar att cirka 35 000 personer har fått information, vilket är en ökning med 2 000 personer jämfört med

föregående år. Cirka 4 900 personer har fått rådgivning vilket är en ökning med cirka 400 personer jämfört med 2008. Totalt är 94 procent av kunderna nöjda eller mycket nöjda med rådgivningsverksamheten. Insatserna har bidragit till att 568 företag har startats. Antalet medlemmar/ägare i dessa företag uppgår till cirka 2 700 och de har cirka 650 anställda.

Riktade åtgärder

Merparten av de riktade åtgärder som regeringen har initierat för att främja entreprenörskap och företagande ligger inom ramen för Tillväxtverkets ansvarsområde. Nedan redogörs för ett antal av dessa åtgärder där resultat finns tillgängligt, t.ex. i form av uppföljningar och utvärderingar.

Kvinnors företagande

Programmet för att främja kvinnors företagande, som drivs av Tillväxtverket, är en del av regeringens insatser om totalt 100 miljoner kronor per år för denna målgrupp. Programmet påbörjades 2007 och huvuddelen av insatserna för kvinnors företagande bedrivs inom ramen för programmet. Utöver programmet inkluderar insatserna forskning och ett ambassadörsprogram för kvinnors företagande.

Det övergripande syftet med programmet är att främja kvinnors företagande och att bidra till ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt. Nedan redovisas centrala delar av Tillväxtverkets uppföljning av programmets insatser 2009, uppdelat på programmets delar.

Totalt har delprogrammet 1:1, ”medfinansiering av projekt inom affärs- och innovationsutveckling”, haft cirka 17 000 deltagare. Målet har varit minst 10 000 deltagare. Insatserna är föremål för löpande uppföljning. Hittills indikerar uppföljningen att de kvinnor i målgruppen som redan driver företag anser att insatserna har stärkt dem i deras företagande och deras möjligheter att växa.¹⁶

På samma sätt indikerar uppföljningen för 2009 att knappt 80 procent av deltagarna som redan driver företag gör bedömningen att

omsättningen i företaget kommer att öka de närmaste fem åren, cirka en tredjedel bedömer att de kommer anställa inom de närmaste fem åren. Målet har varit att 80 procent ska göra bedömningen att de ska ha ökat sin tillväxt inom de fem närmaste åren efter deltagandet, t.ex. avseende omsättning och anställda.

För de kvinnor i målgruppen som vill starta eller ta över företag indikerar uppföljningen att cirka 90 procent anser att de fått ökade kunskaper om att starta och driva företag.¹⁷ Målet har varit 80 procent. Av de som anser att de fått ökade kunskaper om att starta och driva företag har knappt 60 procent startat företag och cirka 35 procent planerar att göra det inom 5 år.

Av de kvinnor som vill starta eller ta över företag anser cirka 85 procent att de helt, i hög grad eller i viss mån har utvecklat sina kontakter för att starta och/eller ta över företag.

Uppföljningen indikerar att av de kvinnor i målgruppen som kan tänka sig att starta företag anser knappt 85 procent att de helt, i hög grad eller i viss mån har blivit mer intresserade av att starta och/eller driva företag.

Av de kvinnor som från början har kunnat tänka sig att starta och driva företag anger drygt hälften att de efter insatsen planerar att starta företag (målet har varit 50 procent) och en fjärdedel har redan startat företag.

För alla målgrupper finns målet att 80 procent av de som har deltagit i insatserna ska anse att de haft nytta av dessa i sina respektive verksamheter. Uppföljningen indikerar att av de som redan driver företag instämmer knappt 60 procent helt eller i hög grad och drygt 30 procent i viss mån. Av de som vill starta eller ta över företag instämmer knappt 70 procent helt eller i hög grad och drygt 25 procent i viss mån. Av de som kan tänka sig att starta företag instämmer 70 procent helt eller i hög grad och 24 procent i viss mån.

Sammanfattningsvis är måluppfyllelsen hög för delprogram 1:1. Uppslutningen har varit god och deltagarna anser sig ha fått ökade kunskaper om att starta och driva företag och många av dem har gått från ord till handling.

För delprogrammet 2:1, ”ägarskiftesprogrammet”, är målsättningen att 5

¹⁶ Drygt 50 procent ”helt eller i hög grad” och drygt 35 procent ”i viss mån”. Målet har varit 80 procent.

¹⁷ Cirka 60 procent ”helt eller i hög grad” och drygt 30 procent ”i viss mån”. Målet har varit 80 procent.

procent av deltagarna ska ha köpt ett företag och 10 procent ska ha påbörjat ett företagsköp vid programmets avslut. Uppföljningen avseende 2009 visar att 11 procent har förvärvat ett företag och att 6 procent har påbörjat ett företagsköp.

Av deltagarna i rådgivnings- eller coachningsinsatser inom delprogrammet 2:2, ”entreprenörskapsprogrammet”, anger drygt 85 procent att de absolut eller troligen kommer att gå vidare med sin affärsidé. Av de som har fått mer löpande rådgivning 2009 har drygt 15 procent startat företag. Målsättningen för hela programperioden är 25 procent. Entreprenörskapsprogrammet avser insatser för entreprenörskap på högskola och universitet.

Uppföljningen (fram till augusti 2009) av delprogram 2:3, ”mentorskapsprogrammet”, anger 90 procent av de blivande företagarna att de har ökat sin förmåga att driva ett företag samt att de har utvecklat sina kontakter med företag och finansärer, jämfört med före insatsen. Målet har varit 80 procent. Av de som har startat företag anger 97 procent att deltagandet i programmet har haft betydelse för deras möjligheter att öka tillväxten i deras företag. Även här har målet varit 80 procent.

I delprogram 3:1, ”ALMIs innovationsfinansiering”, är målet att minst 100 projekt/företag som drivs av kvinnor ska beviljas förstudiemedel, förstudielån eller innovationslån per år. Under 2009 har ALMI beviljat medel för knappt 11 miljoner kronor till totalt 251 projekt. Under perioden 2007–2009 har totalt 21 miljoner kronor beviljats inom ramen för programmet. Dessa har växlats upp via ALMI med cirka 6,5 miljoner kronor. Inriktningen har varit att minst 10 miljoner kronor per år ska beviljas till projekt/ företag som drivs av kvinnor, utöver de lån som beviljas inom ordinarie budget.

Från 2007 till 2009 har cirka 6 miljoner kronor avsatts till satsningen ”ambassadörer för kvinnors företagande”. Syftet med insatserna är att, med hjälp av företagarkvinnor som förebilder, synliggöra och sprida kunskap om kvinnors företagande, möjliggöra för fler kvinnor att identifiera sig med en företagare, inspirera och stimulera fler kvinnor att se företagande som ett naturligt karriärsväl samt skapa tillfälle för erfarenhetsutbyte.

Till och med 2009 har 46 000 personer träffat en ambassadör för kvinnors företagande, vilket är 6 000 personer fler än målsättningen.

Mottagarna ger ambassadörerna 4,2 i betyg på en femgradig skala, avseende innehåll och framförande. Denna satsning har också rönt internationell uppmärksamhet. Europeiska kommissionen har lanserat ett motsvarande program på EU-nivå. Programmet omfattar tio europeiska länder och en särskild konferens under det svenska ordförandeskapet i EU ägnades åt detta tema.

Regeringen har lanserat ett nationellt styrelseprogram för kvinnor. Programmet heter ”styrelsekraft” och syftar till att synliggöra och uppmärksamma kompetenta kvinnor som kan sitta i bolagsstyrelser. Det ska även sprida goda exempel och skapa en debatt om vikten av att ha fler kvinnor på styrelseposter utifrån ett tillväxtperspektiv.

Totalt har 1 400 kvinnor sökt till programmet. Från dessa valdes 200 adepter ut. Samtliga adepter har genomgått en styrelseutbildning. Minst 25 adepter har erbjudits styrelseplatser och ett flertal har fått nya positioner i företagsledande ställning under projektiden.

Handlingskraft med IT

Programmet ”handlingskraft med IT” drivs av Tillväxtverket 2006–2010. Under 2009 beslutades cirka 11 miljoner kronor. Syftet med programmet är att fler små och medelstora företag ska få nytta av elektronisk affärshantering. Detta för att företagen ska öka sina affärsmöjligheter och stärka sin konkurrenskraft.

Bland målen för programmet ingår att minst 80 procent av de genomförda operativa projekten kan fungera som goda exempel för erfarenhets- och resultat spridning av e-fakturaprojekt samt av e-handelslösningsprojekt.

Uppföljningen av resultatmålen för e-fakturaprojekt visar att utfallet är drygt 65 procent och för e-handelslösningsprojekt är utfallet 100 procent.

Produktutveckling

Tillväxtverket bedriver ett produktutvecklingsprogram som startades 2005. Det genomförs med en budget på cirka 60 miljoner kronor per år. Programmet syftar till att öka möjligheterna för små företag att utveckla sina varor och tjänster så att de blir mer konkurrenskraftiga. Under 2009 har 235 företag beviljats cirka 61 miljoner kronor. Av dessa företag leds cirka 11 procent av kvinnor och cirka 89 procent leds av män. Cirka 41 procent

av medlen har beviljats projekt där produkter utvecklas för att främja miljön.

Uppföljningen av programmet visar att 87 procent av produkterna/tjänsterna har kommersialiserats inom ett år efter projektslut. Målet har varit 80 procent. Det finns också ett mål att 75 procent av produkterna ska vara färdigutvecklade vid projektslut. Enligt uppföljningen är andelen 40 procent.

Vidare finns det en målsättning att minst 80 procent av målgruppen ska anse att de har haft nytta av insatsen. Av målgruppen anger 98 procent att de, helt eller i hög grad, har haft nytta av insatsen.

Produktionskompetens

Tillväxtverket (dåvarande Verket för näringslivsutveckling, Nutek), KK-stiftelsen och Verket för innovationssystem (Vinnova) samt ProViking, Teknikföretagen och IF-Metall har initierat programmet ”produktionslyftet”. En första etapp av programmet har genomförts 2007–2009. Totalt har Tillväxtverket, KK-stiftelsen, och Vinnova avsatt cirka 65 miljoner kronor till den första etappen av programmet.

Produktionslyftet är en kompetenssatsning för ökat produktionskunnande i små och medelstora företag inom svensk tillverkningsindustri. Aktiviteterna inom programmet består av insiktsseminarier och annan informationsspridning, utbildning av företagsrepresentanter samt coaching.

En extern utvärderare har genomfört en uppföljning av programmets första etapp 2007–2009. För utbildningen av företagsrepresentanter finns det goda möjligheter att mäta resultat. Målet har varit att över 70 procent av kursdeltagarna ska ange att kursen har givit dem kunskaper som de använt för att driva utvecklingsarbete i sina företag. Beroende på urval varierar måluppfyllelsen mellan 87 och 92 procent.

För såväl utbildningsdelen som coachingen anger utvärderaren att insatserna har gett förväntade resultat i företagen samt att de långsiktiga effekterna behöver studeras en viss tid efter deltagande i programmet. Utvärderaren konstaterar att insiktsseminarierna förefaller hålla hög kvalitet, men att syfte och arbetssätt behöver utvecklas. Baserat på utvärderarens underlag gör regeringen bedömningen att det inte finns tillförlitliga resultat att redovisa från insiktsseminarierna.

Turistfrågor och turiststatistik

Under året har VisitSweden AB marknadsfört Sverige internationellt. Detta bedöms vara en bidragande orsak till att 2009 blev det bästa året någonsin för antalet utländska övernattningar, med en ökning på 3,4 procent från föregående år. Medfinansieringen från turistnäringen av marknadsföringsinsatser ökade 2009 med 13 procent, vilket indikerar en ökad efterfrågan på bolagets tjänster.

Turistnäringens andel av BNP uppgick 2009 till 3,1 procent enligt statistik från Tillväxtverket. Näringen sysselsatte samma år 159 094 årsverken, vilket var en ökning med 8 procent mot föregående år.

Geologisk verksamhet

Sveriges geologiska undersökning (SGU) bedriver en behovsstyrd insamling av geologisk information. Informationen ska vara grundläggande och svara mot samhällets behov på kort och lång sikt. Regeringen har formulerat mål för SGU:s undersökningsverksamhet för åren 2008–2015. I målen specificeras övergripande syfte, informationsslag, områden som ska undersökas och omfattning. Efter 2009 har sammanlagt 22 procent av det de planerade målen för perioden (2008–2015) uppnåtts. Geologisk dokumentering utgör ett komplement till karteringsverksamheten. Resultaten lagras i SGU:s databaser och görs i vissa fall tillgängliga i rapporter, publikationer och kartor.

Uppdragsverksamheten omsatte 33,2 miljoner kronor 2009, varav 5,4 miljoner kronor i internationella uppdrag. Det ekonomiska resultatet är ett överskott med 867 000 kronor, varav 69 000 kronor i den internationella delen. SGU:s samverkanspartner inom statsförvaltningen svarade under året för lejonparten av den totala omsättningen i uppdragsverksamheten.

Analys och slutsatser

Ett dynamiskt näringsliv, inom vilket nya företag startas och befintliga företag växer i alla delar av landet, är viktigt för produktivitetstillväxten och därmed för Sveriges konkurrenskraft.

Dynamiken bidrar bl.a. till förnyelse och ökad konkurrens. Det innebär t.ex. nedläggning av mindre konkurrenskraftiga företag samt tillkomst av nya företag och arbetstillfällen. Nya företag bidrar även till att främja innovationer och till ökad produktivitet bland etablerade företag.

För att stimulera entreprenörskap och nyföretagande genomförs ett flertal åtgärder. Till exempel insatser för att främja positiva attityder till entreprenörskap samt insatser i form av information, rådgivning och riktade åtgärder till vissa grupper i syfte att öka kompetensen hos blivande och befintliga företagare.

Ett annat viktigt insatsområde är marknadskompletterande finansieringsinsatser till små och medelstora företag. Tillgång till kapital är en grundläggande förutsättning för start och expansion av företag. Marknadskompletterande finansiering via de statliga aktörerna ska bidra till en förbättrad finansieringssituation i skeden och segment där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning. Många gånger krävs extern finansiering i samband med företagsstart. Detsamma gäller i skeden av utveckling och expansion.

Under 2009 fick ALMIs insatser när det gäller marknadskompletterande lån till små och medelstora företag särskilt stor betydelse. Framförallt ledde den kraftiga nedgången i efterfrågan i ekonomin under 2009 till ett behov hos många små och medelstora företag av rörelsekapital för att klara den löpande verksamheten. Samtidigt innebar situationen inom banksektorn att bankerna inte kunde möta efterfrågan på krediter bland landets nya samt små och medelstora företag. Det ledde till en kraftigt ökad efterfrågan på lån hos ALMI.

Företagens konkurrenskraft är i stor utsträckning beroende av förmågan att tillgodogöra sig och tillämpa ny kunskap. Behovet av kunskap spänner över en rad områden och för många små och medelstora företag är bl.a. tillgången till rådgivning, nätverk och mötesplatser av stor betydelse för utvecklingen i företaget. Kunskapsbehoven kan variera beroende på vilket utvecklingsskede ett företag befinner sig i. Generellt kan behovet, precis som när det gäller finansiering, sägas vara särskilt stort vid start och i skeden av utveckling, t.ex. i samband med expansion.

Regeringen anser att den rådgivning som staten tillhandahåller bör vara marknadskompletterande, kostnadseffektiv, ta hänsyn till regionala förutsättningar samt utgå från företagets efterfrågan.

De statligt finansierade informations- och rådgivningsinsatserna till entreprenörer och företagare har en stor bredd. De omfattar allt ifrån ren myndighetsservice till skapande av mötesplatser och mentorskapsaktiviteter för företagare. En viktig aktör i detta sammanhang är ALMI. De flesta av de företagare som tar del av de informations- och rådgivningsinsatser som drivs via ALMI är mycket nöjda med insatserna. Även kundundersökningar som avser ALMIs verksamhet visar på hög kundnöjdhet. Nio av tio kunder kan tänka sig att rekommendera ALMI till andra företagare. När det gäller programmet ”Mentor Eget Företag” är resultat än bättre, drygt 95 procent kan rekommendera insatsen till andra företagare.

Det är regeringens uppfattning att den rådgivningsverksamhet som erbjuds av ALMI bör upphandlas i större utsträckning än i dag. Detta bl.a. för att stimulera utvecklingen av den privata marknaden av rådgivare. ALMI bör även i större utsträckning utveckla mäklarfunktioner som mentorskap och mötesplatser där företagare erbjuds rådgivning av andra företagare. Denna inriktning har regeringen angivit i ägardirektivet till ALMI.

Vidare är det regeringens bedömning att den myndighetsservice som blivande och befintliga företagare erbjuds bör utvecklas, samordnas och förstärkas för att företagarnas behov bättre ska tillgodoses. Även de statliga rådgivningsinsatserna ska i större utsträckning utformas efter företagarnas behov.

För att ta tillvara hela den potential som finns för ökat företagande och i utveckling i befintliga företag i alla delar av landet genomför regeringen ett antal riktade insatser, t.ex. för att främja kvinnors företagande. Genom det nationella programmet för att främja kvinnors företagande har kvinnor som vill starta eller som redan driver egna företag fått en mångfacetterad uppsättning verktyg till sin hjälp.

Det bör noteras att den omfattande redovisningen av programmet ovan endast avser ett år, vilket gör att det ännu är svårt att dra långt gående slutsatser för de enskilda delprogrammen och aktiviteter inom dessa. För programmet som helhet visar uppföljningen att insatserna

utvecklas väl och att de har bidragit till att förbättra möjligheterna för kvinnors företagande.

Av tradition är många system anpassade efter mäns företagande. Därför är det viktigt att erfarenheter och kunskaper från de särskilda insatserna för kvinnors företagande integreras och tas tillvara i det fortsatta utvecklingsarbetet av det befintliga företagsfrämjande systemet, särskilt avseende finansiering, information och rådgivning.

Turistfrågor och turiststatistik

Turistnäringen är en framtidsnäring som bidrar till att skapa tillväxt i Sverige, både i storstadsregionerna och på landsbygden. 2009 års insatser för turistnäringen har medverkat till att öka Sveriges attraktionskraft som turistdestination och bidragit till en långsiktig konkurrenskraftig och hållbar turistnäring.

Resultaten av de insatser som har bedrivits av Visit Sweden AB visar att det arbete som bedrivits för att marknadsföra Sverige även under 2009 mottogs positivt av turistnäringen och att insatserna är fortsatt efterfrågade.

Geologisk verksamhet

SGU:s insamling av geologisk information har under året bidragit till att skapa goda förutsättningar för ett hållbart nyttjande av landets mineralresurser. Beslut i samhället om stora nationella infrastruktursatsningar, planerings- och miljömålsarbeten samt intresset för malmprospektering i Sverige medför ett behov och användning av geologisk information. Regeringens bedömning är att kvalitetssäkrad geologisk information är nödvändig för att tillgodose samhällets behov av underlag vid planering av olika projekt.

En av myndighetens utvecklingsinsatser för ett effektivare tillhandahållande och en ökad användning av geologisk information är de geologiska kartorna som tillhandahålls via SGU:s webbplats. Under 2009, som har varit det första året som den s.k. kartgeneratören har varit i drift, har cirka 10 000 kartor laddats ner. Med några enkla knapptryckningar kan en kund välja informationslag, skala, geografiskt område och önskad kartstorlek och få kartan hemsänd via e-post.

3.4.4 Innovation och förnyelse

Resultat

Behovsmotiverad forskning och innovationssystem

Verket för innovationssystem (Vinnova) har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Myndigheten har ett särskilt ansvar inom teknikområdet samt områdena transport, kommunikation och arbetsliv.

Under 2009 lämnade Vinnova totalt bidrag med 2 073 miljoner kronor. 31 nya utlysningar har genomförts under året, varav flera i samverkan med andra forskningsfinansiärer. Den medfinansiering myndigheten kräver har i genomsnitt resulterat i att satsade medel växlats upp med minst det dubbla.

Miljö, tjänster och hälsa är områden i Vinnovas verksamhet där myndigheten har ökat sina satsningar medan tillverkningsområdet har minskat mestadels som en följd av att samverkansprogrammen avslutas.

På program som riktar sig till att stärka forsknings- och innovationsmiljöer satsades 430 miljoner kronor och program med inriktning på små och medelstora företag drygt 200 miljoner kronor 2009.

Vinnova har under året fortsatt att utveckla internationella samarbeten med Japan, Indien, Kina och USA där myndigheten finansierar forskningssamverkan, samt fört samtal med Brasilien och Sydafrika om framtida samarbeten. Vinnova satsade cirka 27 miljoner kronor på bilaterala program 2009.

Vinnova har till uppgift att främja svenskt deltagande i EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling. Det svenska deltagandet i sjunde ramprogrammet visar en positiv trend i jämförelse med det sjätte ramprogrammet. Sverige har fram till oktober 2009 kontrakterat cirka 4 miljarder kronor, vilket motsvarar 4,2 procent av samtliga medel. Denna andel är betydligt större än Sveriges bidrag till den totala budgeten på 2,3 procent som betalats in av Sverige som medlemsavgift. Det innebär att svenska forskares framgångar i ramprogrammet ger ett nettobidrag till den svenska forskningens finansiering med cirka 500 miljoner kronor. Den svenska industrins deltaganden tycks dock vara

fortsatt nedåtgående. Samma trend kan ses även i resten av Europa.

Vinnova genomförde under 2009 flera konferenser under Sveriges ordförandeskap i EU som bl.a. har resulterat i svenska slutsatser till EU-arbetet inom framtida forskningsprioriteringar och en ökad fokusering på sambandet mellan utbildning, forskning och innovation.

Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)

IVA är ett oberoende nätverk av beslutsfattare från näringsliv, lärosäten och förvaltning. Uppgiften är att främja tekniska och ekonomiska vetenskaper och näringslivets utveckling till nytta för samhället.

Riksdagen anslår årligen medel som bidrar till att finansiera IVAs akademiverksamhet. Denna omfattar ledningsfunktion, underhåll och utveckling av nätverket samt utrednings- och informationsverksamhet. Under 2009 presenterade IVA bl.a. slutsatserna från projektet Vägval Energi, som syftade till att öka kunskaper och förståelse om förutsättningar för en långsiktig energipolitik.

IVA inledde också under 2009 Tjänsteinitiativet, i vilket IVAs nätverk engageras för att utveckla IVAs verksamhet till att i högre utsträckning omfatta och uppmärksamma även tjänsteverksamheter i näringslivet och samhällsekonomin.

Geovetenskaplig forskning

SGU stöder årligen, med ett anslag på cirka 5 miljoner kronor, forskningsprojekt vid universitet och högskolor. Under 2009 har 16 ansökningar, av sammanlagt ett trettioantal ansökningar på totalt cirka 12 miljoner kronor, beviljats forskningsmedel. Till dessa kommer 10 fortsättningsprojekt som beviljats medel på grundval av lägesrapporter. Under året har sju forskningsprojekt slutförts och dokumenterats i särskilda rapporter. SGU bedriver även egen tillämpad forskning och metodutveckling. Resultaten sammanställs i en SGU-rapport och ett årligt seminarium. De projekt som pågått under året rör miljö och klimat, hållbart nyttjande av naturresurser, koldioxidlagring, skredrisker bergvärme samt metodutveckling. Den nya kunskap och de nya arbetsmetoder som tas fram har förts in i myndighetens verksamhet.

Design

Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID) har deltagit i forskningsprojekt, genomfört rådgivning till näringslivet, initierat, utvecklat och drivit nationella och regionala aktiviteter och projekt i egen regi och som partner. SVID har ett brett internationellt kontaktnät och arbetar aktivt med utveckling av designområdet inom Europa och övriga världen. Det internationella nätverket var en förutsättning för den framgångsrika workshopen City Move Interdesign, som bl.a. resulterade i City Move Center, ett designdrivet kunskapscentrum för utveckling och forskning för planerade stadsflyttar.

Kommersialisering

Innovationsbron AB arbetar med att kommersialisera kunskapsintensiva idéer oavsett om dessa är forskningsbaserade eller erfarenhetsbaserade. Framträdande i detta arbete är att verka nära forskare, företag och entreprenörer med insatser för affärsutveckling och såddfinansiering.

Innovationsbron AB har under året arbetat med verifieringsbidrag, villkorslån och ägarkapital inom sin såddfinansieringsverksamhet. Ägarkapital står för knappt hälften av insatserna på detta område. Under året har bolaget beviljat lån på totalt cirka 15 miljoner kronor och beslutat 44 miljoner kronor i direkta ny- och följdinvesteringar samt beslutat att investera 15 miljoner kronor i indirekt ägarkapital (via fonder).

Innovationsbron AB driver ett nationellt inkubatorprogram. Denna verksamhet finansierades under 2009 med totalt knappt 190 miljoner kronor varav Innovationsbron AB stod för 30 procent. Antalet anställda i företag som sitter eller har suttit i inkubatorer har nästan tredubblats från 2005 till utgången av 2008, då de sysselsatte 3 200 personer. År 2008 omsatte dessa företag drygt 2 miljarder kronor. Med anledning av den finansiella krisen gick den externa finansieringen ned för dessa företag. Finansiering från en statlig aktör som Innovationsbron AB blev därför ännu mer betydelsefull. Av de projekt och företag som fanns i inkubatorerna 2009 verkade de flesta inom branscherna Life Sciences och IKT, 38 respektive 32 procent. Flest företag som

lämnade en inkubator fanns inom IKT och industri med 32 procent vardera.

En satsning som genomfördes 2009 är Accelerat.us, en s.k. soft-landingmiljö, som etablerades under våren i San Diego. Denna verksamhet har medfört att svenska högteknologiska företag etableras på den amerikanska marknaden i större omfattning. Accelerat.us finansieras gemensamt av Innovationsbron AB och Vinnova.

Även ALMI Företagspartner AB (ALMI, se avsnitt 3.4.3) arbetar med innovationsfrämjande verksamhet genom finansiering och rådgivning. ALMI arbetar för att öka kundgruppen befintliga företag där det kan finnas behov av t.ex. produktutveckling, miljöanpassning eller modernare design. 2009 utgjorde denna kundgrupp cirka 25 procent.

Utlåningen till innovatörer minskade från 104 miljoner kronor 2008 till 62 miljoner kronor 2009. Utöver 62 miljoner kronor i lån har också 17 miljoner kronor i förstudiemedel tilldelats innovatörer för en första utvärdering av idéns kommersialiserbarhet. Under 2009 har 567 av kundernas idéer kommersialiserats och 4 704 nya företag startats med hjälp från ALMI.

Inom ramen för de särskilda insatserna för kvinnors företagande har regeringen även för 2009 förstärkt ALMIs innovationsfinansiering med 7 miljoner kronor. Andelen kvinnor som fått del av ALMIs innovationsfinansiering uppgick 2009 till 29 procent.

Hållbar näringspolitik

Miljödriven näringsutveckling/miljöteknik

Flera myndigheter (bl.a. Vinnova och Tillväxtverket) har under året bedrivit arbete med genomförande av uppdrag inom miljöteknikområdet inom ramen för de medel, 150 miljoner kronor per år, som avsatts för särskilda miljötekniksatsningar under åren 2008–2010. Resultaten kommer att kunna tydliggöras längre fram. Sveriges exportråd (Exportrådet) har dock låtit genomföra en utvärdering. När det gäller det uppdrag som regeringen gav Exportrådet 2007, att stödja miljöteknikföretagen i deras exportsatsning, har drygt 200 miljöteknikföretag hittills medverkat i direkta aktiviteter som gjorts inom denna satsning. Utvärderingen visar att företagen har haft stor nytta av satsningen, samt att den gett

resultat i form av nya affärer. Exportrådet har bidragit med insatser i samband med att nya affärsmöjligheter motsvarande 2,6 miljarder kronor skapats. Andra intressanta resultat från utvärderingen, där insatserna bedöms haft en bidragande effekt, är att 97 procent av företagen uppger att de anställt mer personal och att 15 procent har mer än fördubblat antalet anställda, varav nästan hälften (48 procent) uppger att de vuxit med 20 procent eller mer. Av de företag som ingick i satsningen växte de små företagen med 23 procent, medan de av mellanstorlek växte med 33 procent.

Programmet "Miljödrivna marknader" som drivs av Tillväxtverket har under 2009 totalt haft 30 miljoner kronor till sitt förfogande. Programmet har under 2009 beviljat ansökningar för projekt där cirka 800 små och medelstora företag deltar (fram till 25 november 2009). Programmet har attraherat fler privata genomförare än som varit fallet i tidigare program. Vidare har ett antal seminarier och rapporter publicerats som visar på potentialen för miljödriven affärsutveckling i små och medelstora företag.

Våren 2008 inrättades Sveriges Miljöteknikråd (Swentec) som en kommitté med ett uppdrag som sträcker sig fram till den 31 december 2010. Swentec, har under 2009 bedrivit fortsatt arbete med analys av den svenska miljötekniksektorn och presenterade i slutet av 2009 förslag till en handlingsplan.

Länsstyrelserna har i det regionala tillväxtarbetet under 2009 bl.a. haft i uppdrag att stimulera företag till miljödriven affärsutveckling och till att använda miljöhänsyn som medel för att stärka sin konkurrenskraft. Länsstyrelserna har mot bakgrund av uppdraget bedrivit ett aktivt arbete, som bl.a. resulterat i några långsiktiga projekt.

Regeringens satsning på att utveckla det internationella samarbetet på miljöteknikområdet har lett till ett flertal avtal med länder viktiga för utvecklingen av svenska miljöteknik, såsom Kina, Indien, USA, Ryssland, Sydafrika och Brasilien. Miljötekniksektorns andel av den totala svenska varuexporten ökade under 2009 från 2,8 procent till 3,2 procent. Särskilt betydande var ökningen när det gäller Kina. Svensk miljöteknikexport till Kina ökade under 2009 med 52 procent. Den särskilda satsningen Miljöteknik i Kina (MTK) har bedrivits aktivt och ett stort antal aktiviteter i

såväl Sverige som i Kina har genomförts. MTK och CENTEC (Pekingambassadens särskilda miljökontor) har deltagit med insatser som har bidragit till att kontrakt till ett värde av minst 60 miljoner kronor tecknats mellan svenska leverantörer och kinesiska kunder.

Som en del i satsningen på miljödriven näringsutveckling valdes under det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009 eko-effektiv ekonomi som ett övergripande tema för flera olika politikområden. Den eko-effektiva ekonomin var i fokus på såväl det informella mötet för energi- och miljöministrar i Åre i juli 2009, som på det informella konkurrenskraftsrådet i Umeå i oktober samma år.

Rymdverksamhet

Sveriges rymdverksamhet bedrivs till största delen inom ramen för det europiska rymdorganet ESA. Sveriges deltagande i ESA ger svenska företag tillgång till en europeisk marknad, och forskare och företag möjligheter att delta i internationellt avancerade forskningsprojekt. Regeringen beslutade i juni att Sverige ska delta i ESA:s bärraketprogram under 2009 till 2011.

I och med ratificeringen av Lissabonfördraget har även EU delad kompetens att utforma en rymdpolitik och egna rymdprogram, vilket skapar ytterligare en marknadsöppning för svenska företag i sektorn. EU:s rymdverksamhet är inriktad på satellitnavigering, miljöövervakning och säkerhet. Unionens upphandlingar på rymdområdet har hittills skett inom ramen för ramprogrammet för forskning och utveckling, FP7. I de första kontrakt som fördelats för utvecklingen av EU:s jordobservationsprogram, GMES, har svenska företag tilldelats 9,5 procent av volymen, vilket är ett tydligt tecken på företagets konkurrenskraft.

Svenska företag ökade 2009 sin omsättning inom rymdverksamhet till 1,9 miljarder kronor, eller 23 procent. Huvuddelen av den kraftiga ökningen beror på affärer på den institutionella marknaden, bland annat betalningar för det av Sverige ledda samarbetsprojektet Prisma. Företagens deltagande i offentligfinansierade projekt är ofta nödvändiga för att demonstrera teknologier inför användning i projekt på den

kommersiella marknaden. Prisma kommer bland annat att demonstrera användningen av miljövänligt raketbränsle och kiselbaserade mikromotorer. Investeringstakten är fortsatt låg i ett historiskt perspektiv, eventuellt beroende på effekterna av den finansiella och ekonomiska krisen under 2009.

Metrologi

Regeringen överlämnade i mars 2010 propositionen (prop. 2009/10:163) Vissa metrologifrågor till riksdagen. I propositionen föreslogs en lagändring som innebär ett bemyndigande till regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer om att få meddela föreskrifter om avgifter för kontroll av mätdon och färdigförpackade varor som omfattas av myndighetens tillsyn. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2010.

Strategiska utvecklingsprogram för svensk industri

Verket för innovationssystem (Vinnova) och ett flertal andra myndigheter har av regeringen fått i uppdrag att ta fram FoU-program i samverkan med sex branscher som 2005–2006 deltog i ett strategiskt arbete till stöd för en konkurrensfrämjande utveckling. Myndigheterna har under året fortsatt arbetet med att genomföra ett tjugotal strategiska utvecklingsprogram tillsammans med berörd industri.

Analys och slutsatser

Behovsmotiverad forskning och innovationssystem

Inom Vinnova görs effektanalyser för att värdera och förstå långsiktiga och övergripande effekter på samhällsekonomi och innovationssystem som följer av investeringar i forskning, utveckling och innovation. 2009 har Vinnova gjort tre sådana analyser. Effektanalysen av hälsoekonomiska effekter av forskning inom medicinsk teknik och innovativa livsmedel visar att forskningen lett till etablerade produkter med

positiv hälsoeffekt i drygt en tredjedel av projekten som ingick i undersökningen.

Generella lärdomar när det gäller FoU-investeringar som ska leda till innovation och hållbar tillväxt är att satsningarna behöver aktiviteter som bidrar till kompetensutveckling och kompetensförsörjning så att näringslivet kan öka sin förmåga att absorbera ny kunskap. Detta visas i flera effektanalyser, inte minst inom produktions- och produktframtagningens område.

Sedan tidigare har Vinnova under lång tid satsat på uppbyggnad av starka forsknings- och innovationsmiljöer, och kluster med regional förankring. Alla 19 VINN Excellence Center har utvärderats under 2007–2009. Utvärderingarna har främst bidragit till slutsatser i form av rekommendationer som bildat underlag för att förbättra centrumens fortsatta arbete. Även Institute Excellence Centres har utvärderats 2009 och där konstateras att alla centrum utom ett utvecklats mycket positivt.

Vinnovas stöd till små och medelstora företag bidrar till deras utveckling och tillväxt enligt en genomförd studie. Studien konstaterar att företag som fått stöd uppvisar en snabbare tillväxt och att även mindre stödbelopp kan få en positiv utväxling genom att hjälpa företag att komma över tidiga finansiella hinder. Insatserna bidrar också till att stimulera ett tidigt affärstänkande.

För samarbeten med framväxande ekonomier kan bilaterala avtal ge stöd för företagens tillgång till FoU-kompetens och marknader, som inte kan åstadkommas på annat sätt. Samarbetena bidrar även till att stärka nätverken mellan forskare i de deltagande länderna, forskarmobilitet, etablering av adjungerade professorer, sampubliceringar och förstärkning av svenska forsknings- och innovationsmiljöers internationella position.

Sammanfattningsvis bedöms Vinnovas arbete bidra till att utveckla effektiva och starka innovationssystem som är en av faktorerna som är av fundamental betydelse för utvecklingen av Sveriges konkurrenskraft.

Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)

Det är regeringens bedömning att IVA:s verksamhet bidrar med viktiga underlag för utveckling av politiken för tillväxt, innovation och forskning. IVA:s nätverk möjliggör kunskapsutbyten och dialog med breda kontaktytor mot nationell och internationell

forskning, näringsliv och förvaltning i viktiga samhällsfrågor. Detta sker genom att IVA besvarar remisser, anordnar seminarier, driver projekt samt lämnar övrigt stöd till Regeringskansliet i bl.a. internationella kontakter.

Sedan några år har utbytet mellan Regeringskansliet och IVA ökat. IVA arbetar aktivt för att ytterligare förädla sin funktion som analysstöd i närings- och forskningspolitiken med angränsande områden.

Nivån på anslaget till IVA har varit konstant under cirka 15 år. Med hänsyn taget till de ökade kontakterna med regeringen och Regeringskansliet och den ökade nytta som IVA därigenom levererar finner regeringen att det finns goda skäl att förstärka IVA:s anslag. Från och med 2011 förstärks anslaget med 3 000 000 kronor årligen.

Geovetenskaplig forskning

Det är regeringens bedömning att SGU:s stöd till geovetenskaplig forskning har en positiv betydelse för utvecklingen av såväl grundforskning som tillämpad forskning inom området. Tonvikten på tvärvetenskaplig forskning erbjuder nya infallsvinklar och möjligheter för tillämpning av ny forskningsmetodik. Resultaten har kommit till användning i SGU:s verksamhet och bedöms även ha bidragit till andra organisationers och industriföretags verksamhet.

Kommersialisering

Utveckling av nya eller växande kunskapsbaserade företag är av grundläggande betydelse för Sveriges konkurrenskraft idag.

Människor med idéer till nya tjänster eller produkter, vare sig dessa är forsknings- eller erfarenhetsbaserade, behöver ibland stöd i form av affärsutvecklingskompetens och finansiering.

Innovationsbron AB bedöms ha uppfyllt sina mål under året, med god balans mellan olika insatser rörande såddfinansiering, affärsutveckling inklusive inkubatorer och verifiering. Innovationsbron har tydligt uttryckt vikten av att fortsätta verka lokalt, regionalt och nationellt för att uppfylla ovan nämnda mål.

Det är regeringens bedömning att Innovationsbron AB:s arbete bidrar till långsiktiga effekter för samhällsekonomin i form

av ökad tillväxt samt till höjd kunskapsintensitet i produktionen, liksom i utvecklingen av enskilda företag.

ALMI erbjuder såväl rådgivning som finansiering till enskilda innovatörer eller befintliga företag. Kundundersökningar avseende ALMIs verksamhet visar på hög kundnöjdhet. Nio av tio kunder kan tänka sig att rekommendera ALMI till andra.

Det är angeläget med en utvecklad ägarstyrning för att göra den arbetsfördelning som idag finns mellan offentliga aktörer på området tydligare. Regeringen har därför i ägardirektiv till både ALMI och Innovationsbron AB angivit att de båda bolagen tillsammans ska presentera hur bolagen samarbetar samt hur verksamheterna kompletterar varandra.

Hållbar näringspolitik

Miljödriven näringslivsutveckling/miljöteknik

Regeringen bedömer att det finns en fortsatt och växande potential för miljödriven näringslivsutveckling. Framför allt är det de globala marknaderna inom detta område som förväntas växa och det finns en betydande potential att uppnå ytterligare svenska exportframgångar inom området. I Sverige finns stor kunskap på ett flertal områden, t.ex. kring hållbar stadsutveckling och systemlösningar. Dessa områden kan vidareutvecklas och bidra till ökad potential för svenska företag att nå växande och nya marknader, som skapas till följd av klimatförändringar och befolkningsökning.

Miljödriven näringsutveckling innehåller ett brett spektrum av möjligheter där ett företag kan använda såväl sitt interna miljöarbete, en produkts miljöpåverkan under produktionen eller den slutliga produkten eller tjänsten, som en affärsmöjlighet. En stor del av potentialen finns inom miljöteknikområdet, där regeringen redan genomför stora satsningar. Små och medelstora företag har ofta inte egna resurser att genomföra en grön omställning och därför bör satsningarna i större utsträckning anpassas också för denna målgrupp.

Sveriges miljöteknikråd, Swentec, har under 2009 arbetat fram ett förslag till handlingsplan med 82 åtgärdsförslag som kan bidra till att ge svenska företag förutsättningar att leverera världsledande hållbara lösningar. Denna har

utgjort ett viktigt bidrag i regeringens fortsatta arbete. I planen dras slutsatser att för att stärka miljötekniktillväxten i Sverige krävs en omställning av hela näringslivet. Flera branscher måste samverka och utvecklas i samma takt för att Sverige ska kunna bli världsledande. Branschöverskridande strukturer, som kan hjälpa olika delar av näringslivet att utveckla nya lösningar i takt med varandra, kommer att bli centralt. Gamla strukturer och lösningar måste ses över så att det skapas utrymme för detta nya näringsliv att ta plats. Vidare konstateras att politiken är central för att skapa utrymme för ett nytt näringsliv.

Utmaningarna inom miljö- och klimatområdet är totalt sett så stora att aktivt samarbete över nationsgränserna kring grön näringsutveckling är nödvändigt. Det är viktigt att fortsätta på den inslagna vägen med samarbetsavtal med andra länder, likt de som redan tecknats med t.ex. Kina, Brasilien och USA. Både genomförande av de befintliga avtalen och nya samarbeten är viktiga att få till stånd.

Rymdverksamhet

Rymdverksamhet är betydelsefull för utveckling av tjänster inom bland annat jordobservation, navigation och telekommunikation samt som källa för utveckling av teknik med ett avsevärt bredare användningsområde. Sveriges deltagande i det europeiska rymdsamarbetet fortsätter att vara en förutsättning för att utveckla och stärka den svenska rymdindustrin och medverka till fördelar för de svenska användarna av rymdteknik. En prioritering av statens finansiering för rymdverksamhet till europasamarbetet ger unika möjligheter för företag och forskare. En statlig finansiering är angelägen för nationella projekt som grundlägger svenska företags konkurrenskraft.

En positiv utveckling är att flera mindre företag med inriktning mot rymd har startats i Sverige och visar tillväxt. Vissa av dessa företag har intagit världsledande positioner. Regeringens bedömning är att svensk rymdverksamhet innehåller en hög grad av innovation och förnyelse. Den statliga finansieringen har bidragit till att tillvarata denna förmåga och utvecklat innovationsgraden och teknik såväl i internationellt samarbete som i nationella

projekt. Därtill är rymdverksamhetens betydelse för miljö- och klimatforskningen fortsatt stor.

Metrologi

Regeringen avser att fr.o.m. budgetåret 2011 permanent förstärka möjligheterna för Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) att utöva tillsyn på de områden som myndigheten övertagit från Boverket, Vägverket respektive Statens energimyndighet i samband med införandet av det s.k. mätinstrumentdirektivet (MID) den 30 oktober 2006. Härigenom ökas Swedac:s årliga anslag med 950 000 kronor.

De lagändringar som var en följd av propositionen Vissa metrologifrågor (prop. 2009/10:163), se ovan i resultattexten, tillsammans med den permanenta förstärkningen om 950 000 kronor per år, svarar i allt väsentligt mot de förslag som Utredningen om vissa metrologifrågor (SOU 2007:97) lämnat.

Strategiska utvecklingsprogram för svensk industri

Vinnova och ett flertal andra myndigheter genomför ett tjugotal FoU-baserade samverkansprogram tillsammans med industrin. Industrin visar ett stort intresse för att utveckla FoU-samarbetet med staten, vilket bl.a. kommer till uttryck genom industrins intresse att tillsammans med staten finansiera gemensamma forskningsprogram.

3.4.5 Konkurrens

Resultat

Moderna konkurrensregler

Moderna konkurrensregler är en grundläggande förutsättning för att främja en väl fungerande konkurrens. Behovet av regler och kontroll varierar dock för olika marknader och mellan olika branscher. Regleringsbehovet är större ju sämre förutsättningar det finns för en marknadslösning som genererar ett samhällsekonomiskt önskvärt utfall. För att avskräcka företag från att agera på ett sätt som hämmar konkurrensen måste det finnas goda

sanktionsmöjligheter samtidigt som domstolsprocesserna måste drivas både snabbt, effektivt och rättssäkert.

Från januari 2010 har konkurrenslagen (2008:579) kompletterats med regler med syfte att komma till rätta med de problem som uppstår när offentliga aktörer ägnar sig åt affärsverksamhet som snedvrider konkurrensen på marknaden och därmed tränger undan privat näringsverksamhet. Regeln innebär att Stockholms tingsrätt på talan av Konkurrensverket får förbjuda staten, en kommun eller ett landsting att i en verksamhet av kommersiell eller ekonomisk natur tillämpa ett visst förfarande om det snedvrider, eller är ägnat att snedvrider, förutsättningarna för en effektiv konkurrens eller om det hämmar eller är ägnat att hämma förekomsten eller utvecklingen av en sådan konkurrens. Förbud får dock inte meddelas när det gäller förfaranden som är försvarbara från allmän synpunkt. Även en konkurrensnedvidande verksamhet som en kommun eller ett landsting bedriver får förbjudas. Förbud får dock inte meddelas om verksamheten är förenlig med lag.

I mars 2010 överlämnades den förvaltningspolitiska propositionen, Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315), till riksdagen. I propositionen gör regeringen bedömningen att statliga myndigheter som regel inte bör bedriva säljverksamhet på marknaden samt att möjligheten att reglera detta i lag bör övervägas. Regeringen avser också att se över myndigheternas instruktioner i syfte att tydliggöra vilken säljverksamhet de bedriver på marknaden och för att förbättra möjligheten till kontroll och styrning av densamma. Även myndigheternas redovisning av intäkter och kostnader bör utvecklas och bli tydligare. Omfattningen av statliga myndigheters säljverksamhet ska fortsätta att minska. Regeringen avser att i kommande omprövningar av det statliga åtagandet särskilt uppmärksamma myndigheters säljverksamhet och effekterna på de marknader där de statliga myndigheterna är verksamma.

Konkurrensverket har i sin roll som tillsynsmyndighet över den offentliga upphandlingen vid flera tillfällen uppmärksammat regeringen på behovet av effektiva sanktioner på upphandlingsområdet. I

juli 2010 trädde nya regler på upphandlingsområdet i kraft till följd av genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/66/EG av den 11 december 2007 om ändring av rådets direktiv 89/665/EEG och 92/13/EEG vad gäller effektivare förfaranden för prövning av offentlig upphandling (prop. 2009/10:180, bet. 2009/10:FiU2, rskr. 2009/10:311). En s.k. upphandlingsskadeavgift har införts för att bl.a. komma tillrätta med otillåtna direktupphandlingar och Konkurrensverket har fått talerätt i mål om denna. Se vidare utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, avsnitt 4 Effektiv offentlig upphandling. I maj 2010 överlämnade regeringen propositionen Ny lag om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden (prop. 2009/10:218, bet. 2010/11:NU4) till riksdagen. Den föreslagna nya uppgiftsskyldighetslagen syftar till att tillgodose de behov av uppgifter rörande marknads- och konkurrensförhållanden som Konkurrensverket har för att främja en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling. Lagen ska inte tillämpas vid utredning i enskilda ärenden enligt konkurrenslagen eller upphandlingslagstiftningen.

I februari 2010 tillsatte regeringen en utredning för att se över de svenska reglerna på statsstödsområdet (dir. 2010:9). Översynen omfattar bl.a. bestämmelserna om upplysningsskyldigheten för kommuner och landsting, återkrav av kommunalt stöd samt bestämmelserna om återkrav av statligt stöd till näringslivet. Vidare ska en analys göras av om det behövs särskilda bestämmelser för att tredje part inför svensk domstol ska kunna yrka återkrav eller skadestånd under återopande av det s.k. genomförandeförbudet i artikel 108.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 mars 2011.

En effektiv konkurrensmyndighet

Konkurrensverket har på konkurrensområdet fokuserat på lagtillämpning, och då särskilt på kartellbekämpning samt att ingripa mot privata och offentliga aktörer som missbrukar en dominerande ställning på marknaden. Under året har särskilda insatser gjorts inom sektorerna läkemedel, transporter, energi, telekom, livsmedel och detaljhandel. Som ett led i

kartellbekämpningen har verket publicerat en promemoria i avsikt att redogöra för hur verket avser att tolka och tillämpa konkurrenslagens regler om konkurrensskadeavgift. Vidare har verket antagit allmänna råd om eftergift, nedsättning av konkurrensskadeavgift och näringsförbud.

Konkurrensverket har även fattat det första beslutet om avgiftsföreläggande sedan verket fått den möjligheten genom ändringar i konkurrenslagen. Beslutet gäller som en lagkraftvunnen dom och är ett effektivt verktyg i kartellbekämpningen som sparar tid och pengar för samhället.

Under året har två av Konkurrensverkets beslut varit föremål för prövning i Marknadsdomstolen. Det gäller interimistiska beslut avseende dels ett åläggande för Luftfartsverket att inte genomföra förändringar för taxisystemet på Arlanda, dels ett åläggande för ett kraftföretag att ansluta ett gatu- och vägbelysningsnät i Haparanda kommun.

I tillsynen av de nya reglerna i konkurrenslagen som ska motverka konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet har Konkurrensverket prioriterat ärenden med ett brett allmänintresse, till exempel sådana som berör stora delar av landet, eller på annat sätt är av principiell karaktär. Införandet av de nya reglerna har lett till att flera kommuner och statliga myndigheter sett över sina verksamheter och upphört med eller sålt sådan näringsverksamhet som riskerat att vara konkurrenssnedvridande. De flesta ärenden Konkurrensverket granskat närmare gäller kommunal verksamhet som ifrågasatts för att den kommunala kompetensen kan ha överskridits. Det kan vara kommunal verksamhet som bedrivs utanför kommungränsen eller på verksamhet där kommunen inte ska vara verksam. Exempel på verksamheter som granskats är restaurangverksamhet, företagshälsövård, trafikutbildning, beställningstrafik med buss, samt speditors- och stuveriverksamhet. På den statliga sidan har granskningen t.ex. omfattat konsulttjänster, scanningstjänster och restaurangverksamhet.

Inom ansvaret på upphandlingsområdet har Konkurrensverket intensifierat tillsynen över de offentliga upphandlingarna med fokus på otillåtna direktupphandlingar. Konkurrensverket agerade exempelvis snabbt när det blev känt att

en upphandlande enhet gjort en otillåten upphandling till ett värde av cirka 1,5 miljarder kronor och med en avtalstid på 15 år. Till följd av verkets beslut har enheten bestämt sig för att häva avtalet, till nytta för det allmänna och för marknads aktörer. Under året har Konkurrensverket fattat 29 tillsynsbeslut enligt upphandlingslagarna och lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV), varav minst hälften i olika utsträckning handlat om små och medelstora företag. På uppdrag av regeringen har Konkurrensverket också genomfört en uppföljning av hur landstingens införande av vårdvalssystem i primärvården påverkar konkurrensen. I rapporten redovisar verket viktiga förutsättningar för att ett vårdvalssystem ska bidra till valfrihet, mångfald och väl fungerande konkurrens till nytta för det allmänna och patienterna.

Regeringen har ökat anslaget för konkurrensforskning, vilket disponeras av Konkurrensverket, med cirka 6 miljoner kronor för att stödja forskning på upphandlingsområdet. Detta har lett till ett stort antal ansökningar från forskarvärlden. Beviljade forskningsprojekt rör bl.a. studier av skillnaden mellan anbud och slutligt resultat samt effekterna på regionala näringslivet vid offentliga tjänsteinköp.

För sjuttonde året i rad har Konkurrensverket, genom SIFO, genomfört mätningar avseende måluppfyllelse, kvalitetsnivå, prestationer och effekter bland dem som berörs av verkets arbete. Hos samtliga intressentgrupper finns en mycket utbredd positiv inställning till konkurrens och att konkurrens är till nytta för konsumenterna. Flertalet anser också att konkurrenslagen har bidragit till att få väl fungerande marknader. Däremot finns det en utbredd uppfattning att aktörer medvetet bryter mot konkurrenslagen. En majoritet av de tillfrågade anser att Konkurrensverket aktivt motverkar skadliga konkurrensbegränsningar och i samtliga delgrupper anser en majoritet att verkets beslut och andra åtgärder ger företag och myndigheter vägledning i konkurrensfrågor. En överväldigande majoritet i samtliga intressegrupper uppger sig känna till lagen om offentlig upphandling. Kännedomen om att det är Konkurrensverket som är ansvarig för tillämpningen av upphandlingsreglerna är dock fortfarande relativt låg. När det gäller attityden

till upphandlingsreglerna ökade andelen positiva bland kommuner och landsting. Bland dem som varit i kontakt med Konkurrensverket ger en klar majoritet överbetyg när det gäller tillgänglighet, bemötande och kompetens.

Öppna och väl fungerande marknader

Under 2009 har flera landsting på frivillig väg infört valfrihetssystem inom primärvården (vårdvalssystem). För att värna medborgarnas rätt att kunna välja utförare inom primärvården är det från den 1 januari 2010 genom ändringar i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) obligatoriskt för landstingen att tillämpa lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) i primärvården.

I maj 2010 trädde nya bestämmelser om etableringslotsar för nyanlända invandrare i kraft (bet. 2009/10:AU7, rskr. 2009/10:208). De nya reglerna innebär att Arbetsförmedlingen ska tillhandahålla ett eller flera valfrihetssystem som ger nyanlända rätt att välja en av myndigheten godkänd och kontrakterad leverantör av vissa tjänster med särskilt fokus på arbetsmarknads-etablering, en s.k. etableringslots. Det blir därmed obligatoriskt för Arbetsförmedlingen att tillämpa LOV när Arbetsförmedlingen upphandlar etableringslotsar.

I juli 2010 trädde lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen i kraft med syfte att konkurrensutsätta myndigheten (prop. 2009/10:146, bet. 2009/10:AU11, rskr. 2009/10:267). Arbetsförmedlingen får enligt lagen vid upphandling av tjänster besluta att tillhandahålla valfrihetssystem för arbetssökande. Vidare ges Arbetsförmedlingen möjlighet att inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten öka valfriheten för den arbetssökande, framför allt vid användningen av kompletterande aktörer, t.ex. så kallade jobbcoacher.

I juni 2010 trädde nya bestämmelser i förordningen (2010:253) om betygsrätt för vuxenutbildning i kraft som innebär att fristående utbildningsanordnare kan få tillstånd att bl.a. sätta och utfärda betyg även inom vuxenutbildningsområdet. Detta bidrar till konkurrens på lika villkor, vilket främjar högre kvalitet i vuxenutbildningen som helhet.

I juli 2010 trädde vidare nya regler i skollagen (1985:1100) i kraft (prop. 2009/10:157, bet. 2009/10:UbU22, rskr. 2009/10:322) som

innebär att också pedagogisk omsorg ska omfattas av principen om lika villkor för kommunal och enskild verksamhet, som sedan tidigare omfattar skola, förskoleklass, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Det innebär att bidraget till den enskilda verksamheten ska beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten av motsvarande slag.

För att skapa lika konkurrensvillkor på apoteksmarknaden och öka tryggheten hos konsumenterna trädde ett antal lagändringar i kraft i juni 2010 (prop. 2009/10:96, bet. 2009/10:SoU10, rskr. 2009/10:222) som bl.a. kräver att den som har tillstånd att bedriva detaljhandel med läkemedel till konsument ska ha en särskild apotekssymbol väl synlig på apoteket.

För att säkerställa konkurrensneutralitet på marknaden och minska risken för korssubventionering har regeringen genomfört flera bolagiseringar. Den 1 januari 2010 bolagiserades verksamheten vid Banverkets enhet Banverket Produktion under namnet Infranord AB (prop. 2009/10:10, bet. 2009/10:TU5, rskr. 2009/10:59). Den 1 april 2010 bolagiserades Luftfartsverkets flygplatsverksamhet under namnet Swedavia AB (prop. 2009/10:16, bet. 2009/10:TU7, rskr. 2009/10:114). Flygtrafiktjänsten kommer emellertid även framöver bedrivas i affärsverksform.

Den 1 juli 2010 avskaffades besiktningsmonopolet genom att AB Svensk Bilprovning, SMP Svensk Maskinprovning AB och Inspecta Sweden AB inte längre har monopol på att utföra kontrollbesiktningar, registreringsbesiktning, lämplighetsbesiktning och mopedbesiktning (prop. 2009/10:32, bet. 2009/10:TU8, rskr. 2009/10:161). Transportstyrelsen ska bestämma vad som ska ingå i en besiktning, krav på utrustning och kompetens hos besiktningsteknikern. Alla besiktningsföretag måste vara ackrediterade. Vid ackreditering kommer det att ställas både tekniska krav och krav av allmän karaktär, till exempel på oberoende och gott anseende.

I juli 2010 trädde också nya regler i lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen i kraft som reglerar lika användning av information från den offentliga sektorn (prop. 2009/10:175, bet.

2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315). Reglerna innebär att en myndighet inte kan gynna sin egen affärsverksamhet på ett otillbörligt sätt i konkurrensen med privata företag genom att de avgifter och villkor som myndigheterna ställer upp i samband med vidareutnyttjande av information måste vara icke-diskriminerande och inte begränsar konkurrensen. Samma villkor ska gälla om myndigheten själv vidareutnyttjar information inom ramen för en kommersiell verksamhet. Det ställs också krav på hur avgifterna ska beräknas. Transparenskrav säkerställer att villkoren och avgifterna är kända i förväg. Beräkningsgrunderna för avgifterna ska också kunna redovisas.

I augusti 2010 trädde nya regler i kraft som innebär tvingande bestämmelser om rätt till tillträde till de generella betalsystemen (prop. 2009/10:220, bet. 2009/10:FiU30, rskr. 2009/10:372). Ändringarna innebär att det s.k. betaltjänstdirektivet (2007/64/EG) införlivas i svensk rätt. Förslaget säkerställer betaltjänstleverantörers möjlighet till tillträde till de generella betalsystemen genom att lagstifta om objektiva, proportionerliga och icke-diskriminerande tillträdesregler till systemen. Genom en förbättrad tillträdesreglering skapas förutsättningar för fler aktörer på marknaden.

I september 2010 öppnades den lokala flygtrafikledningstjänsten för konkurrens (prop. 2009/10:95, bet. 2009/10:CU15, rskr. 2009/10:295). De nya reglerna innebär att exempelvis en kommunal flygplats ska kunna upphandla lokal flygtrafikledningstjänst i flygplatsens närområde från andra aktörer än Luftfartsverket. Avsikten är att icke-statliga flygplatser ska kunna upphandla sin lokala flygtrafikledningstjänst på marknaden och därigenom pressa sina kostnader. Alla som ägnar sig åt flygtrafikledning måste dock uppfylla de säkerhetskrav som gäller.

För att skapa ökad mångfald, bättre service och högre kvalitet på marknaden avvecklades SJ AB:s ensamrätt för kommersiell persontrafik på järnväg den 1 oktober 2010. Redan under april 2010 avskaffades monopolet för vissa tågsträckor tillfälligt som en följd av det ökade behovet då askmolnet från Island tillfälligt stängde luftrummet.

För att minska risken för förekomsten av otillåtet statsstöd och främja en mer likvärdig konkurrens på bostadshyresmarknaden träder en reformering av allmännyttans villkor och

hyreslagen i kraft den 1 januari 2011 (prop. 2009/10:185, bet. 2009/10:CU24, rskr. 2009/10:374). De nya reglerna innebär att allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag ska bedriva verksamheten enligt affärsmässiga principer och åläggas marknadsmässiga avkastningskrav. Vidare innebär de att de kommunala bostadsföretagens hyresnormerande roll avskaffas och ersätts med en normerande roll för hyror som har bestämts i förhandlingsöverenskommelser mellan hyresmarknadens parter oavsett om lägenheterna ägs av ett kommunalt bostadsföretag eller en privat fastighetsägare. En särskild skyddsregel för att säkerställa att hyresanpassningar sker över en rimlig övergångstid införs.

Genom det s.k. tredje postdirektivet försvinner det monopoliserade området på den europeiska brevmarknaden. Direktivet genomförs i svensk rätt genom propositionen Ny postlag, som antagits av riksdagen (prop. 2009/10:216, bet. 2009/10:TU19, rskr. 2009/10:378). Den nya lagen innehåller bl.a. bestämmelser som syftar till att främja konkurrensen på marknaden t.ex. finns uttryckliga bestämmelser om att prissättningen av den samhällsomfattande posttjänsten ska vara öppen för insyn, icke-diskriminerande och kostnadsorienterad samt ska främja ett effektivt tillhandahållande av tjänsten. Lagändringarna trädde i kraft den 1 september 2010.

Konkurrensverket har uppmärksammat att samägandet av kärnkraften innebär nackdelar från konkurrenssynpunkt därför att de tre stora elbolagen tillsammans äger och kontrollerar all kärnkraft i Sverige samt att samägandet därför bör upphöra. Regeringen gör bedömningen att samägandet av kärnkraften medför risker för otillbörligt informationsutbyte som därmed minskar förtroendet för elmarknadens funktion. Regeringen har därför genomfört en översyn av samägandet av kärnkraftsproduktionen. Den fortsatta hanteringen av frågan bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Statsstöd i den ekonomiska krisen

Reglerna om statligt stöd är en central del av EU-rättens konkurrensregler. Den grundläggande statsstödsbestämmelsen är artikel 107.1, vilken stadgar att statligt stöd som snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, är oförenligt med

den gemensamma marknaden om det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Huvudprincipen är att allt offentligt stöd till näringslivet är förbjudet, men det finns ett antal strikta undantag.

Under den finansiella och ekonomiska krisen har statsstödsfrågorna fått ett ökat fokus. Inom ramen för meddelandet ”En ekonomisk återhämtningsplan för Europa” (KOM (2008) 800), den s.k. Barrosoplanen, presenterades i november 2008 gemensamma europeiska insatser för att motverka det försämrade konjunkturläget. Till detta meddelande har kommissionen tagit fram särskilda tillfälliga riktlinjer för tillämpning av statsstödsreglerna inom finansinstitut samt gentemot företag (”Tillämpning av reglerna om statligt stöd på åtgärder till förmån för finansinstitut med anledning av den globala finanskrisen” (EUT 2008/C 270/02) respektive ”Tillfällig gemenskapsram för statliga stödåtgärder för att främja tillgången till finansiering i den aktuella finansiella och ekonomiska krisen” (EUT 2009/C 16/01)). Dessa båda riktlinjer gäller t.o.m. 31 december 2010.

De ökade möjligheterna att bevilja stöd har medfört att kraven på mer omfattande statliga åtgärder har ökat. Regeringen har därför noga följt utvecklingen inom andra medlemsstater och begränsat insatserna till främst generella åtgärder som inte utgör statsstöd. Emellertid har, inom ramen för de tillfälliga statsstödsreglerna, några åtgärder införts, bl.a. avseende exportkrediter, bankgarantier och statliga garantier till fordonsindustrin. Detta efter att åtgärderna anmälts till och godkänts av kommissionen.

Analys och slutsatser

Konkurrens uppstår när flera säljare tävlar med varandra om att få köparna att välja just deras produkt. Det förutsätter att köparna har tillgång till produkter från flera säljare och att de jämför erbjudandena och väljer den produkt som till lägst pris uppfyller köparnas behov och önskemål. Konkurrensen sporrar därmed de säljande företagen att vara kostnadseffektiva och kreativa, att tillvarata nytänkande och att kommersialisera nya affärsmöjligheter. Resultatet blir en högre nytta för köparna genom högre kvalitet, lägre priser och en större valfrihet samt ett dynamiskt näringsliv med fler och mer konkurrenskraftiga

företag med förutsättningar att växa. En god konkurrenssituation leder därmed till ökad produktivitet och till att motverka inflation. Dessutom skapas förutsättningar för positiva samhällsekonomiska effekter genom ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt när fler innovativa företag i konkurrens kan utveckla nya produkter och tjänster i nya branscher. Genom en effektiv konkurrens på hemmamarknaden förbättrar och effektiviserar svenska företag sin verksamhet och får därigenom bättre förutsättningar att konkurrera effektivt utanför Sveriges gränser. Vägen till ett dynamiskt näringsliv där konkurrenskraftiga och entreprenöriella företag är vinnare går således via en väl fungerande konkurrens där företag i alla delar av landet ges goda marknadsförutsättningar och där köparna har en stark ställning och gör välavvägda val. Företag måste ha möjlighet att konkurrera på samma villkor. Både mot varandra och mot kommun, landsting och stat. Konkurrensen är nödvändig både för att konsumenter och företag ska få så låga priser som möjligt, men också för att nya produkter och bättre kvalitet ska se dagens ljus.

Konkurrenspolitikens uppgift är därför att på bred front vidta konkurrensfrämjande åtgärder inom hela samhällsekonomin som skapar tillväxt. Reformen och regler för ökad konkurrens främjar tillväxten. I juni 2008 gav regeringen därför Konkurrensverket i uppdrag att göra en bred översyn av konkurrensförhållandena i Sverige och lämna förslag till åtgärder som stärker konkurrensen. I slutrapporten från mars 2009 redovisade verket ett stort antal förslag på konkurrensförbättrande åtgärder. Förslagen spänner över alla sektorer och hela ekonomin och belyser behovet av en bred ansats. Det handlar bland annat om att öppna upp nya marknader för konkurrens, se över olika marknaders funktionssätt, stimulera mångfald genom sänkta inträdesbarriärer för nya företag, skapa lika villkor mellan offentligt och privat företagande samt att stärka konsumenternas ställning genom bättre information och underlättad rörlighet.

Regeringen har genomfört en lång rad åtgärder för att öka konkurrensen i många delar av ekonomin och fler åtgärder är på gång. Det finns många områden där ökad konkurrens skulle kunna medföra betydande samhällsekonomiska vinster. Särskilt angeläget är att öka konkurrensen inom de offentligt

finansierade välfärdstjänsterna, såsom bl.a. hälso- och sjukvård, äldreomsorg och utbildning, då dessa motsvarar en mycket stor del av ekonomin. Reformen inom området har därför stor betydelse för produktivitets- och tillväxtutvecklingen i ekonomin som helhet.

Väl fungerande marknader med konkurrens förutsätter moderna och tydliga regelverk samt en effektiv tillsyn av reglernas efterlevnad. Detta leder bl.a. till att små och medelstora företag vågar, och enklare kan, ta steget in på nya marknader. I detta sammanhang har den generella konkurrenslagstiftningen, Konkurrensverket och domstolarna samt sektorspecifika regelverk och tillsynsmyndigheter en viktig funktion att fylla.

På väl fungerande marknader ska företag kunna verka i konkurrens på lika och rättvisa villkor. Sunda spelregler mellan privat och offentlig sektor måste därmed gälla. De nya reglerna i konkurrenslagen förbättrar möjligheten att pröva och förbjuda konkurrensbegränsningar som uppstår när stat, kommun och landsting säljer varor och tjänster på marknaden och därmed tränger undan privat näringsverksamhet. Ändringarna gör det möjligt för fler företag att verka på lokala marknader efter principen konkurrens på lika och rättvisa villkor. Begränsningen av statliga myndigheters säljverksamhet avgränsar de problem som kan uppstå när statliga myndigheter bedriver säljverksamhet och därmed hämmar marknadens expansion och utveckling. En utgångspunkt i arbetet är att statliga myndigheter inte ska ägna sig åt säljverksamhet.

Införandet av rättsmedel på upphandlingsområdet skapar förutsättningar för en effektiv tillämpning och tillsyn av upphandlingsreglerna. Ändringarna av upphandlingslagarna kan förväntas öka regelefterlevnaden på upphandlingsområdet och därmed också öka antalet upphandlingar och den konkurrensutsatta delen av ekonomin. Genom ändringarna skapas bättre möjligheter för företag att få sin sak prövad i domstol.

Den nya lagen om uppgiftsskyldighet syftar till att förtydliga Konkurrensverkets möjligheter att inhämta information när man genomför bredare marknadsanalyser vilket också underlättar överskådligheten och transparensen för de företag som omfattas.

Utredningen om vissa frågor om statsstöd m.m. (dir. 2010:9) är en del av arbetet med att

förbättra tillämpligheten av statsstödsreglerna och underlätta möjligheterna till återkrav av olagliga statsstöd. Otillåtna stöd från stat, landsting och kommuner snedvrider konkurrensen på marknaden och försvårar därmed för företag att konkurrera.

Införande av obligatoriska valfrihetssystem inom primärvården stärker patientens och brukarens ställning genom att öka valfriheten samt stimulera till kvalitetsutveckling genom konkurrens mellan utförare. Systemets funktion bygger till stor del på aktiva patienter och brukare som gör välinformerade val och omval utifrån sina behov och önskemål om tjänstens innehåll. Regeringens initiativ för ökad mångfald och valfrihet inom hälso- och sjukvård och omsorg skapar också ökade möjligheter för företag att bedriva verksamhet inom vård och omsorg. Valfrihetssystemen främjar möjligheterna för små utförare och ideella verksamheter att delta i konkurrensen.

Genom lagen (2010:197) om etableringslotsar för vissa nyanlända invandrare skapas det en ny marknad för privata tjänsteleverantörer. Den enskilde ges därigenom möjlighet att välja den leverantör som han eller hon uppfattar tillhandahåller den bästa kvaliteten. Införandet av valfrihetssystem ökar kvaliteten på insatserna för nyanlända och underlättar deras etablering på arbetsmarknaden. Sammantaget innebär förändringen ökad valfrihet och inflytande för den enskilde, en fri etableringsrätt för företag och en ökad konkurrens.

Konkurrensutsättningen av Arbetsförmedlingen skapar en ny marknad för privata tjänsteleverantörer. Den arbetssökande ges möjlighet att välja den leverantör som han eller hon uppfattar tillhandahåller den bästa kvaliteten bland dem som Arbetsförmedlingen tecknat avtal med. Införandet av valfrihetssystem är ett effektivt sätt att genom konkurrens öka kvaliteten på insatserna. Den fria etableringsrätten för företag innebär också att valfriheten för den arbetssökande ökar.

Reglerna om lika villkor för offentlig och privat vuxenutbildning innebär att fristående utbildningsanordnare får sätta och utfärda betyg även inom vuxenutbildningsområdet. Detta bidrar till konkurrens på lika villkor, vilket främjar högre kvalitet i vuxenutbildningen som helhet.

Reglerna om offentliga bidrag till enskild pedagogisk omsorg säkerställer principen om

lika villkor. Ersättningssystemets utformning är av central betydelse för de enskilda huvudmännens möjlighet att bedriva sin verksamhet. Det innebär bl.a. att reglerna måste vara tydliga för hur bidragen ska beräknas. Regleringen kommer på ett positivt sätt att påverka konkurrensförhållandena för fristående skolor. Principerna om konkurrensneutralitet och likabehandling gynnar en sund konkurrens. Likvärdiga ekonomiska villkor för verksamhet i offentlig och enskild regi är också en förutsättning för en verklig valfrihet som ger alla barn och föräldrar möjlighet att välja förskola, fritidshem och skola.

Bolagiseringarna av Banverket Produktion och Luftfartsverkets flygplatsverksamhet bidrar till att öka förutsättningarna för konkurrensneutralitet på marknaden och minskar misstankar om korssubventionering mellan konkurrensutsatt verksamhet och myndighetsverksamhet. Med en bättre fungerande konkurrens på marknaden ökar kraven på utveckling av effektivitet och produktivitet.

Avskaffande av besiktningssmonopolet syftar till att förbättra för fordonsägarna genom fler besiktningstationer, längre öppettider och ett bättre serviceutbud. Fordonsbesiktningen anpassas nu till den svenska huvudregeln om att oberoende och självständiga organ, i konkurrens, utför provning och kontroll. Därmed klargörs det statliga åtagandet i form av myndighetsuppgifter, dvs. regelgivning och tillsyn.

Genom att öppna den lokala flygtrafikledningstjänsten för konkurrens, ökar förutsättningarna för mångfald av företag och konkurrens, vilket kan leda till lägre priser och högre kvalitet i tjänsteutbudet.

Avvecklingen av SJ AB:s monopol på kommersiell persontrafik på järnväg syftar till en ökad mångfald, bättre service och högre kvalitet på marknaden för kommersiell persontrafik på järnväg.

Bestämmelserna om lika användning av information från den offentliga sektorn förväntas leda till att nya tjänster skapas med myndighetsinformation som utgångspunkt. Ett tydligare regelverk främjar utvecklingen av den befintliga marknaden för offentlig information. Reglerna innebär också att en myndighet inte kan gynna sin egen affärsverksamhet på ett otillbörligt sätt i konkurrens med privata företag.

Reformering av allmännyttans villkor och hyreslagen minskar risken för förekomsten av otillåtet statsstöd samt främjar en mer likvärdig konkurrens mellan olika aktörer på bostadshyresmarknaden.

3.4.6 Ramvillkor för företagande

Resultat

Regelförenkling

Regeringens övergripande mål med regelförenklingsarbetet är att åstadkomma en märkbar positiv förändring i företagets vardag. Som ett led i detta har under 2009 ingått målet att minska företagets administrativa kostnader till följd av statliga regler med 25 procent till 2010. 25-procentsmålet är ett övergripande nettomål och omfattar samtliga statliga regler med såväl nationellt ursprung som EU-ursprung. Varje departement och berörda myndigheter har ansvarat för att ta fram underlag och vidta åtgärder inom sitt ansvarsområde för att bidra till målet.

Regeringen har ett dynamiskt perspektiv på regelförenklingsarbetet där sambandet mellan regelförenkling, tillväxt i ekonomin och ökad sysselsättning betonas. Regelförenkling är därför ett viktigt medel för att nå regeringens övergripande mål att bryta utanförskapet genom att skapa fler jobb i fler och växande företag. Nya och växande företag är en av förutsättningarna för att skapa sysselsättning, ekonomisk tillväxt och förnyelse.

I maj 2010 överlämnades regeringens tredje skrivelse om regelförenklingsarbetet till riksdagen (skr. 2009/10:226). Skrivelsen innehåller en redogörelse över det förenklingsarbete som bedrivits i Regeringskansliet och på berörda myndigheter under mandatperioden 2006–2010.

Under hösten 2009 påbörjades ett arbete i syfte att ta fram ett nytt bredare förenklingsprogram för 2011–2014. Huvudinriktningen och ramarna i det framtida arbetet med att förenkla företagets vardag beskrivs översiktligt i skrivelsen om regelförenklingsarbetet samt berörs även under rubriken Analys och slutsatser i här aktuellt avsnitt samt i avsnitt 3.7 Politikens inriktning.

En del i det framtida arbetet avser behovet av att förenkla för företagen på regional och lokal nivå.

Handlingsplan för regelförenklingsarbetet

Samtliga departement och 39 myndigheter har under perioden 2009–2010 haft regeringens uppdrag att ta fram underlag till regeringens handlingsplan för regelförenklingsarbetet. Uppdraget omfattade dels att ta fram underlag för en uppdatering av regeringens löpande handlingsplan för regelförenklingsarbetet, dels att ta fram underlag för en slutredovisning av det regelförenklingsarbete som bedrivits under mandatperioden 2006–2010.

Departement och myndigheter har tillsammans redovisat mer än 1 150 genomförda, pågående eller planerade åtgärder. Drygt 590 har hunnit genomföras under perioden 2007–2009. Av de återstående drygt 560 åtgärderna kan vissa genomföras på kort sikt, medan andra måste analyseras vidare, utredas och eventuellt remitteras före ett slutligt ställningstagande och eventuellt beslut om genomförande.

Drygt hälften av åtgärderna är inriktade på att minska företagets administrativa kostnader, medan övriga åtgärder avser att på annat sätt åstadkomma en märkbar förändring i företagets vardag. De åtgärder och insatser som sammantaget ingått i arbetet med att åstadkomma en märkbar förändring i företagets vardag kan i princip grupperas enligt följande.

- Förenkling av regler,
- förenkling av den administrativa processen att följa regler,
- ökad samverkan och samordning mellan myndigheter,
- förbättrad service och tillgänglighet, samt
- förkortade handläggnings- och väntetider.

I skrivelsen om regelförenklingsarbetet finns, på grund av det stora antalet åtgärder, endast ett begränsat urval av åtgärderna redovisade. Samtliga åtgärder och förslag till ytterligare regelförenklningar i handlingsplanen finns offentliggjorda på regeringens webbplats.

Samråd med näringslivet

Samråd och dialog med företag och näringslivsorganisationer har varit en av hörnstenarna i regeringens arbete med regelförenkling under mandatperioden. Det har varit viktigt att genom samråden identifiera de

förenklingsåtgärder som företagen efterfrågar, så att arbetet kan leda till verkliga och märkbara lättnader för företagen. Regeringen har i samtliga förenklingsuppdrag till departement och myndigheter betonat betydelsen av att samråd sker med näringslivet.

Den övervägande andelen av de departement och myndigheter som omfattas av regeringens handlingsplan för regelförenklingsarbetet har sedan förra redovisningen av sitt arbete haft någon form av samråd med näringslivet.

I regeringens skrivelse om regelförenklingsarbetet finns exempel på åtgärder som genomförts som helt eller delvis har sin grund i förslag från näringslivet.

Mätningar av företagens administrativa kostnader
Mätningarna av företagens administrativa kostnader är ett viktigt verktyg i regelförenklingsarbetet dels för att följa utvecklingen av de administrativa kostnaderna för företagen över tid, dels för att identifiera var i regelverken de stora och betungande kostnaderna finns. Regeringen följer utvecklingen mot 25-procentsmålet med hjälp av de uppdateringar som Tillväxtverket årligen genomför av mätningarna.

Uppdateringsmätningar har genomförts 2008, 2009 och 2010, vilket innebär att mätningar har skett av alla förändringar i regelverken fram till 31 december 2009 räknat från nollbasmätningen (2006 års mätningar).

Den uppdatering av mätningarna som gäller de förändringar i regelverken som trätt i kraft under 2009 visar att de administrativa kostnaderna under 2009 minskat med cirka 0,9 procent, närmare 875 miljoner kronor.

Uppdateringen av mätningen av kostnaderna till följd av regeländringar införda under 2010 kan inte genomföras förrän 2011. Regeringen har därför under våren 2010, samtidigt med uppdateringen av de förändringar som infördes 2009, tagit fram en prognos av hur företagens administrativa kostnader kommer att utvecklas under och efter 2010. Prognosen omfattar ändringar fr.o.m. den 1 januari 2010 i lagar, förordningar, myndighetsföreskrifter samt allmänna råd där de administrativa kostnaderna kunnat kvantifieras.

De mätningar som genomförts sedan nollbasmätningen visar tillsammans med prognosen för 2010 att de administrativa kostnaderna för perioden 2006–2010 beräknas

minska med 7,3 procent, drygt 7 miljarder kronor. I denna beräkning ingår även några större ändringar som Tillväxtverket i sin prognos inte haft möjlighet att ta hänsyn till då de tillkommit efter den 15 februari 2010. De resultat som framkommit genom prognosen ska tolkas försiktigt eftersom samtliga författningsändringar under 2010 inte omfattas av prognosen. För tabell över kostnaderna, se tabell 3.3.

Konsekvensutredningar

Utgångspunkten för arbetet med att upprätta konsekvensutredningar återfinns i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Arbetet med konsekvensutredningar har fr.o.m. juni 2008 genom olika styrdokument gjorts enhetligt vad gäller kommittéer¹⁸, Regeringskansliet¹⁹ och myndigheter²⁰. En konsekvensutredning ska upprättas och samma krav på innehåll och kvaliteten i en konsekvensutredning gäller för alla regelgivare. Genom detta arbetssätt uppnås synergieffekter, transparens och likformighet.

Ett samlat och övergripande arbete har skett vad gäller utbildning och information om arbetet med konsekvensutredningar för alla regelgivare i Regeringskansliet, på myndigheter och i kommittéer.

Regelrådet

Regelrådet överlämnade den 28 januari 2010 sin årliga rapport till Regeringskansliet (Näringsdepartementet).²¹ I rapporten gör Regelrådet den reflektionen att tydliga och heltäckande konsekvensutredningar ger ett bra underlag för regelgivarna. Omvänt gör dåliga konsekvensutredningar det svårt att bedöma om den från administrativ synpunkt lämpligaste lösningen verkligen valts. Det finns alltså enligt Regelrådet en stark koppling mellan bristfälliga konsekvensutredningar och dåligt underbyggd regelgivning.

I sina rekommendationer till regelgivarna pekar rådet särskilt på vikten av att dess

¹⁸ Förordning (2008:269) om ändring i kommittéförordningen (1998:1474).

¹⁹ Statssekreterarskrivelse med Riktlinjer för arbetet med konsekvensutredningar i Regeringskansliet (N2008/5953/MK).

²⁰ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

²¹ Dnr N2010/682/MK.

yttranden beaktas i regelgivningsarbetet liksom att författningsförslag som påverkar företagen sänds till rådet. Vidare rekommenderar rådet att tillräcklig tid avsätts för att göra konsekvensutredningar liksom att regelgivarna får utbildning i hur man skriver bra författningar och konsekvensutredningar. Regelgivarna rekommenderas vidare att se till att all EU-lagstiftning som påverkar företagen bygger på godtagbara konsekvensutredningar och framhåller vikten av att samarbete i denna del sker med övriga medlemsstater.

Till Regelrådet har under perioden 3 februari – 31 december 2009 kommit in 411 remisser med författningsförslag. Av dessa har rådet yttrat sig i 222 fall. I 43 procent av dessa har Regelrådet avstyrkt förslagen. Konsekvensutredningarna har i 54 procent av dessa inte ansetts vara fullständiga.

Regelförenklingsarbetet under det svenska ordförandeskapet i EU

Regelförenkling var en högt prioriterad fråga under det svenska ordförandeskapet i EU 2009. För att stärka arbetet med konsekvensutredningar i samband med nya eller ändrade regelförslag på EU-nivå anordnades inför ordförandeskapet seminarier för svenska ordföranden i rådsarbetsgrupper och deras bisittare i hanteringen av konsekvensutredningar inom ramen för arbetet med berörda rådsarbetsgrupper. Vidare spreds omfattande information kring arbetet med konsekvensutredningar på EU-nivå, förenklings- och minskningsförslag, prioriterade frågor och andra viktiga aspekter i regelförenklingsarbetet.

Arbetet under svensk ledning på EU-nivå inleddes redan en månad innan ordförandeskapet påbörjades genom mötet för *Directors and Experts on Better Regulation* (DBR) som ägde rum i Stockholm i juni 2009. Vid DBR-mötet diskuterades bl.a. hur regelförenklingsarbetet kan utvecklas för framtiden.

Under ordförandeskapet lyftes regelförenklingsaspekter i varierande utsträckning fram bl.a. inom ramen för Konkurrenskraftsrådet, Ekofin, Miljörådet och Jordbruksrådet. Under givna förutsättningar försökte ordförandeskapet att i olika rådsarbetsgrupper kraftsamla kring och processa förslag till regelförenklningar och minskning av administrativa kostnader så effektivt som möjligt. Vid sidan av detta försökte ordförandeskapet så långt som möjligt verka för

att den tillträdande kommissionen och det nya Europaparlamentet skulle ge regelförenklingsarbetet fortsatt hög prioritet.

Vid Konkurrenskraftsrådets möte i december 2009 antogs slutsatser om det horisontella regelförenklingsarbetet.

Ytterligare en viktig händelse under det svenska ordförandeskapet var *International Regulatory Reform Conference (IRRC)* som hölls i Stockholm i november 2009. Närmare 430 deltagare från hela världen kom för att utbyta erfarenheter och goda exempel inom regelförenklingsområdet.

OECD

Inom OECD bedrivs sedan många år ett arbete med inriktning på regelkvalitet och regelreformer. Bland ett antal pågående projekt märks den granskning som OECD påbörjade under våren 2008 avseende olika aspekter av regelreformer i EU:s femton ursprungliga medlemsstater (de stater som var medlemmar före utvidgningen 2004), *OECD EU 15*.

I den omfattande slutrapporten avseende granskningen av Sverige som presenterades under senvåren 2010, *Regulatory Management in Selected EU Member States: Background report on Sweden*, konstaterar OECD bl.a. att det har skett betydande framsteg i regelförenklingsarbetet under senare år, särskilt i fråga om verktyg och infrastruktur i regelförenklingsarbetet. Slutrapporten innehåller ett antal rekommendationer för det framtida arbetet med regelreformer och hur arbetet med dessa frågor kan stärkas mellan EU, statlig, regional och lokal nivå.

Företagsregistrering

Bolagsverket har under 2009, i enlighet med uppställt mål i regleringsbrevet, redovisat ett serviceåtagande på sin webbplats där bl.a. mål avseende leveranstider för företagsregistreringar, företagsinteckningar och ärenden om ersättning till likvidatorer har angivits. Vad gäller målet för företagsregistrering har det varit att ett företag ska vara registrerat inom sju arbetsdagar. Bolagsverket har inte klarat att fullt ut hålla denna handläggningstid. Att målet inte nåts beror i många fall på att ärenden som inkommit har varit ofullständiga och behövt kompletteras, vilket medfört att ärendet inte kunnat registreras

inom den i serviceåtagandet angivna tiden. Andelen företag som registreras inom sju dagar har emellertid ökat jämfört med 2008 vad gäller nyregistreringar i t.ex. aktiebolags- samt handels- och föreningsregistren

Under året har Bolagsverket fortsatt samarbetet med andra myndigheter, bl.a. Tillväxtverket och Skatteverket, för att göra det enklare för medborgare och företagare att starta och driva företag. Samarbetet omfattar bl.a. samordning av viss information, service och tjänster mellan myndigheterna samt arbete med fortsatt uppbyggnad av webbplatsen verksam.se.

Bolagsverket har under året fortsatt sitt arbete med att utveckla, förenkla och sprida kunskap om verkets e-tjänster. Det har skett en fortsatt ökning av andelen elektroniskt ingivna ärenden.

Mängden inkomna ärenden har under 2009 minskat inom i princip samtliga register i jämförelse med 2008. Nedgången kan antas ha ett samband med det rådande konjunkturläget.

Immaterialrättsliga frågor

Patent- och registreringsverket (PRV) är en avgiftsfinansierad myndighet och ekonomiskt mål för verksamheten är full kostnadstäckning.

Verksamhetens samlade underskott uppgår till 102 miljoner kronor (föregående år visade ett underskott på 14,9 miljoner kronor). Det budgeterade underskottet försämrades ytterligare till följd av lågkonjunktur och minskad efterfrågan.

Verksamhetens intäkter minskade från 366,9 miljoner kronor till 275,6 miljoner kronor. Intäktsminskningen de två senaste åren beror främst på förändringar i de internationella systemen och det senaste året dessutom till följd av minskad efterfrågan och lågkonjunkturer. De totala intäkterna inom patentområdet uppgick till 206,6 miljoner kronor mot budgeterade 232,7 miljoner kronor.

Årets verksamhetskostnader minskade från 381,9 miljoner kronor till 377,6 miljoner kronor. Året har belastats med höga omstruktureringskostnader och ändå har totalkostnaden minskat beroende på besparingsåtgärder i verksamheten.

Patentbesvärsträtten (PBR) har fortsatt långa handläggningstider. En orsak till detta är att

domstolen arbetat med att avgöra äldre mål, dvs. mål som inkommit under 2004 och 2005. Domstolen har också under 2009 flyttat till nya lokaler. PBR fortsätter dock det systematiska arbetet domstolen påbörjat med att minska handläggningstiderna. Domstolens beredningsfunktion tar aktiv del i beredningen av ärenden och en utveckling av IT-baserade stödfunktioner pågår som på sikt kan effektivisera arbetet.

Minerallagen, miljömål och miljösäkring

SGU har under året samlat in, tillhandahållit, förvaltat och utvecklat geologisk information i enlighet med myndighetens uppgifter och mål i instruktion och regleringsbrev. SGU:s mineralinformationskontor i Malå har som huvuduppgifter att ge service till prospekteringsbranschen. Inom SGU finns ett särskilt beslutsorgan, Bergsstaten, som har till uppgift att handlägga ärenden som rör prospektering och utvinning av mineral enligt minerallagen (1991:45). Lågkonjunkturer under 2009 har haft genomslag i ärendeströmmningen på det sättet att den sammanlagda arealen för nya undersökningstillstånd blev väsentligt mindre än föregående år. Antalet beviljade undersökningstillstånd minskade från 282 år 2008 till 208 år 2009. Fyra bearbetningskoncessioner beviljades under året. Antalet gruvor var vid årsskiftet 2009/2010 15 stycken.

SGU ansvarar för samordning, utveckling, uppföljning, utvärdering, rapportering och information i fråga om miljö kvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet*. Inom detta område ansvarar även SGU för delmålet om naturgrus användning (vilket tidigare låg under miljö kvalitetsmålet *God bebyggd miljö*). SGU bidrar också till att delmålet om efterbehandling av förorenade områden inom miljö kvalitetsmålet *Giftfri miljö* nås. Från årsskiftet 2009/2010 har SGU i uppgift att genomföra åtgärder vid de mest förorenade områdena samt har fått en i övrigt förstärkt roll i arbetet med förorenade områden.

SGU förvaltar och avvecklar anläggningar och annan egendom som tidigare använts för statens civila beredskapslagring av olja. Under 2009 miljö säkrades den sista större anläggningen i avvecklingsarbetet. Av ursprungligen 42 anläggningar återstår nu endast slutförandet av en fastighetsförsäljning och en rivning av en förvaltningsbyggnad innan även dessa kan

förklaras som avvecklade. Ett långsiktigt program för miljö- och funktionskontroll bedrivs nu för att säkerställa att de anläggningar som SGU förvaltar inte orsakar skada eller olägenhet för människor och miljö.

Elsäkerhet

Elsäkerhetsverksamheten bedrivs för att förebygga skada på person och egendom, orsakad av elektricitet, samt störningar inom området elektromagnetisk kompatibilitet (EMC).

Inom elsäkerhetsområdet har Elsäkerhetsverkets föreskrifter förenklats för att i huvudsak hänvisa till standard på området beträffande detaljer. Detta skapar goda förutsättningar för en fri marknad för elmateriel i Europa.

Vad beträffar standardiseringsverksamheten har Elsäkerhetsverket under året deltagit i och drivit frågor inom den nationella och internationella standardiseringen.

Ansvaret för elanläggningstillsynen omfattar cirka 5,2 miljoner elanläggningar, varav cirka 900 000 arbetsställen och cirka 4,3 miljoner bostäder.

Under året har verkets tillsyn av elektriska anläggningar ökat kraftigt och insatserna effektiviserats vilket resulterat i att fler anläggningar kunnat förbättrats från elsäkerhetssynpunkt.

Tillsynen på elmaterielområdet genom marknadskontroll har resulterat i att produkter med allvarliga elsäkerhets- eller EMC-brister har fått försäljningsförbud. Därmed har ett stort antal farliga produkter hindrats från att komma ut på marknaden. Marknadskontrollen av elektrisk materiel utvecklades under året bl.a. genom ett närmare samarbete med Tullverket och med marknadskontrollerande myndigheter inom landet och inom Europa. Resultatet från verkets marknadskontroll visar att det finns ett betydande antal produkter med elsäkerhets- eller EMC-brister på marknaden.

Tillsyn över revisorer

Revisorsnämnden har till uppgift att handlägga frågor om godkännande och auktorisation av revisorer samt registrering av revisionsbolag, att

utöva tillsyn över revisorer och revisionsbolags verksamhet, att pröva frågor om disciplinära åtgärder samt att ansvara för att god revisorssed och god revisionsmed utvecklas på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden ska också följa den internationella utvecklingen inom revisionsområdet och i vissa fall samarbeta med utländska motsvarande organ, särskilt inom EES-området.

Genom sin verksamhet ska Revisorsnämnden bl.a. bidra till att företag och andra intressenter har tillgång till trovärdig ekonomisk information avseende företagets redovisning och förvaltning.

Målen för Revisorsnämndens verksamhet avseende anordnande av prov för revisorsexamen och högre revisorsexamen samt handläggningstiderna för disciplinärenden och beslut om godkännande, auktorisation, registrering och förhandsbesked har uppfyllts under 2009. Antalet avgjorda disciplinärenden uppgick sammanlagt till 147 stycken, vilket är ungefär lika många som 2008.

Tillsynsverksamheten innefattar systematisk och uppsökande tillsyn (SUT), löpande kvalitetskontroll, disciplinärenden samt förhandsbesked.

Den systematiska och uppsökande tillsynen är jämte den löpande kvalitetskontrollen de viktigaste instrumenten för att planmässigt utöva tillsyn med inriktning mot revisionskvalitet. Särskilt SUT-verksamheten ger också möjligheter att finna och ingripa disciplinärt mot revisorer som arbetar på ett felaktigt sätt. Uppdagas i ett SUT-ärende allvarliga brister i en revisors verksamhet överförs ärendet till ett disciplinärende. Antalet öppnade och avslutade SUT-ärenden har minskat något under 2009 jämfört med 2008.

Analys och slutsatser

Regelförenkling

Majoriteten av Sveriges företag är små eller medelstora. Av det totala antalet företag utgör cirka 99,2 procent småföretag med 0–49 anställda. Cirka 74 procent av småföretagen är enmansföretag.²² Samtidigt är den administrativa

²² SCB, Företagsregistret 2009.

kostnaden för just dessa företag förhållandevis hög. Vid utformning av regler är det därför viktigt att ha det mindre företaget som referens. Ett regelverk som tar hänsyn till små och medelstora företag fungerar också i allmänhet väl för stora företag. Samtidigt är det viktigt att inte införa sådana undantag eller särregler för småföretag som skapar tröskeeffekter och tillväxthinder.

Om regler utformas på ett enklare och mer ändamålsenligt sätt kan de administrativa kostnaderna för företag sänkas, vilket bidrar till att skapa en märkbar förändring i företagets vardag. Företagen kan därmed ägna mer tid och resurser till att driva och utveckla sin verksamhet, för att därigenom växa och anställa. Regelförenklingsarbetet bidrar även till att stärka utvecklingskraften i landsbygderna.

Regeringen gör bedömningen att arbetet med att förenkla företagets vardag kan utvecklas ytterligare, bl.a. med insatser för att arbetet med regelförenkling ska få ett ökat genomslag på lokal och regional nivå.²³

Handlingsplan för regelförenklingsarbetet

Arbetet med att ta fram underlag till regeringens handlingsplan har haft en mycket bred ansats. Denna ansats har bidragit till att öka medvetenheten hos regelgivarna om hur regler påverkar företag. Förenklingsarbetet har därigenom fått ett stort genomslag, vilket bl.a. visat sig i det stora antalet förenklingsåtgärder som redovisats av departement och myndigheter, av vilka en stor del dessutom redan har genomförts.

Samråd med näringslivet

Det är viktigt att de förenklingsåtgärder som genomförs eller planeras i så stor utsträckning som möjligt motsvarar de förenklingsåtgärder som näringslivet har föreslagit eller efterfrågar. I samtliga förenklingsuppdrag till departement och myndigheter har därför näringslivsförslagen

pekats ut som en grundläggande källa i arbetet med att identifiera förenklingsförslag.

Under perioden 2006–2010 har näringslivsorganisationerna aktivt bidragit till regelförenklingsarbetet dels genom att de deltagit i samråd, dels genom den ansevärd mängd förenklingsförslag som överlämnats till regeringen och myndigheter. Det har varit en stor variation av åtgärder både i fråga om utformning och innehåll. Vissa förslag har varit konkreta författningsförslag medan andra förslag har varit på en mer övergripande nivå. Liknande eller samma förslag kan ha lämnats av flera organisationer. Förenklingsförslagen från organisationerna har främst tagit sikte på att minska administrativa, finansiella och materiella kostnader för företagen och avser till stor del de areella näringarna, skatte-, statistik- och arbetsrättsområdet. Det finns även förslag till åtgärder som tar sikte på systemfrågor och bördor till följd av irriterande regler. De regelområden som av näringslivet utpekats som krångliga och ofta återkommer bland förenklingsförslagen från näringslivet är väl avspeglade bland förenklingsåtgärderna i handlingsplanen. Detta visar att samråden med näringslivet är en viktig beståndsdel i regelförenklingsarbetet och att samråden även lett till konkreta resultat.

Mätningar av företagets administrativa kostnader

Av tabell 3.3 framgår att företagets totala administrativa kostnader minskat från 96,5 miljarder kronor 2006 till preliminärt 89,5 miljarder kronor netto 2010, dvs. efter att hänsyn även tagits till regeländringar som medfört ökade kostnader. Detta innebär en minskning av de administrativa kostnaderna med cirka 7,3 procent. Om hänsyn endast skulle tas till genomförda åtgärder som minskat de administrativa kostnaderna skulle bruttoresultatet utgöra en minskning med cirka 11 procent. Av tabellen framgår vidare att kostnaderna för 12 av 17 regelområden minskat. Den största minskningen i procenttal av företagets administrativa kostnader under perioden 2006–2010 har skett på jordbruksområdet (41,7 procent), tätt följt av energi- (39,8 procent) och livsmedelsområdet (36,5 procent). Den största minskningen i reella tal står dock livsmedelsområdet för med drygt 3 miljarder kronor och därefter

²³ Enligt bl.a. Tillväxtverkets undersökning, *Regelförenkling på lokal och regional nivå – en probleminventering (2009)*, så upplever företagen att myndigheterna på lokal och regional nivå ibland brister i förståelse för företagets villkor samt att det är stora skillnader mellan olika länsstyrelser och kommuners regelutlämning. För att uppnå regeringens mål om en märkbar positiv förändring i företagets vardag behöver därför arbetet med förenkling få ett ökat genomslag på lokal och regional nivå.

associationsrättsområdet med en minskning på drygt 2,5 miljarder kronor.

Av tabellen framgår vidare att de administrativa kostnaderna för fem av 17 regelområden ökat. Den största ökningen i procenttal av företagens administrativa kostnader under perioden 2006–2010 har skett på hälso- och sjukvårdsområdet med 29,1 procent. Den största ökningen i reella tal står dock skatteområdet för med cirka 582 miljoner kronor och därefter finansmarknadsområdet med en ökning på cirka 478 miljoner kronor.

I skrivelsen om regelförenklingsarbetet (skr. 2009/10:226) finns en redovisning över de tio största kostnadsminskningarna respektive de tio största kostnadsökningarna på alla regelområden under 2006–2010.

Tabell 3.3 Administrativa kostnader för näringslivet till följd av statliga regelverk per regelområde

Område	Administrativa kostnader per år i miljoner kronor			Förändring i miljoner kronor och procent	
	2006	2009	2010 (prognos)	2006-2009	2006-2010 (prognos)
Arbetsrätt	6 343	5 858	5 689	-485	-654
				-7,6%	-10,3%
Associationsrätt	24 631	24 728	24 728	97	97
				0,4%	0,4%
Inklusive förändringar beslutade efter prognosens brytdatum 100215			22 128		-2 503
					-10,2%
Bokföring	22 895	22 930	22 930	35	35
				0,2%	0,2%
Inklusive förändringar beslutade efter prognosens brytdatum 100215			22 370		-525
					-2,3%
Bygg- och fastighetsrätt	7 146	7 147	7 137	0	-9
				0,0%	-0,1%
Energi	1 023	809	617	-214	-407
				-20,9%	-39,8%
Finans	2 571	2 984	3 049	413	478
				16,1%	18,6%
Hälso- och sjukvård	1 019	1 343	1 316	324	297
				31,8%	29,1%
Jordbruk	623	373	364	-251	-260
				-40,2%	-41,7%
Kommunikation	230	354	258	123	28
				53,5%	12,0%
Livsmedel	8 400	5 333	5 333	-3 067	-3 067
				-36,5%	-36,5%
Miljö	3 648	3 532	3 517	-117	-131
				-3,2%	-3,6%
Produkt och konsument	4 520	4 444	4 444	-76	-76
				-1,7%	-1,7%
Skatterätt	6 348	6 783	6 930	435	582
				6,9%	9,2%
Statistik	299	292	291	-7	-8
				-2,3%	-2,7%
Transport	2 976	2 978	2 845	1	-132
				0,1%	-4,4%
Tull och utrikeshandel	1 929	1 930	1 930	1	1
				0,0%	0,0%
Årsredovisningslagen	1 914	1 822	1 822	-92	-92
				-4,8%	-4,8%
Inklusive förändringar beslutade efter prognosens brytdatum 100215			1 522		-392
					-20,5%
Totalt	96 518	93 641	89 484	-2 877	-7 034
				-3%	-7,3%

Konsekvensutredningar

Syftet med att göra en konsekvensutredning är att få ett bra beslutsunderlag för att lösa ett problem på bästa sätt och få bättre regler för samhället som helhet. Konsekvensutredningen är ett neutralt underlag som beskriver de effekter man bedömer att ett beslut kommer att ha. En konsekvensutredning är i sig inte en åtgärd utan ett verktyg för informationsinhämtning. Själva beslutet tas sedan utifrån den information man fått och de politiska prioriteringar man vill göra. Ju bättre informationsinhämtning desto mer underbyggt är beslutet.

Regeringen gör mot denna bakgrund och med beaktande av vad Regelrådet framför i denna del bedömningen att de konsekvensutredningar som görs inom departement och myndigheter måste bli mer heltäckande.

I takt med att lärdomar dras av användandet av konsekvensutredningar i beslutsprocessen samt inriktningen på regelförenklingsarbetet kommande mandatperiod kan en översyn av relevanta styrdokument behöva göras.

De påpekanden som förts fram från OECD²⁴ avseende att miljömässiga och sociala konsekvenser ska belysas i samband med konsekvensutredningar bör omhändertas på lämpligt sätt.

Regelrådet

Det är regeringens bedömning att Regelrådets arbete på sikt kan förbättra kvaliteten på regelgivning och konsekvensutredningar och därmed medverka till att målet för regelförenklingsarbetet uppfylls. Regelrådet tycker sig märka att kvaliteten på författningsförslag och konsekvensutredningar förbättrats under senare delen av 2009. De rekommendationer rådet framför har till viss del redan omhändertagits i Regeringskansliet. Exempelvis har en seminarierie om konsekvensutredningar genomförts med deltagare från Regeringskansliet, Tillväxtverket och Regelrådet. Seminarierien har belyst effektkedjan, ekonomiska konsekvenser för företag, miljökonsekvenser, sociala konsekvenser, administrativa kostnader och konkurrens. Vidare beaktas rådets yttranden i

allt högre utsträckning i den fortsatta regelgivningsprocessen. Regelrådet är en viktig aktör i regeringens arbete med att skapa bättre villkor för företagen genom enklare regler. Detta medför att de direktiv som styr rådets verksamhet kan komma att behöva ses över mot bakgrund av regeringens arbete med regelförenkling under innevarande mandatperiod.

Regelförenklingsarbetet under det svenska ordförandeskapet i EU

Diskussionerna vid det tidigare nämnda DBR-mötet i juni 2009 utgjorde en god grund att stå på som en utgångspunkt för det fortsatta arbetet under det svenska ordförandeskapet med förhandlingar kring framåtblickande rådsslutsatser om det horisontella regelförenklingsarbetet på EU-nivå.

I förhandlingarna som ägde rum inom ramen för rådsarbetsgruppen för konkurrenskraft och tillväxt ställdes flera viktiga frågor på sin spets. Detta mynnade sedermera ut i de slutsatser som antogs om det horisontella regelförenklingsarbetet vid Konkurrenskraftsrådets möte i december 2009. Viktiga delar i regelförenklingsarbetet som särskilt lyfts fram i rådsslutsatserna är frågorna om att förenkla regelverken, minska de administrativa kostnaderna, förbättra användningen av och kvaliteten på konsekvensutredningar samt förbättra samrådet med olika intressenter i samband med lagstiftnings- och beslutsförfaranden.

Rådsslutsatserna innehåller även särskilt inspel till den framtida agendan för att åstadkomma bättre lagstiftning på EU-nivå. Bland frågor som berörs och som i varierande utsträckning har diskuterats eller tangerats i rådsarbetsgruppsarbetet finns bl.a. följande. Vikten av att få till stånd en bättre användning av redan befintliga regelförenklingsverktyg och göra regelförenklingsarbetet till en självklar del i själva kärnan av lagstiftnings- och beslutsprocesser. Vidare uppmärksammas det eventuella behovet av nya instrument, indikatorer och mål i det framtida regelförenklingsarbetet.

Sammantaget får de insatser som Sverige gjorde under ordförandeskapet anses utgöra en god grund att stå på i vidareutvecklandet av det framtida regelförenklingsarbetet på EU-nivå.

²⁴ Regulatory Management in Selected EU Member States: Background report on Sweden (GOV/RPC(2010)13/ANN4),

OECD

Den granskning som OECD genomfört av regelreformeringsarbetet i Sverige inom ramen för *OECD EU 15* visar att Sverige har gjort betydande framsteg i regelförenklingsarbetet under senare år. OECD:s slutrapport i granskningen av Sverige är ett välkommet inspel i vidareutvecklandet av regelförenklingsagendan. Regeringen har ännu inte tagit slutlig ställning till hur man framöver ska gå vidare med rekommendationerna.

Företagsregistrering

Bolagsverket ligger långt framme vad gäller e-förvaltning. Användning av e-tjänster bedöms ge kunden möjlighet att snabbare, enklare och billigare samt med högre kvalitet få sitt ärende utträttat hos Bolagsverket. Den differentiering av avgifter som infördes under 2008, då avgifterna för elektroniskt inlämnade ärenden blev lägre än för ärenden ingivna i pappersformat, har fått önskat genomslag då andelen elektroniskt inlämnade ärenden ökat.

Den ökade användningen av e-tjänster för ingivning av ärenden har ännu inte medfört någon rationalisering av verksamheten hos Bolagsverket. Detta beror till stor del på att kunder lämnar in ofullständiga ärenden. Bolagsverket arbetar dock med att lägga in fler kontroller i e-tjänsterna. Regeringens bedömning är att den elektroniska ingivningen av ärenden på sikt kommer att medföra positiva effekter även för Bolagsverkets verksamhet.

Bolagsverkets samarbeten med andra myndigheter, t.ex. med Tillväxtverket och Skatteverket vad gäller utvecklingen av webbportalen verksamt.se, bedöms av regeringen vara en viktig del i arbetet att förenkla för företag.

Regeringen bedömer att verksamheten vid Bolagsverket är effektiv. Det är också regeringens bedömning att Bolagsverkets arbete med att förbättra sin service, bl.a. vad gäller utveckling av e-tjänster, och samverkan med andra myndigheter bidrar till att uppfylla regeringens mål på regelförenklingsområdet.

Immaterialrättsliga frågor

Avgiftssystemet inom patentområdet bygger på relativt låga ansökningsavgifter och progressiva årsavgifter. Tanken är att den som upprätthåller sitt patent också har framgång med sin uppfinning och på så sätt även kan bära årsavgifter i en stigande skala. Kostnaderna för handläggning av nationella ansökningar överstiger vida intäkterna från de aktuella ansökningsavgifterna. Majoriteten av de internationella ansökningarna (PCT) kommer inte att generera årsavgifter, då de endast utgör första steget i en utlandspatentering. Önskemålet om låga initialavgifter måste därför vägas mot kravet på kostnadsäckning.

De minskade intäkterna beror till största delen på den ekonomiska krisen; många kunder ser över kostnaden för sina patentportföljer. Intäkterna av PCT-avgifter har även påverkats av ett förändrat kundbeteende, där man i större omfattning väljer att gå till den europeiska patentorganisationen EPO eller i vissa fall till andra PCT-myndigheter.

Den viktigaste frågan för PRV inför framtiden är hur verket ska kunna uppnå en ekonomi i balans och att myndigheten därmed också ska kunna spela en viktig roll på immaterialrättens område. Med de personalavvecklingar som varit tillsammans med andra kostnadsbesparingar och avgiftsjusteringar beräknar PRV att ha en ekonomi åter i balans 2013–2014.

Patentbesvärsrätten prövar mål som i stor utsträckning kräver särskild kompetens på exempelvis det tekniska området. Detta innebär att alla mål inte kan handläggas av alla domare. Behovet av att domstolen kan upprätthålla sin specialistkompetens är stort. Patentbesvärsrätten och de måltyper som handläggs där omfattas av de överväganden som görs i Målutredningens betänkande Mål och medel – särskilda åtgärder för vissa måltyper i domstol (SOU 2010:44). Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet. I syfte att kunna öka effektiviteten i domstolens arbete har regeringen för avsikt att se över domstolens organisering på avdelningar och rotlar i syfte att underlätta effektivisering i domstolens ärendehantering.

Minerallagen, miljömål och miljösäkring

Regeringens bedömning är att verksamhetsmålen för SGU har nåtts.

Inom mineralsektorn bidrar SGU särskilt till att förenkla för företagen att bedriva prospektering i Sverige genom att ge vägledning till och tillgodose företagens behov av prospekteringsinformation. Intresset för de lagrade borrhärnorna i SGU:s nationella borrhärnarkiv är fortsatt mycket stort. Bergsstaten bidrar till att säkerställa de grundläggande förutsättningarna för i första hand näringslivet genom prövningen och tillsynen av verksamheter enligt minerallagen (1991:45). Gällande handläggningstiderna för undersökningstillstånd har målet varit att det ska ta högst tre månader för nya undersökningstillstånd och för ärenden om förlängd giltighetstid ska det ta högst två månader. Målen har nåtts med god marginal. Den totala ärendetiden i koncessionsärendena, från ansökningsdatum till beslutsdatum, har i medeltal varit knappt åtta månader. Sedan alla nödvändiga uppgifter kommit in från sökanden och samrådet med länsstyrelsen avslutats har handläggningstiden hos Bergsstaten varit mindre än tre veckor.

SGU har under 2009 tagit fram underlag till Miljömålsrådets årliga miljömålsuppföljning samt i övrigt genomfört samordning, uppföljning och rapportering av miljömålsarbetet tillfredställande. Verksamhetens kostnader 2009 uppgick till 3,3 miljoner kronor, att jämföra med 5,4 miljoner kronor 2008 och 2007. Skillnaden förklaras av att före 2009 ingick även miljömålsrelaterad grundvattenkartering i verksamheten. Miljömålssystemet har varit föremål för utredning under året. Utredningen föreslår inte några förändringar av de myndigheter som för närvarande har ansvar i miljömålssystemet.

Avvecklingen och förvaltningen av anläggningar och egendom som tidigare använts för statens civila beredskapslagring av olja följer plan.

Elsäkerhet

De åtgärder som vidtagits under året bedöms ha åstadkommit fortsatt utveckling för att upprätthålla en god elsäkerhet. Verksamheten

under det kommande budgetåret bör bedrivas enligt den allmänna inriktning som gäller för elsäkerhetsarbetet för innevarande budgetår. De övergripande mål som gäller för verksamheten bör ligga fast. I anslutning till insatserna bör Elsäkerhetsverket följa den internationella utvecklingen samt främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.

Tillsyn över revisorer

Regeringens bedömning är att Revisorsnämndens verksamhet på ett bra sätt har bidragit till att uppnå det övergripande målet. Dessutom har verksamhetsmålen i regleringsbrevet för 2009 uppnåtts. Det är viktigt att Revisorsnämnden fortsätter arbetet med att utveckla tillsynsverksamheten, bl.a. mot bakgrund av de ändrade förhållanden som kan bli följanden av förslaget i regeringens proposition En frivillig revision (prop. 2009/10:204) om att inskränka revisionsplikten.

3.5 Revisionens iakttagelser

Inom näringspolitikens område har Riksrevisionen (RiR) lämnat revisionsberättelse med invändning till Rymdstyrelsen för räkenskapsåret 2009. RiR har i sin årliga revision invänt att Rymdstyrelsens bemyndiganderedovisning inte ger en rättvisande bild av utestående åtaganden. RiR anser att det borde ha framgått vilken effekt en annorlunda växelkurs än den redovisade skulle ha haft på åtagandena, jämfört med den valda växelkursen. RiR menade att balansdagens, den 31 december 2009, växelkurs borde ha använts, medan Rymdstyrelsen beräknade utestående åtaganden utifrån den växelkurs mellan kronor och euro som använts inom ESA under 2009. Det kan konstateras att även balansdagens växelkurs skulle ha varit föråldrad vid rapporteringstillfället och att det saknas tydliga instruktioner i frågan. Rymdstyrelsen planerar att från 2010 använda samma prognoser om eurokursen som regeringen använder som beräkningsgrund för utestående åtaganden. Regeringen delar Rymdstyrelsens syn på den framtida bemyndiganderedovisningen.

För övriga myndigheter inom området har RiR lämnat revisionsberättelser utan invändning, dvs. RiR har bedömt att myndigheternas årsredovisningar för räkenskapsåret 2009 i allt väsentligt är rättvisande.

Riksrevisionen har hittills under 2010 lämnat två granskningsrapporter avseende statligt ägda bolag. Dessa redovisas och kommenteras under nästa avsnitt.

3.5.1 Regeringens redogörelse med anledning av Riksrevisionens iakttagelser avseende statligt ägda bolag

Enligt lagen (1996:1059) om statsbudgeten ska regeringen årligen till riksdagen redovisa de åtgärder regeringen vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

Regeringen lämnar följande redogörelse för sin syn avseende rapporten Regeringens försäljning av Vasakronan (RiR 2010:2) samt rapporten Sveaskog AB och dess uppdrag (RiR 2010:8).

Regeringens försäljning av Vasakronan (RiR 2010:2)

Riksrevisionen har granskat regeringens försäljning av samtliga aktier i Civitas Holding AB, ägare till Vasakronan Aktiebolag, nedan Vasakronan. Riksrevisionens övergripande slutsats är att regeringens försäljning av Vasakronan genomfördes väl i många avseenden och redovisades korrekt. Granskningen visar att försäljningen av Vasakronan genomfördes i enlighet med gällande lagstiftning, riksdagsbeslut och i flera avseenden enligt vad som kan karaktäriseras som "best practice" för aktuell försäljning.

Försäljningen av Vasakronan var den största fastighetsrelaterade transaktion som vid försäljningstillfället genomförts i Sverige och även den största i Europa under 2008. Bolagsförsäljningar av denna storleksordning förutsätter att säljaren genomför ett grundläggande förarbete bl.a. vad avser analys och val av försäljningsmetod, framtagande av informationsmaterial samt en omfattande genomgång av bolagets fastighetsbestånd.

Förberedelserna inför försäljningen av Vasakronan var omfattande och komplexa och därmed även tidskrävande. Riksrevisionen anser emellertid att förberedelsefasen kunde ha påbörjats tidigare. Detta avser främst förberedelser såsom etablering av projektgrupp, inledande analys av bolaget och dess marknad och tidsåtgången vid upphandling av rådgivare.

Riksrevisionen anger att auktionsförfarandet för försäljningen av Vasakronan genomfördes i enlighet med den "best practice" som Riksrevisionen definierat för försäljning av ett helägt statligt fastighetsbolag. Samtliga budgivare fick tillgång till likvärdig information i form av sedvanligt informationsmaterial. Budgivarna fick rimlig tid att genomföra s.k. "due diligence" inför slutförhandling och undertecknande av bindande avtal. Riksrevisionen bedömer att konkurrens uppnåddes av säljaren under hela auktionsfasen, trots att flera budgivare lämnade processen.

Granskningen visar att den avskiljning som skulle göras av vissa kulturfastigheter inte var genomförd innan auktionsprocessen inleddes. Riksrevisionen anser att avsaknaden av tydlighet i avskiljningen skapade osäkerhet och försvårade för budgivarna att beräkna det bud som de skulle lämna på bolaget. Det kan enligt Riksrevisionen inte uteslutas att detta påverkade försäljningspriset negativt.

Riksrevisionen anger att det är rimligt att transaktionen genomfördes under första halvåret 2008, även om detta var en period då marknadens avkastningskrav för fastighetsinvesteringar höjdes och möjligheterna till finansiering försämrades. Om förberedelsefasen hade påbörjats tidigare samt avskiljandet av kulturfastigheterna hade genomförts snabbare menar Riksrevisionen att försäljningen kunde ha genomförts tidigare, vilket hade inneburit något bättre marknadsförhållanden utifrån ett ekonomiskt perspektiv.

Riksrevisionen påpekar avslutningsvis att regeringen gav en god beskrivning av försäljningen av Vasakronan och en bra redovisning av kostnaderna för rådgivare till riksdagen.

Regeringens bedömning

Regeringen konstaterar att Riksrevisionens granskning visar att regeringens försäljning av Vasakronan AB genomfördes väl i många avseenden och redovisades korrekt. Vidare delar regeringen Riksrevisionens syn på omfattningen och komplexiteten av försäljningsprocessen som var tidskrävande och krävde noggranna förberedelser.

När det gäller förberedelsefasen anser regeringen att processarbetet påbörjades så fort som det var möjligt och att det inledande arbetet gav ett bra analysunderlag för den fortsatta försäljningsprocessen.

Regeringen anser också, liksom Riksrevisionen, att auktionsförfarandet genomfördes i enlighet med den ”best practice” som Riksrevisionen definierat där god konkurrens uppnåddes under hela auktionsfasen.

Vad gäller avskiljandet av vissa kulturfastigheter gör regeringen bedömningen att detta sannolikt inte hade någon påverkan på budgivningen eller det slutgiltiga priset. De berörda fastigheterna var klart identifierade innan auktionsprocessen inleddes. Regeringen anser emellertid att det är viktigt att faktorer som eventuellt kan ha påverkan på försäljnings- och auktionsförfarandet i en försäljningsprocess identifieras och klargörs så tidigt som möjligt.

Tidpunkten för försäljningen påverkades av den omfattande genomlysningen av bolaget (”due diligence”), den komplexa försäljningsprocessen samt den då rådande fastighetskonjunkturen. Transaktionen skedde vid en tidpunkt då fastighetsvärdena fortfarande låg på en hög nivå.

Regeringen noterar att Riksrevisionen anger att försäljningsprocessen har dokumenterats väl samt att en god beskrivning av processen givits till riksdagen i tidigare budgetpropositioner.

Sveaskog AB och dess uppdrag (RiR 2010:8)

Riksrevisionen har granskat om Sveaskog AB (Sveaskog) fullgör sitt uppdrag och om regeringen styr bolaget i enlighet med riksdagens beslut och intentioner. Granskningen gäller tidsperioden 1999–2009. Riksrevisionen ger följande rekommendationer till regeringen:

- Tillse att bolaget fullgör sitt uppdrag i enlighet med riksdagens beslut.
- Säkerställ att Sveaskog blir en oberoende aktör på virkesmarknaden.
- Redovisa hur ett eventuellt framtida behov av ersättningsmark för samhällsnyttiga insatser ska lösas.
- Precisera vad det innebär för Sveaskog att vara ett föredöme inom miljö och hållbar utveckling.
- Formulera ekonomiska mål som tydligt tar hänsyn till vad de särskilda uppdragen kostar och som exkluderar industriägande och markförsäljning.

Regeringens bedömning

Regeringen överlämnade i mars 2010 propositionen 2009/10:169 Förändrat uppdrag för Sveaskog AB (publ), till riksdagen. Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 2009/10:NU22, rskr. 2009/10:384).

Uppdraget för Sveaskog ska förändras så att verksamheten baseras på affärsmässig grund och genererar marknadsmässig avkastning.

Sveaskog ska vara en oberoende aktör med kärnverksamhet inom skogsbruk utan egna stora intressen som slutanvändare av skogsråvara. Sveaskog bör också kunna bedriva närliggande verksamhet om det bidrar till att öka bolagets avkastning.

Dessutom ska Sveaskog även fortsättningsvis genom försäljning av mark på marknadsmässiga villkor möjliggöra omarrondering och tillköp för enskilt skogsbruk, särskilt i glesbygd. Försäljning av mark ska ske till dess att tio procent av den areal bolaget hade 2002, vid bolagets bildande, är avyttrad. Vidare ska Sveaskogs uppdrag att tillhandahålla ersättningsmark till staten upphöra vid utgången av 2010.

Riksdagen har bemyndigat regeringen att överföra fastigheter med en sammanlagd areal om högst 100 000 hektar produktiv skogsmark från Sveaskog till staten, vilken ska användas som ersättningsmark för att bidra till att miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* kan nås.

Regeringen anser att möjligheterna att tillse att Sveaskog fullgör sitt uppdrag, i enlighet med

riksdagens beslut, har förbättras i och med det nya uppdraget.

Regeringen har vidare i propositionen 2009/10:169 Förändrat uppdrag för Sveaskog påpekat att delägarskapet i Setra Group ska avyttras för att stärka och renodla Sveaskogs roll som oberoende aktör.

Av propositionen framgår även att om framtida behov av resurser uppstår för att bidra till måluppfyllelsen av miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* ska regeringen återkomma med vilka verktyg som då kan vara aktuella.

Sveaskog ska liksom alla statligt ägda företag vara ett föredöme vad gäller klimat- och miljösvar samt socialt ansvar. Enligt statens ägarpolicy ska statligt ägda bolag ha en genomtänkt och förankrad policy och strategi för att hantera miljöhänsyn och socialt ansvarstagande såsom etik, arbetsvillkor, mänskliga rättigheter, bekämpning av korruption samt jämställdhet och mångfald. Arbetet ska kommuniceras såväl externt som internt. Sveaskog har också att förhålla sig till ett antal mål, förordningar och lagar inom miljöområdet. Att exakt precisera målnivåer för föredömlighet är dock svårt med en föränderlig omvärld och affärsmässig verksamhet. Sveaskog ska kunna agera på samma villkor som övriga konkurrenter på marknaden.

Av propositionen Förändrat uppdrag för Sveaskog AB framgår att nya ekonomiska mål kommer att fastställas för Sveaskog som en följd av ett riksdagsbeslut om förändrat uppdrag. Dessa mål kommer att beakta bolagets olika uppdrag.

Slutbehandlade ärenden

Följande ärenden, som har föränletts av Riksrevisionens granskningsrapporter Vad och vem styr de statliga bolagen? (RiR 2006:11), Vattenfall – med vind i ryggen? (RiR 2007:29), Regeringens försäljning av åtta procent av TeliaSonera (RiR 2008:12), Regeringens försäljning av V&S Vin & Sprit AB (RiR 2009:9) samt Kasernen Fastighetsbolag AB (RiR 2008:25), är att anse som slutbehandlade.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 under utgiftsområde 24 Näringsliv redogjort för sin bedömning och de frågor som uppmärksammats av Riksrevisionen i rapporten Vad och vem styr de statliga bolagen? (RiR

2006:11). Rapporten har slutbehandlats i regeringens skrivelse till riksdagen med redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2009/10:140).

I budgetpropositionen för 2009 har regeringen under utgiftsområde 24 Näringsliv redogjort för sin bedömning och de frågor som uppmärksammats av Riksrevisionen i rapporten Vattenfall – med vind i ryggen? (RiR 2007:29). Vidare har rapporten omhändertagits i samband med de förslag som regeringen har lämnat i propositionen 2009/10:179 Förtydligande av uppdraget för Vattenfall AB (publ). Den har slutbehandlats i regeringens skrivelse till riksdagen med redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2009/10:140).

Regeringen har slutligen, i budgetpropositionen för 2010 under utgiftsområde 24 Näringsliv, redogjort för sin bedömning och de frågor som uppmärksammats av Riksrevisionen i rapporterna Regeringens försäljning av åtta procent av TeliaSonera (RiR 2008:12), Regeringens försäljning av V&S Vin & Sprit AB (RiR 2009:9) samt Kasernen Fastighetsbolag AB (RiR 2008:25).

3.6 Vissa frågor angående förvaltningen av statligt ägda företag

3.6.1 Akademiska Hus AB

Regeringens förslag: Akademiska Hus AB:s organisation kan inrättas utan beaktande av vad som anges om lokala bolag i riksdagens tidigare riktlinjer.

Skälen för regeringens förslag

Vid bildandet av nuvarande Akademiska Hus AB förutsatte regeringen att lokala bolag som ägde fastigheterna och där utbildningsintressena hade majoritet skulle bildas på universitetsorterna. Det angavs även att koncernen skulle garantera långsiktigheten och upprätthålla värdet i statens innehav av högskolefastigheter och garantera att fastighets- och förmögenhetsförvaltningen genomfördes på ett kompetent och effektivt sätt (prop. 1992/93:37, bet. 1992/93:FiU8, rskr. 1992/93:123).

Eftersom regeringen inte ansåg det lämpligt att representanter för utbildningsintressena ingick i bolagens styrelser, togs detta krav bort redan 1998 (prop. 1997/98:137, bet. 1997/98:FiU25, rskr. 1997/98:252).

För närvarande har Akademiska Hus AB sex regionala dotterbolag. Denna struktur har visat sig mindre ändamålsenlig, bl.a. till följd av förändringar i omvärlden. Vidare är en förändrad koncernstruktur i Akademiska Hus AB en förutsättning för att kunna skapa en bättre kapitalstruktur i bolaget.

Av dessa skäl samt för att möjliggöra en effektivare förvaltning föreslår regeringen att bolaget ska kunna organiseras utan beaktande av vad som anges om lokala bolag i prop. 1992/93:37.

Regeringen gör bedömningen att det även fortsättningsvis finns fördelar med att Akademiska Hus AB har verksamhet lokaliserad i olika regioner för att därmed befinna sig i närheten av sina huvudsakliga kunder. Regeringens bedömning är att en förankring bör ske med universiteten och högskolorna innan en eventuell omstrukturering genomförs.

3.6.2 Teracom AB

Regeringens förslag: En ny koncernstruktur inrättas för Teracom AB, med bildande av ett nytt moderbolag. Regeringen bemyndigas att vidta därför behövliga åtgärder, innefattande att förvärva ett aktiebolag som ska ta över ansvaret för den verksamhet som riksdagen tidigare beslutat för Teracom med nedan angivna förtydliganden samt överföra aktierna i Teracom AB till detta bolag genom ett aktieägartillskott. Det nya moderbolaget tar över ansvaret för den verksamhet som riksdagen tidigare beslutat för Teracom med förtydligandena att utsändnings- och överföringstjänster ska ske på likvärdiga villkor i Sverige och att den grundläggande infrastrukturen ska erbjudas över hela eller delar av Sverige.

Skälen för regeringens förslag

Teracomkoncernen erbjuder nätlösningar för distribution av media samt bedriver betal-TV-verksamhet. Verksamheten bedrivs under varumärkena Teracom, Boxer och Plus TV. Teracomkoncernens legala struktur har efter

expansion i Danmark och Finland blivit mindre lämplig.

Koncernen består idag av sju legala enheter – moderbolaget, fyra dotterbolag samt två dotterdotterbolag. Fyra av bolagen är verksamhetsdrivande och tre är vilande. Det finns ett behov av att skapa förutsättningar för effektivare styrning av koncernen, med en tydligare ansvarfördelning mellan styrelse/koncernledning och rörelsedrivande bolag.

Regeringen föreslår därför att koncernstrukturen ändras genom att ett nytt moderbolag skapas för de nu existerande koncernbolagen. Dessa blir då parallella dotterbolag direkt under det nya moderbolaget, som alltså blir ett holdingbolag. Denna struktur renodlar ägarens styrning av koncernen eftersom den egentliga styrningen av verksamheten hanteras genom holdingbolaget. För att genomföra detta avser regeringen förvärva ett tomt aktiebolag, s.k. lagerbolag, till vilket aktierna i Teracom AB överförs genom ett aktieägartillskott. Därefter överförs Teracom AB:s nuvarande dotterbolag till det nya moderbolaget så långt möjligt genom utdelning och sedan mot revers.

För det fall regeringen inför genomförandet av den nya koncernstrukturen finner den vara behäftad med några väsentliga nackdelar för ägaren staten eller Teracom AB, jämfört med dagens struktur, avser regeringen dock inte att ändra koncernstrukturen.

Den nya koncernstrukturen innebär inte någon förändring av den verksamhetsinriktning som angivits av riksdagen.

Det nya moderbolaget kommer att ta över ansvaret för den verksamhet som riksdagen tidigare beslutat för Teracom, men själva verksamheten kommer även fortsättningsvis bedrivas i något av koncernens dotterbolag. Den verksamhetsinriktning som riksdagen tidigare beslutat behöver förtydligas så att det framgår att utsändnings- och överföringstjänster ska ske på likvärdiga villkor i Sverige och att den grundläggande infrastrukturen ska erbjudas över hela eller delar av Sverige.

Om regeringen senare bedömer att det nya moderbolaget bör avyttras kommer regeringen att föreslå riksdagen detta. Detsamma gäller nätverksamheten i Sverige, vilken utför riksdagens tidigare beslutade uppdrag.

3.6.3 Försäljning av aktier i företag med statligt ägande

Av regeringens proposition 2006/07:57 Försäljning av vissa statligt ägda företag framgår att regeringen avser att minska statens ägande i företagen Civitas Holding Aktiebolag som äger Vasakronan Aktiebolag, Nordea Bank AB, OMX Aktiebolag, Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB (publ), TeliaSonera Aktiebolag, och V&S Vin & Sprit Aktiebolag. För detta har regeringen inhämtat riksdagens bemyndigande (bet. 2006/07:NU16, rskr. 2006/07:217). Försäljningsintäkterna ska användas för att amortera på statskulden.

Vidare har regeringen genomfört en utvärdering av svenska statens aktieinnehav i SAS AB (SAS) och i propositionen Nyemission i SAS AB inhämtat riksdagens bemyndigande (prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35, rskr. 2009/10:220) att bl.a. vid lämplig tidpunkt vidta följande åtgärder, var för sig eller i kombination:

- minska ägandet i SAS genom att avyttra hela eller delar av aktieinnehavet eller genom utspädning av befintlig ägarandel,
- förvärva eller byta aktier, rättigheter att förvärva aktier eller andra former av andelar i de företag eller den företagsgrupp som förvärvar aktier i SAS.

Riksdagen har också bemyndigat regeringen att avyttra de tillgångar och rättigheter som staten får som likvid, i samband med de ovan nämnda försäljningar, om andra tillgångar än kontanter erhålls.

Bemyndigande från riksdagen att förändra statens ägande finns också för Arbetslivsresurs AR AB (publ) (prop. 2006/07:100, bet. 2006/07:FiU21, rskr. 2006/07:222), Posten AB (prop. 2007/08:143, bet. 2007/08:NU13, rskr. 2007/08:253), Aktiebolaget Svensk Exportkredit (prop. 1995/96:141, bet. 1995/96:NU26, rskr. 1995/96:302) samt för Aktiebolaget Svensk Bilprovning (prop. 2009/10:54, bet. 2009/10:NU10, rskr. 2009/10:162).

3.6.4 Genomgång av statligt ägda bolag

Regeringens ambition att minska det statliga ägandet ligger fast. Arbetet med bolagsgenomgångar pågår kontinuerligt. Vid analyserna vägs skälen för och emot ett statligt ägarengagemang. Resultaten av genomgångarna

kan innebära att regeringen kommer att framföra förslag till riksdagen om avyttring av statligt ägda bolag, hela eller delar därav, eller förändringar eller förtydliganden av vissa statligt ägda bolags uppdrag.

Redovisningen till riksdagen kommer i dessa fall att ske per företag och i takt med att den individuella genomgången är klar. I fråga om försäljning innebär beredningsprocessen att varje försäljning anpassas till det rådande marknadsläget, så att en försäljning kan ge bästa möjliga affärsmässiga utfall för skattebetalarna.

Förvaltningen av statligt ägda företag påverkas av det rådande ekonomiska läget. Finanskrisens inverkan på kreditmarknadens funktions sätt har lett till avsevärt färre företagstransaktioner. Regeringen agerar i varje enskilt fall som en ansvarsfull säljare, på samma sätt som regeringen också agerar som en ansvarsfull ägare, med värdeskapande som övergripande mål intill dess en försäljning är genomförd, exempelvis genom att ge bolagen goda förutsättningar för utveckling.

I det följande lämnas en samlad redogörelse för ett antal förslag om förändringar och förtydliganden avseende statligt ägda företag som har lämnats till riksdagen samt för visst pågående arbete av denna karaktär.

Sammanlagningen mellan Posten AB och Post Danmark A/S slutfördes 2009. Det nya svensk-danska bolaget har namnet Posten Norden AB. Riksdagen har givit regeringen mandat att minska statens ägarandel som lägst ned till 34 procent av rösterna (prop. 2007/08:143, bet. 2007/08:NU13, rskr. 2007/08:253).

Riksdagen har givit regeringen mandat att utvidga uppdraget för SBAB (prop. 2008/09:104, bet. 2008/09:FiU39, rskr. 2008/09:217). SBAB har den 18 december 2009 lämnat en ansökan till Finansinspektionen (FI) om tillstånd att bedriva bankrörelse.

En omstrukturering av industriforskningsinstitutet pågår i syfte att bland annat stärka konkurrensen och en uthållig tillväxt i såväl näringsliv som samhälle. Det nya uppdraget för RISE Research Institutes of Sweden Holding AB (RISE), försäljningen av IMEGO Aktiebolag till Swedish ICT Research AB i december 2008, som till 60 procent ägs av RISE, samt avyttringen under hösten 2009 av SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB till

RISE, är led i detta arbete (prop. 2008/09:50, bet. 2008/09:UbU4, rskr. 2008/09:160).

Vattenfall AB (publ) (Vattenfall) är det i särklass största statliga företaget och verkar på en internationell marknad. Regeringen har genomfört ett arbete kring Vattenfalls framtida inriktning, som resulterat i propositionen om förtydligat uppdrag (prop. 2009/10:179, bet. 2009/10:NU23, rskr. 2009/10:325). På den grunden bygger staten sitt långsiktiga ägaransvar och kommer fortsatt att vara majoritetsägare i bolaget. En ägarbreddning kan dock komma att övervägas. Vattenfalls uppdrag är att generera en marknadsmässig avkastning genom att affärsmässigt bedriva energiverksamhet så att bolaget är ett av de bolag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion.

Till följd av omreglering av fordonsbesiktningens verksamhet genomförs en översyn av lämplig ägarstruktur i Aktiebolaget Svensk Bilprovning (Bilprovningen). Riksdagen beslutade den 17 december 2009 om en omreglering av fordonsbesiktningens verksamhet som innebär en konkurrensutsättning av marknaden fr.o.m. den 1 juli 2010 (prop. 2009/10:32, bet. 2009/10:TU8, rskr. 2009/10:161). Samma dag gavs även regeringen rätt att ändra Bilprovningens uppdrag samt att ändra statens ägande i Bilprovningen (prop. 2009/10:54, bet. 2009/10:NU10, rskr. 2009/10:162).

Riksdagen har bl.a. godkänt att uppdraget för Sveaskog AB förändras så att företagets verksamhet ska baseras på affärsmässig grund och generera marknadsmässig avkastning (prop. 2009/10:169, bet. 2009/10:NU22, rskr. 2009/10:384). Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en beskrivning av de förändringar i bolagets verksamhet som genomförs med anledning av riksdagens bemyndigande.

Regeringen har under våren 2010, genom ändringar i bolagsordning och i ägarriktlinjer, förtydligat inriktningen av Swedfund International AB:s verksamhet. Ändringarna är i linje med de rekommendationer som Riksrevisionen lämnade i rapporten Swedfund International AB och samhällsuppdraget (RiR 2009:4). Regeringen redovisar sin syn på bolagets verksamhet på annan plats i denna proposition. Se vidare under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, avsnitt 3.6.

Regeringen har utvidgat uppdraget för Vasallen AB så att bolaget ska kunna bidra med sin erfarenhet och kunskap när fastigheter, ägda av myndigheter och andra statligt ägda bolag, ska säljas (prop. 2008/09:172, bet. 2008/09:FiU41, rskr. 2008/09:263). Vidare har aktierna i Kasernen Fastighetsaktiebolag överlåtits till Vasallen AB, i syfte att bättre kunna tillvarata och utveckla värdena i de båda bolagen (prop. 2008/09:172, bet. 2008/09:FiU41, rskr. 2008/09:264).

Bolagsgenomgångar har genomförts för bolagen Swedish National Road Consulting Aktiebolag (SweRoad) samt Arlandabanan Infrastructure Aktiebolag, Botniabanan AB (publ) och Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB Aktiebolag. För att genomföra förändringar avseende dessa bolag begär regeringen i denna proposition ett antal bemyndiganden av riksdagen, se vidare under utgiftsområde 22 Kommunikationer, avsnitt 1.

En bolagsgenomgång av Svenska Skeppshypotekskassan har genomförts som en del i ett uppdrag till myndigheten Tillväxtanalys att analysera det svenska maritima klustret. Resultatet från genomgången har förts in i utredningen Konkurrensförutsättningar för sjöfart under svensk flagg (N2010:01, dir. 2010:2).

Regeringen har fattat beslut om att utse en särskild utredare för att göra en fördjupad översyn av statens fastighetsförvaltning (dir. 2009:45) som ska redovisas senast den 1 december 2010. Utredarens uppdrag är främst att ta fram tydligare kriterier för statens fastighetsinnehav samt att föreslå en mer ändamålsenlig organisation av statens fastighetsförvaltning. Översynen innefattar ett flertal fastighetsförvaltande myndigheter men även de statligt ägda fastighetsbolagen. Se vidare under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, avsnitt 8.3.

I rapporten Blomman ska märkas – Miljömärkningens organisation och statens framtida roll (2010:8) har Statskontoret lämnat förslag på hur den nordiska miljömärkningen Svanen och EU:s miljömärkningssystem Blomman bör organiseras samt vilken roll staten bör ha. Rapporten bereds för närvarande i Regeringskansliet.

3.6.5 Nya statligt ägda bolag

I december 2008 bildades bolaget Fouriertransform Aktiebolag. Syftet med bolagets bildande var att stärka det svenska fordonsklustrets internationella konkurrenskraft.

Den första januari 2009 bolagiserades affärsenheterna Vägverket Produktion, numera Svevia AB (publ), samt Vägverket Konsult och Banverket Projektering, numera Vectura Consulting AB. Den första januari 2010 bolagiserades affärsenheten Banverket Produktion, numera Infranord AB. I april 2010 bolagiserades flygplatsverksamheten vid Luftfartsverket, numera Swedavia AB. Skälen för bolagiseringarna har främst varit att öka förutsättningarna för konkurrensneutralitet, öka produktiviteten på marknaden samt skapa effektivitetsvinster för samhället.

I april 2010 bildades bolaget European Spallation Source ESS AB. Bolaget ska planera och bygga den europeiska forskningsanläggningen European Spallation Source.

I samband med den omreglering av apoteksmarknaden som genomförts och som möjliggör för nya aktörer att etablera sig på apoteksmarknaden har ägandet och verksamheten i Apoteket Aktiebolag (publ) omstrukturerats. Under omregleringen har flera nya bolag bildats, bl.a. Apoteksgruppen i Sverige Holding AB, Apotekens Service AB samt Apotek Produktion & Laboratorier AB.

Apoteket Omstrukturering Aktiebolag (OAB) har varit moderbolag för Apoteket Aktiebolag (publ) under omregleringsperioden. OAB har haft ansvaret för att omstrukturera Apoteket och för att skapa förutsättningar för en väl fungerande konkurrens på en omreglerad apoteksmarknad.

I april 2010 blev Apoteket Aktiebolag (publ) åter direktägt av staten och OAB ombildades till ett holdingbolag med firmanamnet Apoteksgruppen i Sverige Holding AB. Denna koncern ska möjliggöra för småföretagare att driva apotek med stöd av en gemensam organisation för inköp, distribution och IT m.m.

Nödvändig infrastruktur och servicefunktioner för samtliga apotek verksamma på den omreglerade svenska apoteksmarknaden har överförts till Apotekens

Service AB. Apotekens Service AB ägs sedan mars 2010 direkt av staten.

Apotek Produktion & Laboratorier AB (APL) var tidigare ett verksamhetsområde inom Apoteket Aktiebolag (publ) och därefter ett dotterbolag till Apoteket Aktiebolag (publ). Företagets uppdrag är att tillverka och tillhandahålla förskrivna läkemedel som läkemedelsindustrin inte tillhandahåller, men som behövs inom hälso- och sjukvården. APL ägs sedan juli 2010 direkt av staten. Se även utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, avsnitt 3.13.2.

3.7 Politikens inriktning

Ett företagsklimat i världsklass

Regeringens vision är att Sverige ska bli ett av världens bästa länder att starta, driva och utveckla företag i för att kunna möta den ökande globala konkurrensen.

Sverige behöver ett dynamiskt och innovativt näringslivsklimat, som gör att entreprenörer och företagare ser Sverige som det mest attraktiva landet i en kunskapsintensiv, föränderlig och globaliserad värld. Det är också centralt att dagens företagare känner att möjligheterna att utveckla och expandera verksamheten förbättras. Sverige behöver fler kvinnor och män som ser entreprenörskap och företagande som ett självklart val och vi behöver fler och växande företag som vågar anställa fler, i alla delar av landet.

Ett näringslivsklimat som stärker Sveriges konkurrens- och attraktionskraft förutsätter insatser inom många olika politikområden.

Skatter, transporter, IT, forskning, utbildning, handels- och investeringsfrämjande, arbetsmarknad, sociala trygghetssystem för företagare, energi, miljö, landsbygdsutveckling, kultur och regional tillväxt är exempel på områden med stor betydelse i ett näringspolitiskt perspektiv.

De första nödvändiga stegen mot ett företagsklimat i världsklass är tagna. Men det behöver göras mer. Därför fortsätter regeringen arbetet med att utveckla en mer samlad och tvärssektoriell näringspolitik.

Regeringens inriktning av insatserna inom näringspolitikens kärnområden under

kommande budgetår kan kort sammanfattas på följande sätt.

Fler och växande företag

För att öka effektiviteten i främjandesystemet krävs insatser för att utveckla företagsfinansiering, information och rådgivning riktad till befintliga och blivande företagare. De offensiva insatserna för att stimulera och underlätta företagande i hela landet ska fortsätta.

Ett dynamiskt och innovativt näringsliv

Arbetet med att bygga starka forsknings- och innovationsmiljöer ska fortsätta. Innovationspolitiken ska breddas till att omfatta och ta hänsyn till det allt större tjänsteinnehållet i svensk ekonomi. En utvecklad näringspolitik ska ge Sverige konkurrensfördelar och skapa förutsättningar för nya jobb och hållbar tillväxt.

Förenkla för företagen

Arbetet med att förenkla företagens vardag fortsätter med hög prioritet. Nya mål och indikatorer ska utvecklas för att bättre kunna följa förändringarna. Förenklingsarbetet ska få ökat genomslag på regional och lokal nivå där det finns en stor potential för en märkbar förändring i företagens vardag.

Väl fungerande marknader

För att skapa tillväxt är det nödvändigt att vidta konkurrensfrämjande åtgärder på bred front inom hela samhällsekonomin. Det handlar bland annat om att öppna upp nya marknader för konkurrens, se över olika marknaders funktionssätt, stimulera mångfald genom sänkta inträdesbarriärer för nya företag, skapa lika villkor mellan offentligt och privat företagande samt att stärka konsumenternas ställning genom bättre information och underlättad rörlighet.

Aktivt ägande med värdeskapande i fokus

Staten är en av Sveriges största företagsägare. Regeringens övergripande mål för förvaltningen är att skapa värde och i förekommande fall se till att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs.

Regeringen avser att även fortsättningsvis pröva det statliga åtagandet och ta ansvar för de offentliga finanserna. Därför ligger regeringens politik att minska det statliga ägandet fast.

Åtgärder för ett starkt företagsklimat i denna proposition

Bland de förslag som regeringen nu lägger fram kan följande nämnas som bidrar till ett starkt företagsklimat och bättre villkor för entreprenörskap och företagande.

Utvecklad kapitalförsörjning

För att utveckla de statliga kapitalförsörjningsinsatserna avser regeringen bl.a. att kartlägga och analysera utbudet av lån och riskkapital. Ett råd bör inrättas som stöd för myndigheten Tillväxtanalys uppdrag att följa kapitalmarknadens utveckling och dess påverkan, särskilt på små och medelstora företags tillgång till kapital.

Översyn av statens riskkapitalaktörer

Regeringen har för avsikt att tillsätta en utredning av samtliga statliga riskkapitalaktörers uppdrag, investeringsinriktning och kapitalstruktur i syfte att finna en mer effektiv resursallokering och aktörsstruktur.

Miljöteknik

Sveriges ambitiösa klimat- och energipolitik skapar goda förutsättningar för miljödriven näringslivsutveckling. Regeringen förslår en särskild satsning för att stärka och vidareutveckla unik kompetens och tillvarata potentialer inom den svenska miljötekniksektorn. En bred nationell miljöteknikstrategi ska tas fram.

Kvinnors företagande

Regeringen föreslår fortsatta riktade åtgärder för att uppmuntra och stimulera till ökat företagande bland kvinnor. Det är viktigt att fler ser företagande som ett självklart val och att fler kan och vill låta sina företag växa. Att bättre ta tillvara kvinnors idéer och entreprenörskap är en vinst både för den enskilde och samhällsekonomin.

Företagare med utländsk bakgrund

Regeringen avser genomföra fortsatta insatser för att främja företagande bland personer med utländsk bakgrund, t.ex. med satsningar på mentorskap och rådgivning, mikrolån och fortsättning av Nystartskontor. Insatserna syftar till att bättre tillvarata företagsidéer och uppmuntra entreprenörskap bland personer med utländsk bakgrund.

Förenkla för företagen

Arbetet med att förenkla för företagen, bl.a. genom att minska företagens regelbörda, fortsätter. Målet är att skapa en märkbar positiv förändring i företagens vardag, särskilt för små och medelstora företag. Som ett led i att uppnå målet har regeringen i september 2010 förlängt Regelrådets mandat till utgången av 2014 (dir. 2010:96). Vidare föreslås en satsning för att arbetet med att förenkla företagens vardag ska få ett ökat genomslag på lokal och regional nivå. Regeringen avser även fortsätta arbeta för att förenkla och minska företagens uppgiftslämnande till statliga myndigheter, med målsättningen om ett rapporteringstillfälle.

Forskning och innovation

För att förbättra förutsättningarna för innovation och kunskapsintensivt företagande föreslår regeringen inom ramen för en nationell innovationsstrategi insatser för bl.a. ökad tjänsteinnovation, inkubatorer och ungas innovationer.

Insatserna för att öka nyttiggörandet av resultaten från offentligt finansierad forskning inom akademi och vid forskningsinstitut fortsätter. Regeringen förstärker anslaget till Innovationsbron AB för insatser inom såddfinansiering och affärsutveckling.

Gröna näringar

De gröna näringarna är betydelsefulla för Sveriges tillväxt och utvecklingen i landsbygderna. Bland annat genom regeringens satsning på visionen Sverige – det nya matlandet, tillvaratas de gröna näringarnas möjligheter att skapa investeringar och företagande i landsbygderna.

Entreprenörskap i skolan

Regeringen tog 2009 fram en strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet. Regeringen vill fortsätta arbetet enligt strategin och öka verksamhetsstödet till organisationer som framgångsrikt arbetar med entreprenörskap i skolan.

Insatser för exportfrämjande förstärks

Regeringen prioriterar ett aktivt exportfrämjande som möter de små och medelstora företagens behov och föreslår utökade resurser för exportfrämjande verksamhet. Regeringen fäster stor vikt vid att möjligheter till synergier och samverkan mellan

främjandets olika delar tas tillvara liksom mellan myndigheter och organisationer som arbetar med företagsutveckling och internationalisering.

Utredning av företagsbeskattningen

För att upprätthålla ett internationellt konkurrenskraftigt företagsklimat avser regeringen att tillsätta en bred utredning av företagsbeskattningen. Syftet är att utforma beskattningen så att investeringar, produktivitet, sysselsättning och välfärd gynnas.

Lägre moms på restaurang- och cateringtjänster

Regeringens reformambitioner under 2012–2014 betingas av att det uppstår ett varaktigt reformutrymme. Först när det är säkerställt att överskottsålet nås och ett varaktigt reformutrymme uppstått kan regeringens reformambitioner realiseras. En av regeringens reformambitioner är att sänka mervärdesskattesatsen på restaurang- och cateringtjänster. En sådan skattesänkning kan bidra till ökad varaktig sysselsättning genom en växling från hemarbete till förvärvsarbete och till en minskad strukturell arbetslöshet. Mervärdesskatten för dessa tjänster bör sänkas från 25 till 12 procent. En utredning ska tillsättas med uppdrag att ta fram ett lagförslag.

Jobbskatteavdraget

Regeringens ambition att genomföra ett femte steg i jobbskatteavdraget, när det är säkerställt att överskottsålet nås och ett varaktigt reformutrymme uppstått, är positivt även för företagandet eftersom det också omfattar dem som har arbetsinkomster från aktiv näringsverksamhet.

Inlandsinnovation

I samband med Höstillägsbudget för 2010 föreslås en satsning på ökat entreprenörskap och utvecklad innovationsförmåga riktat mot investeringar i norra Sveriges inland, kallad Inlandsinnovation.

Utredning om nystartszoner i utsatta områden

Regeringen avser att tillsätta en utredning som i positiv anda ska se över möjligheten att införa ett system med skattelättnader för företag i särskilt utsatta områden, s.k. nystartszoner. Ett sådant system kan bidra till att minska utanförskapet och öka sysselsättningen i områden där bl.a. sysselsättningsgraden avsevärt understiger det nationella genomsnittet.

Förändringar i skuldsaneringslagen

För att minska risken med företagande och därmed främja ett ökat entreprenörskap avser regeringen att föreslå två förändringar i skuldsaneringslagen. För det första ska skuldernas ålder inte längre beaktas särskilt vid bedömningen av om det är skäligt att bevilja skuldsanering. Därigenom kommer det att kunna gå betydligt snabbare än idag att få skuldsanering för den som har skulder från näringsverksamhet. För det andra ska aktiva näringsidkare kunna få skuldsanering. Genom att även aktiva näringsidkare omfattas av skuldsanering får enskilda näringsidkare samma möjligheter att ta sig ur en ekonomiskt ohållbar situation som löntagare har idag. Regeringen avser att under hösten 2010 lämna en proposition till riksdagen.

Fler och växande företag

Det ska vara enkelt, självklart och mer lönsamt att starta och driva företag. För att skapa förutsättningar för fler och växande företag behövs såväl generella insatser som riktade åtgärder för företagande.

Nya företag etableras i dag främst inom tjänstesektorn, där också många av de växande företagen är verksamma. Nya företag är viktiga för att introducera nya tjänster och varor i ekonomin. De nya företagen stärker konkurrensen och bidrar därmed även till utvecklingen av befintliga företag, vilket förbättrar förutsättningarna för tillväxt och ökad sysselsättning.

För att fler ska bli företagare krävs det att fler individer ser företagande som lika självklart och möjligt som en anställning. Utbildningsområdet spelar en central roll för att stimulera entreprenörskap. Därför genomför regeringen ett antal åtgärder för att entreprenörskap ska genomsyra utbildning på alla nivåer.

Det är viktigt att understödja utvecklingen av företagandet i Sverige och prioritera åtgärder för att stimulera fler företag att växa i hela landet. Ett förbättrat företagsklimat är centralt för att företagen ska ha möjlighet att hantera utmaningar i omvärlden och för att få fler i arbete. En grundläggande förutsättning för de statliga insatserna för att främja företagsutveckling är att de ska möta näringslivets behov, vara

marknadskompletterande och att de inte ska snedvrída konkurrensen. Företagsfrämjande insatser och statligt finansierade aktörer ska inte tränga undan privata tjänster och utförare.

Utvecklad kapitalförsörjning

Ett väl fungerande system för kapitalförsörjning är avgörande för start och tillväxt i företag. Insatser för att främja företags kapitalförsörjning är därför en självklar del i regeringens arbete med att förbättra företagsklimatet. Under perioder med hög ekonomisk tillväxt såväl som vid ekonomisk tillbakagång finns det behov av riktade finansieringsinsatser till företag inom områden där de finansiella marknaderna bör kompletteras eller där det saknas en fungerande privat marknad.

En viktig aktör i detta sammanhang är ALMI Företagspartner AB (ALMI). Med beaktande av den ökande omfattningen på ALMIs verksamhet, inklusive de uppgifter som följt av finanskrisen, samt uppvisat resultat föreslår regeringen ett driftsbidrag till ALMI om 125 miljoner kronor per år under perioden 2011–2014.

I takt med att näringslivets struktur förändras måste finansieringsinsatserna anpassas till rådande behov. För att utveckla de statliga kapitalförsörjningsinsatserna avser regeringen bl.a. att:

- kartlägga och analysera utbudet av lån och liknande insatser för att utveckla och förtydliga insatserna,
- kartlägga och analysera utbudet av riskkapital, i syfte att förtydliga ansvarsfördelningen inom staten särskilt vad gäller produktutbud och olika investeringsskeden,
- tillse att ett råd inrättas som stöd för myndigheten Tillväxtanalys uppdrag att följa kapitalmarknadens utveckling och dess påverkan, särskilt på små och medelstora företags tillgång till kapitalförsörjning i alla delar av landet,
- utreda samtliga statliga riskkapitalaktörers uppdrag, investeringsinriktning och kapitalstrukturer i syfte att finna en mer effektiv resursallokering och aktörsstruktur.

Utvecklad information och rådgivning

Det finns ett grundläggande behov av information, rådgivning, nätverk och mötesplatser hos många små och medelstora företag. Den rådgivning som staten tillhandahåller ska vara marknadskompletterande, kostnadseffektiv, ta hänsyn till regionala förutsättningar samt utgå från företagets efterfrågan. Att staten finansierar viss rådgivning betyder dock inte nödvändigtvis att rådgivningen ska utföras i offentlig regi. Genom ökad mångfald av aktörer inom företagsrådgivning, ökar valfriheten bland företagarna liksom möjligheterna för dem att få en mer anpassad rådgivning utifrån sina behov. Regeringen anser det därför angeläget att stimulera en ökad mångfald inom företagsrådgivning genom utveckling av kundvalssystem.

Regeringens arbete med Nystartskontor för samlad information och rådgivning fortsätter. Insatsen är ett led i regeringens politik för fler jobb och minskat utanförskap.

Det är viktigt att fler ser företagande som ett självklart val och att fler kan och vill låta sina företag växa. Utöver generella insatser kan det även vara motiverat att stödja särskilda grupper av potentiella och befintliga företagare, t.ex. kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Regeringen föreslår i denna proposition fortsatta riktade åtgärder för att uppmuntra och stimulera till ökat företagande bland kvinnor.

Sedan tidigare genomför regeringen även riktade åtgärder för att stimulera kulturella och kreativa näringar, unga innovatörer samt entreprenörskap och förnyelse inom välfärdssektorn.

Förnyelse av välfärdssektorn

Under mandatperioden har regeringen arbetat för att skapa nya möjligheter för företagande inom områden som tidigare har varit svåra för enskilda entreprenörer att verka på. Ett exempel på detta är regeringens insatser för att utveckla entreprenörskap och företagande inom vård och omsorg, i syfte att öka mångfalden, förbättra kvaliteten och öka valfriheten. Detta har bidragit till utvecklingen av nya företag och fler sysselsatta inom branschen. Under mandatperioden har antalet sysselsatta inom vård och omsorg ökat med knappt 30 000 personer, varav 80 procent är anställda i privat verksamhet.

Regeringen avser att även fortsättningsvis arbeta med insatserna på området för att stimulera en mångfald av utförare som företag och ideella organisationer för förnyelse av välfärdssektorn som gynnar både patienter, brukare och entreprenörer. Som ett led i detta har regeringen beslutat att inrätta ett råd, välfärdsutvecklingsrådet.

Välfärdsutvecklingsrådet ska bidra med kunskap och erfarenheter till regeringen om vad som kan förbättra förutsättningarna för valfrihet, mångfald och tillgänglighet genom ökat entreprenörskap och innovativt företagande inom hälso- och sjukvård, handikapp och äldreomsorg, apoteksmarknaden samt hushållstjänster.

Förbättrade trygghetssystem

Regeringen genomför ett omfattande reformarbete för att stärka incitamenten att starta, driva och utveckla företag. För att förstärka tryggheten har regeringen genomfört ett antal förändringar för företagare i de sociala trygghetssystemen, dvs. arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringen samt reglerna för sjuklön. Syftet har varit att skapa större tydlighet och förutsägbarhet i regelverken, ökad likabehandling av företagare och anställda samt ökad valfrihet i sjukförsäkringen för företagare.

För att underlätta övergången från anställning till företagande har regeringen infört förbättrade villkor under företagets uppbyggnadsskede inom arbetslöshets-, sjuk- och föräldraförsäkringen. Syftet med dessa förändringar är att minska risken vid företagsstart.

Regeringen har även stärkt tryggheten och ökat valfriheten för etablerade företagare. Inom sjukförsäkringen har egenavgifterna sänkts och en ny generell karenstid om sju dagar för egenföretagare har införts, med möjlighet att välja längre karenstid. Inom föräldraförsäkringen har regeringen ändrat reglerna så att egenföretagare får regler som mer liknar dem som gäller för anställda vid uttag av tillfällig föräldrapenning. Regeringen har även gjort det mindre riskfyllt för företag att anställa genom att införa ett generellt högkostnadsskydd avseende sjuklönekostnader för samtliga arbetsgivare.

På grund av att sätten att beräkna den förmånsgrundande inkomsten skiljer sig åt, krävs olika regler för företagare som bedriver verksamhet i fåmansbolag jämfört med

egenföretagare. Det kan därför med avseende på försäkringssystemen finnas brister i neutralitet mellan de två grupperna av företagare. Regeringen avser att, inom Regeringskansliet, närmare se över reglerna i denna del. Reglerna för dem som väljer att kombinera anställning och företagande i arbetslöshetsförsäkringen kommer att utredas vidare inom Regeringskansliet.

Arbetsmiljöverket har i samråd med Försäkringskassan utrett egenföretagares möjlighet till havandeskapspenning på grund av risker i arbetsmiljön. Frågan bereds vidare i Regeringskansliet.

Ett dynamiskt och innovativt näringsliv

Forskning och innovation

OECD och EU har framhållit betydelsen av forskning och innovation i återhämtningen efter den finansiella krisen och för att lägga grunden till ett hållbart samhälle.

I juni 2010 lade OECD fram sin innovationsstrategi, ”Innovation: getting a head start on tomorrow”. Likaså har EU antagit strategin ”Europa 2020: en ny europeisk strategi för sysselsättning och tillväxt”, som bl.a. bärs upp av flaggskeppsinitiativet ”Innovationsunionen”. Dessa strategier utgör värdefulla underlag för att fortsätta arbetet för stärkt innovationsförmåga i Sverige.

I strategierna framkommer att innovationsprocesserna blir alltmer komplexa. Innovation sker i allt högre grad i nätverk och i samspel mellan olika aktörer, inklusive kunder och användare. Innovation kan ta sig många olika former: nya varu- eller tjänstekoncept eller produktionsprocesser, men också marknadsföring, organisatoriska förändringar, eller affärsmodeller.

Som ett led i att utveckla politiken för att möta denna ökade komplexitet i innovationsprocesserna antog regeringen i juli 2010 en strategi för ökad tjänsteinnovation. Strategin utgör ett första steg i riktning mot en breddad innovationspolitisk ansats. I genomförandet av strategin kommer bland annat förutsättningarna för affärsutveckling av tjänstebaserade affärsidéer, kunskap om och metoder för efterfrågebaserad och användarcentrerad innovation, liksom förutsättningarna för att öka innovationsnivån i

offentlig sektor lokalt, regionalt och nationellt, att ägnas uppmärksamhet.

OECD:s och EU:s strategier lyfter också fram betydelsen av vetenskaplig kunskapsutveckling och tvärvetenskaplighet för innovation, liksom nödvändigheten att stärka sambanden mellan utbildning, forskning och innovation i näringsliv och övriga samhället. Även andra källor till kunskap framhålls, inte minst den kunskap som finns hos användare, entreprenörer och medarbetare. IT och Internet lyfts också fram som väsentliga verktyg för innovation. Vikten av att öka innovationsaktiviteterna i små och medelstora företag och hos offentliga aktörer, exempelvis genom offentlig innovationsupphandling, betonas. Strategiernas rekommendationer för att förstärka förutsättningarna för innovation och kunskapsintensivt företagande är viktiga ingångsvärden i regeringens satsning på en innovationsstrategi som bland annat beaktar tjänsteinnovation, inkubatorer och ungas innovationer. Regeringen avsätter 90 miljoner kronor per år under 2011–2014.

Innovationsupphandlingsutredningen lämnade sitt slutbetänkande Innovationsupphandling (SOU 2010:56) den 31 augusti 2010. Utredningen föreslår bland annat en lagändring i Lag (2007:1091) om offentlig upphandling, Lag (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster respektive Lag (2008:962) om valfrihetssystem med innebörden att upphandlande myndigheter och enheter bör ta innovationshänsyn om upphandlingens art motiverar detta. Utredningen föreslår också att ett nytt upphandlingsinstrument, för kommersiell upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster, införs i Sverige. Förslagen kommer att remissbehandlas och vidare beredas inom Regeringskansliet.

Under 2011 fortsätter implementeringen av propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50). Det är angeläget att fortsätta att bygga starka forsknings- och innovationsmiljöer utifrån de strategiska forskningsområden som etablerades i och med propositionen. Detta innebär bland annat att fortsätta stärka flödet av kunskap mellan lärosäten och näringsliv inom dessa områden, inte minst med stöd av forskningsinstituterna inom relevanta områden.

Insatserna för att öka nyttiggörandet av resultaten från offentligt finansierad forskning inom akademi och vid forskningsinstitut fortsätter. Regeringen förstärker anslaget till Innovationsbron AB med 60 miljoner kronor per år under 2011–2014 för insatser inom såddfinansiering och affärsutveckling.

De nationella satsningarna på forskning och innovation ska även stärka Sveriges position i det internationella forskningssamarbetet, särskilt när det gäller medverkan i EU:s ramprogram för forskning, utveckling och demonstration. Arbetet för att stärka internationella samarbeten inom forskning och innovation kommer att fortsätta. Under det svenska ordförandeskapet i EU formulerades en strategi på EU-nivå för Östersjöområdet. Sverige är koordinator för området forskning och innovation i denna strategi. De gemensamma utmaningarna att omsätta området forskning och innovation i handling är fortsatt stora. Sverige har i egenskap av koordinator intagit en engagerad roll i detta komplexa arbete och omvärlden förväntar sig därför ett fortsatt starkt engagemang och ledarskap från svensk sida. Regeringen avser därför att närmare återkomma till de omprioriteringar som kan komma att krävas av berörda myndigheter för att strategin ska kunna fortsätta att genomföras inom befintliga anslagsramar under 2011.

Regeringen anser att den kreativitet som kännetecknar kulturlivet också är en faktor för att utveckla ett innovativt och dynamiskt näringsliv. Regeringen har särskilt uppmärksammat de kulturella och kreativa näringarnas betydelse för hållbar tillväxt, genom den handlingsplan för kulturella och kreativa näringar som lagts fast för perioden 2009–2012.

På regional nivå behöver samspelet mellan EU:s olika instrument (ramprogrammen för forskning, utveckling och demonstration samt konkurrenskraft och innovation och strukturfondsprogrammen) och de nationella insatserna på innovationsområdet förstärkas.

Miljödriven näringslivsutveckling

Regeringen är övertygad om att miljö- och klimatutmaningen kan vändas till en betydande möjlighet för Sverige. Den starka tillväxt som miljötekniksektorn har haft under de senaste åren visar på den stora potential som finns i omställningen till ett hållbart samhälle. När världen i allt snabbare takt efterfrågar

klimateffektiva lösningar är det klokt att satsa på hållbar tillväxt, som förenar jobb och företagande med klimatansvar. Det ger Sverige konkurrensfördelar och skapar förutsättningar för nya jobb och hållbar tillväxt.

Miljö- och energiteknikområdet har goda förutsättningar att utgöra ett betydande tillväxtområde för olika typer av regioner i Sverige. OECD uppmärksammar i Territorial Review av Sverige (2010) den stora potential som finns i så kallad ”grön tillväxt”. Särskilt landsbygderna har, enligt OECD, en betydande tillväxtpotential, bl.a. genom sina rika tillgångar på förnybar energi.

Sverige har redan kommit en bit på väg. Tack vare ambitiösa målsättningar, ekonomiska styrmedel och andra kompletterande åtgärder har Sverige lyckats förena miljö och företagsamhet. Sambandet mellan tillväxt och negativ miljöpåverkan har brutits. Sedan 1990 har utsläppen minskat med 12 procent samtidigt som den ekonomiska tillväxten ökat med nästan 50 procent. Enligt OECD ligger Sverige långt fram vad gäller utvecklingen mot en grön tillväxt jämfört med övriga OECD-länder.

Miljödriven näringslivsutveckling innehåller ett brett spektrum av möjligheter där företag, såväl små som stora, ska stimuleras att använda såväl sitt eget miljöarbete, som den slutliga produkten, till en affärsmöjlighet. En stor del av potentialen finns inom miljöteknikområdet. Små och medelstora företag har ofta inte tillräckliga egna resurser för omställning, därför behövs särskilda satsningar på denna målgrupp. Efterfrågan på produkter och tjänster som bidrar till minskade miljö- och klimathot ökar kraftigt. Information från företag om produkter och om företagets miljöpåverkan blir därför också ett allt viktigare konkurrensmedel, såväl nationellt som internationellt. Användande av olika erkända redovisnings- och certifieringsverktyg gör att företag kan få marknadsfördelar. Ny, grön teknik kommer att vara viktig och efterfrågad när energi- och transportsystem ska ställas om. Sverige har hög kompetens inom dessa områden och det finns därför goda förutsättningar att bidra till tillväxt i Sverige. Vi ligger också i framkant när det gäller teknik för hållbar stadsutveckling och systemlösningar. Detta är inte minst angeläget i ett globalt perspektiv, då numera över hälften av jordens befolkning bor i städer. Svenska miljöteknikföretag erbjuder varor och tjänster som det finns stor efterfrågan

på runt om i världen. Regeringen kommer att fortsätta att bistå dessa företag för att de i än större utsträckning ska kunna ta tillvara på och kommersialisera sina kunskaper och idéer. Regeringen kommer dessutom fortsätta att arbeta aktivt för ett ökat internationellt samarbete. Samarbetsavtal inom området har tecknats med Kina, Indien, USA, Ryssland, Sydafrika, Brasilien och Ukraina. Både genomförande av de befintliga avtalen och nya samarbeten är viktiga att få till stånd.

Tillgången till naturresurser är en annan strategisk fråga både nationellt och på EU-nivå. Sverige har en stark position med rik tillgång till viktiga naturresurser som malm, mineral, skog och vatten. Regeringen har inlett ett arbete för att främja utvecklingen av hållbart nyttjande av de naturresurser som bidrar till ökad tillväxt i näringslivet. Detta arbete ska bidra till nya export- och investeringsmöjligheter. Målsättningen är att främja en effektiv och hållbar resursanvändning såväl vad gäller energi som andra råvaror. Ett exempel där stärkt tillväxt och möjligheter till jobb genom ett effektivare nyttjande av naturresurser lyfts fram är i det s.k. Barentssamarbetet. Länderna i Barentsregionen skrev i maj 2010 under en deklaration som en bas för fortsatt samarbete på området.

Insatser för en miljödriven näringslivsutveckling ska ske i samverkan med det svenska näringslivet. Dialoger mellan regeringen eller Regeringskansliet och representanter för näringslivet äger rum kontinuerligt.

Regeringen är pådrivande för en miljödriven näringspolitik även i EU-arbetet och i det internationella arbetet. För att lyckas med att möta miljö- och klimatutmaningarna krävs också omfattande internationell samverkan. I det internationella arbetet inom t.ex. FN och OECD har frågor kring grön ekonomi och grön tillväxt fått stor uppmärksamhet under senare tid. Regeringen anser att det är viktigt att stödja internationellt arbete, som siktar mot en global omställning, och att Sverige delar med sig av erfarenheter, samtidigt som Sverige i dessa fora även har möjlighet att lära av andra.

Näringspolitiken ska även verka för synergier med andra politikområden, t.ex. energipolitik, miljöpolitik, regional tillväxtpolitik samt utvecklingspolitik. Åtgärder ska utformas utifrån en helhetssyn och bidra till en hållbar samhällsutveckling. I största möjliga mån

utformas lagar, regler och andra regleringar så att de bidrar till måluppfyllelse inom andra politikområden samtidigt som de är gynnsamma för näringslivet. En prioriterad fråga i detta sammanhang är hur EU:s utsläppshandelsdirektiv kommer att implementeras.

Sverige ska även i framtiden vara ett föregångsland för god miljö och hållbar utveckling, både nationellt och internationellt. Utvecklingen mot en grönare ekonomi, med växande företag inom miljöteknikområdet, leder till minskade utsläpp nationellt och bidrar genom export till att minska utsläppen globalt. För att stärka och vidareutveckla unik kompetens och tillvarata potentialer inom den svenska miljötekniksektorn föreslår regeringen en satsning på 100 miljoner kronor per år under 2011–2014, dvs. sammanlagt 400 miljoner kronor under kommande mandatperiod. En bred nationell miljöteknikstrategi tas fram.

Förenkla för företagen

En av regeringens viktigare insatser för att skapa fler jobb och välfärd har varit och kommer fortsatt vara att förenkla vardagen för Sveriges entreprenörer och företag. Genom att bl.a. skapa bättre regelverk och minska företagens administrativa kostnader blir det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag. Det ökar företagens utrymme att ägna sin tid och sina resurser till att utveckla sin verksamhet. Genom enklare regler sänks trösklarna för att fler företag startas, stannar och växer i Sverige.

Regeringen har sedan 2006 lagt en stabil grund för ett framgångsrikt regelförenklingsarbete, och för första gången brutit trenden av ökande regelkrångel. Mellan 2006 och 2010 har företagens administrativa kostnader minskat med cirka 7,3 procent netto. Det motsvarar drygt 7 miljarder kronor i minskade årliga kostnader för företagen.

Regeringen kommer att fortsätta prioritera arbetet med att förenkla företagens vardag. Inriktningen i det kommande arbetet bygger på de erfarenheter som de fyra senaste årens arbete givit. OECD:s slutrapport i granskningen av Sverige inom ramen för *OECD EU 15* är ett välkommet inspel i vidareutvecklandet av förenklingsagendan.

Regeringens övergripande mål med förenklingsarbetet kommer även fortsättningsvis vara att åstadkomma en märkbar positiv förändring i företagets vardag. Det är dock viktigt att fylla den målsättningen med ett fördjupat innehåll och med bättre möjligheter till uppföljning. Regeringen bedömer därför att nya mål och indikatorer behöver utvecklas för att bättre kunna följa förändringarna i företagets vardag. Dessa mål kommer att vara underordnade och ge konkret innehåll till det övergripande målet. Beroende på vilka mål som ställs upp kan det finnas behov av att utveckla ytterligare indikatorer som följer utvecklingen mot de enskilda underliggande målen.

Regeringen vill åstadkomma följande i fråga om mål och nya indikatorer:

- utveckla verktyg för att på ett tydligare sätt avläsa den upplevda vardagen för företagen och följa utvecklingen av en märkbar förändring i denna vardag,
- förenkla de regelverk som företagen upplever som irriterande och utveckla verktyg för att följa denna utveckling, samt
- utveckla verktyg för att kontinuerligt följa upp att regler, processer och förfaranden inom den offentliga förvaltningen utformas så att de är bättre anpassade till företagets villkor och verklighet.

Regeringen har under de senaste fyra åren haft ett kvantitativt mål som tagit sikte på att minska företagets administrativa kostnader till följd av statliga regler med 25 procent till 2010. Trots det omfattande arbete som lagts ner, behövs det mer tid för att nå målet. EU-kommissionen och majoriteten av EU:s medlemsstater har beslutat om likartade mål som det svenska men med utgång 2012. Regeringen avser att synkronisera det svenska arbetet med den process som pågår i Europa, inte minst med tanke på att cirka 53 procent av de administrativa kostnader som företag i Sverige möter är hänförliga till EU:s regelverk. Regeringen avser därför att förlänga målet om att minska företagets administrativa kostnader med 25 procent till utgången av 2012.

Utöver arbetet på nationell nivå är den regionala och lokala nivån mycket betydelsefull i förenklingsarbetet. Majoriteten av företagen har regelbundna kontakter med myndigheter på regional och lokal nivå vid tillsyn och tillämpning av lagar och regler.

För att uppnå regeringens mål om en märkbar positiv förändring i företagets vardag är det därför viktigt att förenklingsarbetet får ett ökat genomslag på regional och lokal nivå. Det finns en stor potential för märkbar förändring i företagets vardag genom samordning och översyn av regler, procedurer och tillämpningen av dessa. Regeringen avser därför att ta fram ett program som kan utgöra en del av en plattform för arbetet med förenkling på regional och lokal nivå. Under våren 2010 har Länsstyrelsen i Kronobergs län fått regeringens uppdrag att ge förslag till hur länsstyrelsernas förenklingsarbete bör utformas. Tillväxtverket har också fått ett parallellt uppdrag att utarbeta förslag till insatser för att främja förenklingsarbetet på kommunal nivå. Båda uppdragen ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) i december 2010 och utgör underlag i det kommande arbetet med förenkling för företag på regional och lokal nivå.

Regelrådet fyller en viktig funktion i arbetet med att bedöma om nya eller ändrade regler utformas så att de når sitt syfte på ett enkelt sätt och till en, relativt sett, låg administrativ kostnad för företagen. Rådets arbete har redan, under den relativt korta tid som det verkat, bidragit till en kvalitetshöjning och till att öka uppmärksamheten kring behovet av att upprätta konsekvensutredningar. Regeringen har därför beslutat om en förlängning av Regelrådets mandat till utgången av 2014 (dir. 2010:96).

Regeringen avser även att arbeta för att förenkla och minska företagets uppgiftslämnande till statliga myndigheter bl.a. genom att hanteringen av uppgifter samordnas.

Väl fungerande marknader

På väl fungerande marknader konkurrerar företag med varandra om att få köpare att välja deras produkter. Det förutsätter köpare som gör välgrundade val. Konkurrens sporrar företagen att vara kostnadseffektiva och kreativa, att tillvarata nytänkande och att kommersialisera nya affärsmöjligheter. Resultatet blir en högre nytta för köparna genom bättre kvalitet, lägre priser och en större valfrihet samt ett dynamiskt näringsliv med fler konkurrenskraftiga företag med förutsättningar att växa och anställa. En god konkurrenssituation leder därmed till ökad produktivitet men också till att motverka

inflation. Dessutom skapas förutsättningar för positiva samhällsekonomiska effekter genom ökad sysselsättning och ekonomisk tillväxt när fler innovativa företag i konkurrens på sikt utvecklar nya produkter och tjänster i nya branscher. Det finns många områden där ökad konkurrens skulle kunna medföra betydande samhällsekonomiska vinster.

Regeringens insatser för en mångfald av aktörer och en fungerande konkurrens har varit betydelsefulla för att utveckla de offentligt finansierade välfärdstjänsterna, såsom hälso- och sjukvård, äldreomsorg och utbildning. Detta arbete ska fortsätta, bland annat genom ett utvecklat vårdval och stärkt valfrihet inom äldreomsorgen genom t.ex. stimulansmedel till kommuner som vill införa valfrihetssystem och fortsatt satsning på fritt val av hjälpmedel. Reformen inom området kan samtidigt bidra till att skapa bättre förutsättningar för kvinnors företagande.

Företag måste ha möjlighet att konkurrera på lika villkor. Både mot varandra och mot kommun, landsting och stat när dessa agerar på marknaden. Sunda spelregler mellan privat och offentlig sektor måste därmed gälla. I mars 2010 överlämnades den förvaltningspolitiska propositionen, Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175), till riksdagen. I propositionen gör regeringen bedömningen att statliga myndigheter som regel inte bör bedriva säljverksamhet på marknaden samt att möjligheten att reglera detta i lag bör övervägas. Regeringen avser också att se över myndigheternas instruktioner i syfte att tydliggöra vilken säljverksamhet som de får bedriva på marknaden och för att förbättra möjligheten till kontroll och styrning av densamma. Även myndigheternas redovisning av intäkter och kostnader bör utvecklas och bli tydligare. Omfattningen av statliga myndigheters säljverksamhet ska fortsätta att minska. Regeringen avser att i kommande omprövningar av det statliga åtagandet särskilt uppmärksamma myndigheters säljverksamhet och effekterna på de marknader där de statliga myndigheterna är verksamma.

Köparnas situation och agerande är viktigt för konkurrensen. Regeringen vill därför verka för en förbättrad rörlighet för köparna. Genom studier av olika marknader kan problem identifieras och tas bort så att köparnas

incitament och möjligheter att göra välgrundade val på marknader förbättras.

Konkurrensverkets tillsyn över lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) förväntas öka i betydelse i takt med att lagen tillämpas på allt fler områden. Behovet av tillsyn kan dessutom förväntas bli av stor betydelse på LOV-området. Konkurrensverket har fått i uppdrag av regeringen att från konkurrenssynpunkt följa och utvärdera landstingens införande av vårdvalssystem i primärvården. Uppdraget ska slutredovisas senast den 25 november 2010. Betänkandet Regler för etablering av vårdgivare (SOU 2009:84), som för närvarande bereds i Regeringskansliet, berör bl.a. frågan om tillsyn över landstingens ansvar för etableringar och vissa konkurrensfrågor. Konkurrensverkets erfarenheter från tillsynen över upphandlingslagarna, såväl lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) som lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF), visar tydligt på bristerna i ett system utan effektiva sanktionsmöjligheter, bl.a. har Konkurrensverket kunnat konstatera en utbredd tillämpning av direktupphandling i strid mot LOU. Genom de nya rättsmedlen som införts skapas förutsättningar för en bättre regelefterlevnad och antalet upphandlingar förväntas öka.

När det gäller statliga stöd till företag bör dessa begränsas till sådana åtgärder som avser att motverka främst marknadsmisslyckanden. En del i arbetet med att effektivisera marknadens funktionssätt är den av regeringen tillsatta utredningen om en översyn av regelverken för statligt stöd som syftar till förbättrad tillämplighet, Utredningen om vissa frågor om statligt stöd m.m. (dir. 2010:9).

Aktivt ägande med värdeskapande i fokus

Staten är en av Sveriges största företagsägare. Företagen representerar stora värden och är stora arbetsgivare. Dessutom ägs de ytterst av alla svenska medborgare gemensamt. Staten har därför ett stort ansvar att vara en aktiv och professionell ägare.

Regeringens övergripande mål för förvaltningen är att skapa värde och i

förekommande fall se till att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs.

Det är viktigt att staten hanterar sin ägarroll på ett ansvarsfullt sätt. Så länge företagen ägs av staten ska den aktiva förvaltningen ske på ett professionellt sätt med värdeskapande som övergripande mål. För de företag där det finns ett försäljningsmandat inbegriper den aktiva förvaltningen även att förbereda och strukturera dem inför försäljning.

Minskat företagsägande

Regeringen har tydliggjort vilka principer och frågeställningar som ska avgöra huruvida ett företag ska vara i statlig ägo. Om det inte finns ett beslutat samhällsuppdrag och företaget verkar på en marknad med fungerande konkurrens så anser regeringen att företagen utvecklas bättre med privata ägare.

Staten ska vara en ansvarsfull och aktiv ägare. En del i detta är att gå igenom det statliga ägandet och pröva skälen till fortsatt statligt ägande. Resultatet av en genomgång kan leda till att regeringen lägger fram förslag till riksdagen om avyttring av hela eller delar av ett statligt ägt företag. Varje försäljning anpassas till rådande marknadsläge, så att försäljningarna kan ge bästa möjliga affärsmässiga utfall. Inför varje försäljning inhämtar regeringen riksdagens bemyndigande att avveckla statens ägande.

Under mandatperioden har regeringen genomfört försäljningar av statligt ägda företag till ett totalt värde av 119,1 miljarder kronor, inklusive nettoskulder m.m. Försäljningsintäkterna från dessa försäljningar uppgår till 98,9 miljarder kronor, exklusive nettoskulder m.m. Försäljningsintäkterna har använts till att amortera på statsskulden för att därigenom minska statens skuldsättning och räntekostnader.

Regeringen avser att även fortsättningsvis pröva det statliga åtagandet och ta ansvar för de offentliga finanserna. Därför ligger regeringens politik att minska det statliga ägandet fast.

Utvecklat ägande

Under mandatperioden har regeringen genomfört ett omfattande analysarbete med att gå igenom de statligt ägda företagen för att pröva skälen till ett fortsatt statligt ägande. Detta är en annan del i att vara en ansvarsfull och aktiv ägare som ska fortsätta. Resultaten av genomgångarna kan leda till omstruktureringar, förändringar eller förtydliganden av vissa statligt ägda företags

uppdrag. Redovisningen till riksdagen sker per företag och i takt med att den individuella genomgången av ett företag är klar. Så länge staten äger företagen är det viktigt att de ges möjlighet att utvecklas och växa för att fortsätta att skapa värde för ägaren. Ett led i detta är också att kontinuerligt optimera kapitalstrukturerna för de enskilda företagen.

Regeringen har dessutom sett över statlig affärsverksamhet som bedrivs i myndighetsform. Under mandatperioden har ett antal nya företag bildats från verksamheter som tidigare bedrivits i myndighetsform på ett eller annat sätt. Skälen för bolagiseringarna har främst varit att öka förutsättningarna för konkurrensneutralitet, öka produktiviteten på marknaden samt skapa effektivitetsvinster för samhället. Med utgångspunkt i detta avser regeringen att även fortsättningsvis pröva i vilken form statlig verksamhet ska bedrivas.

3.8 Budgetförslag

3.8.1 1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader

Tabell 3.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	133 820	Anslags- sparande	67
2010	Anslag	142 567 ¹	Utgifts- prognos	139 449
2011	Förslag	143 009		
2012	Beräknat	144 364 ²		
2013	Beräknat	146 362 ³		
2014	Beräknat	149 537 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 143 009 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 143 009 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 142 809 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget finansierar förvaltningskostnader vid Verket för innovationssystem (Vinnova). Myndigheten har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 143 009 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 144 364 000 kronor och för 2013 samt 2014 beräknas anslaget till 146 362 000 kronor respektive 149 537 000 kronor.

Tabell 3.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	142 567	142 567	142 567	142 567
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	542	1 898	3 897	7 285
Beslut				
Överföring till/från andra anslag ³	-100	-101	-102	-105
Övrigt ⁴				-210
Förslag/beräknat anslag	143 009	144 364	146 362	149 537

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas med 100 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

⁴ Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 3.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	1 858 928	Anslags-sparande	-32 114
2010	Anslag	1 903 595 ¹	Utgifts-prognos	1 829 697
2011	Förslag	1 938 133		
2012	Beräknat	2 014 812 ²		
2013	Beräknat	2 041 221 ³		
2014	Beräknat	2 076 804 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 992 805 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 992 806 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 990 015 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget finansierar behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet samt utveckling av innovationssystemet.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför ett behov av framtida anslag på högst 2 000 000 000 kronor under 2012–2016.

Skälen för regeringens förslag: Detta möjliggör att det för delar av verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som exempelvis omfattar långsiktiga program under en flerårig planeringsperiod.

Tabell 3.7 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2016
Ingående åtaganden	1 677 454	1 794 419	2 000 000	-	-
Nya åtaganden	903 625	1 203 370	1 000 000	-	-
Infriade åtaganden	-786 660	-997 789	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Utestående åtaganden	1 794 419	2 000 000	2 000 000	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	1 800 000	2 000 000	2 000 000	-	-

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 1 938 133 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 2 014 812 000 kronor och för 2013 samt 2014 beräknas anslaget till 2 041 221 000 kronor respektive 2 076 804 000 kronor.

Tabell 3.8 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	1 903 795	1 903 795	1 903 795	1 903 795
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	26 844	48 164	73 749	111 043
Beslut ³	7 494	62 853	63 677	64 877
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴				-2 912
Förslag/ beräknat anslag	1 938 133	2 014 812	2 041 221	2 076 804

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ 2011 sker en återföring på 10 000 000 kronor av tidigare finansiering av anslag 1:15 Rymdverksamhet samtidigt som en överföring på 3 000 000 kronor sker till anslag 1:16 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien. Från och med 2012 beräknas 30 000 000 kronor tillföras Vinnova, samtidigt som ytterligare medel återförs från anslag 1:15 Rymdverksamhet.

⁴ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.

Tabell 3.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	355 127	Anslags- sparande	0
2009	Utfall	355 127	Anslags- sparande	0
2010	Anslag	468 231 ¹	Utgifts- prognos	468 231
2011	Förslag	468 231		
2012	Beräknat	473 520 ²		
2013	Beräknat	480 402 ³		
2014	Beräknat	490 194 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 468 231 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 468 231 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 467 576 tkr i 2011 års prisnivå.

Från anslaget finansieras strategiska kompetensmedel för industriforskningsinstituterna med ägande under RISE Holding AB, liksom kostnader för RISE Holding AB:s verksamhet, samt vissa omstruktureringskostnader för RISE-instituterna.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 468 231 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 473 520 000 kronor och för 2013 samt 2014 beräknas anslaget till 480 402 000 kronor respektive 490 194 000 kronor.

Tabell 3.10 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel m.m.

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	468 231	468 231	468 231	468 231
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	0	5 289	12 171	22 650
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-687
Förslag/ beräknat anslag	468 231	473 520	480 402	490 194

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.4 1:4 Tillväxtverket

Tabell 3.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	260 691	Anslags- sparande	-279
2009	Utfall	260 691	Anslags- sparande	-279
2010	Anslag	367 508 ¹	Utgifts- prognos	356 851
2011	Förslag	358 942		
2012	Beräknat	362 880 ²		
2013	Beräknat	367 584 ³		
2014	Beräknat	373 899 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 358 942 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 358 942 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 358 537 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Tillväxtverkets förvaltningskostnader och för driftsbidrag till ALMI Företagspartner AB (ALMI).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 358 942 000 kronor anvisas under anslag 1:4 *Tillväxtverket* för 2011. Av anslaget beräknas totalt 125 000 000 kronor användas för driftsbidrag till ALMI under 2011.

Anslaget föreslås minska med 100 000 kronor fr.o.m. 2011 till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

För åren 2008–2010 har anslaget ökat med 80 000 000 kronor för ett förstärkt driftsbidrag till ALMI. För 2011–2014 föreslår regeringen att anslaget tillförs 70 000 000 kronor per år för driftsbidrag till ALMI, varav 10 000 000 kronor avser åtgärder för att öka utlåningen till företagare med utländsk bakgrund.

Tabell 3.12 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:4 Tillväxtverket

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	367 508	367 508	367 508	367 508
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 534	5 583	10 419	17 346
Beslut	-10 000	-10 110	-10 241	-10 428
Överföring till/från andra anslag	-100	-101	-102	-104
Övrigt ³				-422
Förslag/ beräknat anslag	358 942	362 880	367 584	373 899

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.5 1:5 Näringslivsutveckling m.m.

Tabell 3.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	530 160	Anslags- sparande	93 924
2010	Anslag	616 559 ¹	Utgifts- prognos	557 811
2011	Förslag	641 009		
2012	Beräknat	622 020		
2013	Beräknat	585 020		
2014	Beräknat	585 020		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för näringslivsfrämjande åtgärder och till tjänsten Nystartskontoret.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför ett behov av framtida anslag på högst 450 000 000 kronor under 2012–2014.

Skälen för regeringens förslag: För 2010 prognostiseras i princip hela den ram utnyttjas som regeringen har föreslagit riksdagen i regeringens proposition Höstilläggsbudget för 2010 (prop. 2010/11:2).

Bemyndiganderamen på anslaget föreslås öka jämfört med 2010 till följd av regeringens förslag i denna budgetproposition om insatser för att främja kvinnors företagande, insatser för att förenkla för företagen, miljöteknik samt för förstärkta innovationsinsatser. Detta beräknas leda till ett ökat antal fleråriga åtaganden.

I huvudsak används anslaget för projektfinansiering. Vid projektfinansiering löper utbetalningar över flera år, vilket försvårar prognoser för infriade och utestående åtaganden. För att ta hänsyn till denna osäkerhetsfaktor bedömer regeringen att det finns ett behov av en marginal i form av ett bemyndigande som överskrider de prognostiserade utestående åtagandena.

Tabell 3.14 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2014
Ingående åtaganden	377 619	214 735	252 000	-	-
Nya åtaganden	279 752	251 786	437 000	-	-
Infriade åtaganden	-442 636	-214 521	-252 000	-252 000	-185 000
Utestående åtaganden	214 735	252 000	437 000	-	-
Erhållet/förslaget bemyndigande	300 000	270 000	450 000	-	-

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 641 009 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* för 2011.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 20 000 000 kronor 2011 för det projekt som Innovatum teknikpark i Trollhättan driver i syfte att utveckla elbilstekniken.

För en fortsatt förstärkning av satsningen på Tillväxtverkets underleverantörsprogram föreslår regeringen att anslaget ökas med 15 000 000 kronor per år 2011–2012.

Regeringen föreslår att anslaget tillförs 100 000 000 kronor per år 2011–2014 för fortsatta särskilda insatser för att främja kvinnors företagande.

För 2011–2014 föreslår regeringen också att anslaget för respektive år ökas med 15 000 000 kronor till förstärkta insatser i syfte att förenkla för företagen, med 100 000 000 kronor för fortsatta särskilda insatser för miljöteknik, samt med 90 000 000 kronor för förstärkta innovationsinsatser.

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 3 500 000 kronor fr.o.m. 2011 för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsende och annan pedagogisk verksamhet*. Vidare föreslår regeringen att anslaget minskas med 1 000 000 kronor 2011 för att finansiera ökningen av anslaget 1:18 *Konkurrensforskning*.

Anslaget ökar med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2011 då de medel som har överförts till anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse med anledning av Regelrådets inrättande återförs till anslaget.

Fr.o.m. 2011 minskar anslaget med 50 000 000 kronor till följd av att de särskilda miljöteknikinsatser om 150 000 000 kronor per år som bedrivs 2007–2010 inte längre finansieras

via anslaget. Vidare minskar anslaget med 20 000 000 kronor till följd av att den särskilda finansieringen av insatserna för att underlätta för personer med utländsk bakgrund att starta och driva företag 2008–2010 avslutas.

Tabell 3.15 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:5 Näringslivsutveckling m.m.

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	565 509	565 509	565 509	565 509
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	80 000	60 000	5 000	5 000
Överföring till/från andra anslag	-4 500	-3 489	-3 489	-3 489
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	641 009	622 020	585 020	585 020

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.8.6 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tabell 3.16 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	54 331	Anslags-sparande	1 963
2010	Anslag	78 229 ¹	Utgifts-prognos	76 482
2011	Förslag	78 748		
2012	Beräknat	79 551 ²		
2013	Beräknat	78 702 ³		
2014	Beräknat	82 338 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 78 748 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 76 824 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 78 595 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget ska användas till förvaltningskostnader vid Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 78 748 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 79 551 000 kronor, 78 702 000 kronor respektive 82 338 000 kronor. Anslaget minskas med 60 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Tabell 3.17 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	78 229	78 229	78 299	78 299
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	579	1 383	2 506	4 332
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-60	-61	-61	-63
Övrigt ³			-1 972	-160
Förslag/beräknat anslag	78 748	79 551	78 702	82 338

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.7 1:7 Turistfrämjande

Tabell 3.18 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	110 073	Anslags-sparande	0
2010	Anslag	150 035 ¹	Utgifts-prognos	150 035
2011	Förslag	140 035		
2012	Beräknat	141 787 ²		
2013	Beräknat	92 180 ³		
2014	Beräknat	93 113 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 140 035 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 90 035 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 89 909 tkr i 2011 års prisnivå.

Från anslaget finansieras statens aktieägartillskott till VisitSweden AB.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 140 035 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Turistfrämjande* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 141 787 000 kronor och för 2013 samt 2014 beräknas anslaget till 92 180 000 kronor respektive 93 113 000 kronor.

Tabell 3.19 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	150 035	150 035	150 035	150 035
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	0	1 877	3 575	5 346
Beslut ³	-10 000	-10 125	-61 429	-62 138
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴				-131
Förslag/beräknat anslag	140 035	141 787	92 180	93 113

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Minskningen av anslagsnivån de kommande åren beror på utfasningar av tidigare gjorda tillfälliga satsningar.

⁴ Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

Tabell 3.20 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009	Utfall	173 745		-196
2010	Anslag	178 985 ¹		174 797
2011	Förslag	180 334		
2012	Beräknat	182 326 ²		
2013	Beräknat	184 954 ³		
2014	Beräknat	188 965 ⁴		

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 180 566 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 180 652 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 180 433 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget finansierar myndighetsverksamhet inom Sveriges geologiska undersökning (SGU) med Bergsstaten samt förvaltning av anläggningar som tidigare använts för statens civila beredskapslager för olja.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför ett behov av framtida anslag på högst 6 000 000 kronor under 2012–2014.

Skälen för regeringens förslag: Detta möjliggör deltagande i fleråriga samarbetsprojekt, t.ex. EU-finansierade projekt.

Tabell 3.21 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2014
Ingående åtaganden	734	858	3 156	-	-
Nya åtaganden	858	3 000	4 000	-	-
Infriade åtaganden	-734	-702	-1 156	-2 300	-3 700
Utestående åtaganden	858	3 156	6 000	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	6 000	6 000	6 000	-	-

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.22 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomstitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	11 700			11 700
Prognos 2010	12 000			12 000
Budget 2011	12 000			12 000

Tabell 3.23 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	33 300	32 400	900
(varav tjänsteexport)	5 400	5 300	100
Prognos 2010	35 000	35 000	0
(varav tjänsteexport)	5 000	5 000	0
Budget 2011	33 000	33 000	0
(varav tjänsteexport)	4 000	4 000	0

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 180 334 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 182 326 000 kronor och för 2013 samt 2014 beräknas anslaget till 184 954 000 kronor respektive 188 965 000 kronor.

Tabell 3.24 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:8 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	178 985	178 985	178 985	178 985
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 057	2 812	5 344	9 571
Beslut				
Överföring till/från andra anslag ³	-100	-101	-102	-105
Övrigt ⁴	392	630	728	513
Förslag/ beräknat anslag	180 334	182 326	184 954	188 965

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas med 100 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

⁴ Övergångseffekter till följd av kostnadsförflyttning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.9 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning

Tabell 3.25 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Prognos	Förslag	Beräknat	Beräknat
2009	Utfall	5 509		Anslags-sparande	0
2010	Anslag	5 594 ¹		Utgifts-prognos	5 594
2011	Förslag	5 673			
2012	Beräknat	5 731 ²			
2013	Beräknat	5 811 ³			
2014	Beräknat	5 932 ⁴			

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 5 673 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 673 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 5 665 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget finansierar kostnader för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför ett behov av framtida anslag på högst 9 300 000 kronor under 2012–2014.

Skälen för regeringens förslag: Detta möjliggör att det för delar av verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som exempelvis omfattar långsiktiga program under en flerårig planeringsperiod.

Tabell 3.26 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2014
Ingående åtaganden	0	4 165	6 790	-	-
Nya åtaganden	4 165	5 580	5 580	-	-
Infriade åtaganden	0	-2 955	-3 070	-3 720	-5 580
Utestående åtaganden	4 165	6 790	9 300	-	-
Erhållet/förslaget bemyndigande	12 000	12 000	9 300	-	-

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 5 673 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 5 731 000 kronor och för 2013 samt 2014 beräknas anslaget till 5 811 000 kronor respektive 5 932 000 kronor.

Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:9 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	5 594	5 594	5 594	5 594
Förändring till följd av:				
Pris- och löneomräkning ²	79	137	217	346
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-8
Förslag/beräknat anslag	5 673	5 731	5 811	5 932

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.10 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.

Tabell 3.28 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009	Utfall	3 490	550
2010	Anslag	8 175 ¹	8 530
2011	Förslag	8 501	
2012	Beräknat	8 571	
2013	Beräknat	14 000	
2014	Beräknat	14 000	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget finansierar statens kostnader för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive

miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 8 501 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 8 571 000 kronor och för 2013 samt 2014 beräknas anslaget till 14 000 000 kronor respektive 14 000 000 kronor.

Tabell 3.29 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:10 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m.

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	8 375	8 375	8 375	8 375
Förändring till följd av:				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ²	126	196	5 625	5 625
Förslag/beräknat anslag	8 501	8 571	14 000	14 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. För 2013 och 2014 återförs 5 000 000 kronor, av en tidigare tillfällig nerdragning, som var en följd av minskade behov för anslaget.

3.8.11 1:11 Patentbesvärsträtten

Tabell 3.30 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009	Utfall	17 419	-152
2010	Anslag	17 956 ¹	17 762
2011	Förslag	18 250	
2012	Beräknat	18 543 ²	
2013	Beräknat	18 800 ³	
2014	Beräknat	19 208 ⁴	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 18 368 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 18 369 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 18 343 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används till förvaltningskostnader för Patentbesvärsträtten.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 18 250 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Patentbesvärsvätten* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 18 543 000 kronor, 18 800 000 kronor respektive 19 208 000 kronor.

Tabell 3.31 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:11 Patentbesvärsvätten

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	17 956	17 956	17 956	17 956
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	294	467	722	1 155
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³		120	122	97
Förslag/beräknat anslag	18 250	18 543	18 800	19 208

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsförflyttning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.12 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer

Tabell 3.32 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009	10 874		984
2010	Anslag	7 952 ¹	8 505
2011	Förslag	7 952	
2012	Beräknat	7 952	
2013	Beräknat	7 952	
2014	Beräknat	7 952	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att finansiera ersättning till likvidatorer i vissa fall.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 7 952 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 7 952 000 kronor för respektive år.

Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	7 952	7 952	7 952	7 952
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	7 952	7 952	7 952	7 952

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.8.13 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tabell 3.34 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009	4 069		0
2010	Anslag	4 132 ¹	4 132
2011	Förslag	4 190	
2012	Beräknat	4 237 ²	
2013	Beräknat	4 299 ³	
2014	Beräknat	4 387 ⁴	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 190 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 4 190 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 4 185 tkr i 2011 års prisnivå.

Från anslaget lämnas bidrag till terminologisk verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 4 190 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Bidrag till terminologisk verksamhet* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 4 237 000 kronor och för 2013 samt 2014

beräknas anslaget till 4 299 000 kronor respektive 4 387 000 kronor.

Tabell 3.35 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	4 132	4 132	4 132	4 132
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	58	105	167	261
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-6
Förslag/ beräknat anslag	4 190	4 237	4 299	4 387

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.14 1:14 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader

Tabell 3.36 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	2009	Anslags- sparande	2010
2009	Utfall	24 755	-604	
2010	Anslag	24 371 ¹	Utgifts- prognos	23 236
2011	Förslag	24 481		
2012	Beräknat	24 718 ²		
2013	Beräknat	25 061 ³		
2014	Beräknat	25 634 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 24 481 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 24 481 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 24 477 tkr i 2011 års prisnivå.

Under anslaget anvisas medel till förvaltningskostnader för Rymdstyrelsen.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 24 481 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 24 718 000 kronor och för

2013 samt 2014 beräknas anslaget till 25 061 000 kronor respektive 25 634 000 kronor.

Tabell 3.37 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:14 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	24 371	24 371	24 371	24 371
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	110	347	690	1 267
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³				-4
Förslag/ beräknat anslag	24 481	24 718	25 061	25 634

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt (32 000 kronor 2014). 2014 minskas anslaget med 36 000 kronor till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen. Netto minskas anslaget därmed med 4 000 kronor 2014.

3.8.15 1:15 Rymdverksamhet

Tabell 3.38 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	2009	Anslags- sparande	2010
2009	Utfall	699 433	-3 211	
2010	Anslag	686 748 ¹	Utgifts- prognos	668 276
2011	Förslag	257 977		
2012	Beräknat	174 083 ²		
2013	Beräknat	176 124 ³		
2014	Beräknat	178 220 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 171 977 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 171 977 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 171 736 tkr i 2011 års prisnivå.

Under anslaget anvisas medel för industriutvecklingsprojekt, fjärranalys och forskning, som bedrivs inom ramen för deltagande i internationella samarbeten, multilateralt eller bilateralt, samt inom nationella program. Vidare bekostas vissa informationsinsatser från anslaget.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 1:15 *Rymdverksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför ett behov av framtida anslag på högst 340 000 000 kronor under 2012–2017.

Skälen för regeringens förslag: Detta möjliggör att det för delar av verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som exempelvis omfattar långsiktiga program under en flerårig planeringsperiod.

Tabell 3.39 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2017
Ingående åtaganden	2 985 714	2 608 393	400 000	-	-
Nya åtaganden	334 932	226 874	150 000	-	-
Infriade åtaganden	-685 253	-604 439	-230 000	-160 000	-160 000
Utestående åtaganden	2 608 393	2 230 828	320 000	-	-
Erhållet/förslaget bemyndigande	2 650 000	2 250 000	340 000	-	-

Anmärkingar: Eftersom beloppen är avrundade och konverteringar gjorts till olika växelkurser överensstämmer inte summan för utfallet 2009. Utestående åtaganden 2010 och ingående åtaganden 2011 överensstämmer inte eftersom delar av bemyndigandet 2011 överförs till anslag 1:25 Avgifter till internationella organisationer.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 257 977 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Rymdverksamhet* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 174 083 000 kronor och för 2013 samt 2014 beräknas anslaget till 176 124 000 kronor respektive 178 220 000 kronor.

Tabell 3.40 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:15 Rymdverksamhet

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	686 748	686 748	686 748	686 748
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	9 683	18 211	26 476	35 977
Beslut ³	-11 354	-98 546	-99 701	-101 030
Överföring till/från andra anslag ⁴	-427 100	-432 330	-437 399	-443 226
Övrigt ⁵				-250
Förslag/ beräknat anslag	257 977	174 083	176 124	178 220

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Minskningen av anslaget beror på utfasningar av tidigare genomförda tillfälliga satsningar.

⁴ Överföring av medel till anslag 1:25 Avgifter till internationella organisationer.

⁵ Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.16 1:16 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tabell 3.41 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	5 327	Anslags- sparande	0
2010	Anslag	5 327 ¹	Utgifts- prognos	5 327
2011	Förslag	8 327		
2012	Beräknat	8 327		
2013	Beräknat	8 327		
2014	Beräknat	8 327		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Från anslaget lämnas bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) grundläggande verksamhet, som ledningsfunktion, utrednings- och informationsverksamhet. IVA:s verksamhet inriktas på att följa, analysera och sprida information om främst forskning, teknikutveckling och innovation.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 8 327 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien* för 2011. För 2012

beräknas anslaget till 8 327 000 kronor och för 2013 samt 2014 beräknas anslaget till 8 327 000 kronor respektive 8 327 000 kronor.

Tabell 3.42 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:16 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	5 327	5 327	5 327	5 327
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut ²	3 000	3 000	3 000	3 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	8 327	8 327	8 327	8 327

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² 3 000 000 kronor överförs från anslag 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.

3.8.17 1:17 Konkurrensverket

Tabell 3.43 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	120 944	Anslags-sparande	982
2009	Utfall	120 944	Anslags-sparande	982
2010	Anslag	126 551 ¹	Utgifts-prognos	124 686
2011	Förslag	127 826		
2012	Beräknat	128 720 ²		
2013	Beräknat	130 520 ³		
2014	Beräknat	133 315 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 127 471 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 127 471 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 127 292 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Konkurrensverkets förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

Anslaget minskas med 100 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen. Till följd av lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen, som trädde i kraft den 1 juli 2010, får Konkurrensverket vissa tillkommande uppgifter och initiala kostnader. För detta överförs 400 000 kronor för 2011 från det under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och

arbetsliv uppförda anslaget 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader. Regeringen föreslår därmed att 127 826 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 Konkurrensverket för 2011.

För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 128 720 000 kronor, 130 520 000 kronor respektive 133 315 000 kronor.

Tabell 3.44 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:17 Konkurrensverket

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	126 551	126 551	126 551	126 551
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	710	1 957	3 754	6 731
Beslut	400	0	0	0
Överföring till/från andra anslag	-100	-101	-102	-105
Övrigt ³	265	313	317	137
Förslag/beräknat anslag	127 826	128 720	130 520	133 315

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.18 1:18 Konkurrensforskning

Tabell 3.45 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	13 108	Anslags-sparande	11
2009	Utfall	13 108	Anslags-sparande	11
2010	Anslag	13 158 ¹	Utgifts-prognos	12 875
2011	Förslag	14 344		
2012	Beräknat	13 489 ²		
2013	Beräknat	13 673 ³		
2014	Beräknat	13 929 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 13 344 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 13 344 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 13 323 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget finansierar konkurrensrelaterad forskning inom i första hand disciplinerna ekonomi och juridik.

Regeringens överväganden

Konkurrensverket har fått i uppdrag av regeringen att genomföra en studie av konkurrens- och marknadsförhållandena i livsmedelskedjan (Jo2010/1659/LB). För detta överförs 1 000 000 kronor för 2011 från det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling m.m.* Regeringen föreslår därmed att 14 344 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Konkurrensforskning* för 2011.

För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 13 489 000 kronor, 13 673 000 kronor respektive 13 929 000 kronor.

Tabell 3.46 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:18 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	13 158	13 158	13 158	13 158
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	186	331	515	792
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	1 000	0	0	0
Övrigt ³				-20
Förslag/ beräknat anslag	14 344	13 489	13 673	13 929

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med ett e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.19 1:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen

Tabell 3.47 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2009	Utfall	19 910	0
2010	Anslag	19 910 ¹	19 910
2011	Förslag	19 910	
2012	Beräknat	19 910	
2013	Beräknat	19 910	
2014	Beräknat	19 910	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att täcka kostnader i samband med upprustning och drift av kanalen.

Regeringens överväganden

Riksdagen beslutade våren 1992 (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33, rskr. 1991/92:351) bl.a. att finansieringen av kanalens upprustning ska tillförsäkras genom statsmakternas försorg. Varje budgetår sedan anslaget inrättades budgetåret 1992/93 har riksdagen anvisat medel för upprustning och drift av kanalen.

De statliga insatserna har bidragit till att kanalens värde som kulturhistoriskt byggnadsverk och attraktivt turistmål ökat.

För 2011 bedöms för närvarande 19 910 000 kronor vara tillräckligt för att klara av nödvändig upprustning och drift av kanalen.

Tabell 3.48 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	19 910	19 910	19 910	19 910
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	19 910	19 910	19 910	19 910

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.8.20 1:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.

Tabell 3.49 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2009	Utfall	53 111	143 870
2010	Anslag	22 950 ¹	73 325
2011	Förslag	42 950	
2012	Beräknat	42 950	
2013	Beräknat	42 950	
2014	Beräknat	42 950	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att täcka utgifter för omstrukturering, genomlysning och försäljning av företag med statligt ägande.

Regeringens överväganden

Staten är en betydande företagsägare i Sverige. I regeringens arbete med förvaltningen av bolag ingår att arbeta med olika typer av ägarfrågor och att såväl förbereda som genomföra de beslut riksdagen fattat avseende det statliga ägandet och ett antal specifika bolag.

Ett viktigt verktyg i utvärderingen av förvaltningen av den del av statens tillgångar som finns i företag med statligt ägande är genomlysning.

Regeringen lämnar varje år en skrivelse till riksdagen med en redogörelse för företag med statligt ägande där verksamhetsberättelsen för företag med statligt ägande ingår som bilaga. Regeringskansliet rapporterar även om den sammanlagda utvecklingen i fyra delårsrapporter.

Extern rådgivning är ett komplement till Regeringskansliets löpande förvaltning. Till exempel anlitas extern expertis vid omstrukturering, genomlysning och försäljning av företag med statligt ägande. Rådgivningskostnaderna minskade under 2009 jämfört med föregående år. Det beror på ett minskat behov av rådgivning i samband med försäljning av aktier i statligt ägda företag.

Regeringen har tidigare informerat om att ett råd för försäljning av aktier i bolag med statligt ägande (rådet) tillkallats (dir. 2007:130) och riksdagen har även godkänt att kostnaderna för Rådets verksamhet belastar det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.*, efter en omföring från anslaget 1:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.*

Rådets uppdrag är tidsbegränsat och avser tiden intill 2010 års utgång. Regeringen avser att förlänga rådets uppdrag. Liksom för perioden 2008–2010 föreslår regeringen därför att rådets kostnader 2011–2014 finansieras på samma sätt; genom att 1 900 000 kronor överförs från anslaget 1:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* till anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Regeringen föreslår att anslaget tillförs 20 000 000 kronor per år 2011–2014 för att anslagsnivån i högre utsträckning ska motsvara de beräknade utgifterna för omstrukturering, genomlysning och försäljning av företag med statligt ägande.

Regeringen föreslår att 42 950 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* för 2011. För 2012–2014 beräknas anslaget till 42 950 000 kronor för respektive år.

Tabell 3.50 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	22 950	22 950	22 950	22 950
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	20 000	20 000	20 000	20 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	42 950	42 950	42 950	42 950

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.8.21 1:21 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tabell 3.51 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Slagslag	Beräknat	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2009	Utfall	1 297 905	3 095	
2010	Anslag	3 101 000 ¹		3 062 788
2011	Förslag	1 000		
2012	Beräknat	1 000		
2013	Beräknat	1 000		
2014	Beräknat	1 000		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda bolag. Anslaget får även användas för att förvärva eller bilda aktiebolag för ny statlig verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer att statligt ägda bolag bör ha samma förutsättningar för sin verksamhet som företag med andra ägare. Det betyder att de inte ska ha uttalade fördelar genom tillgång till speciella marknader eller bättre tillgång till kapital eller nackdelar i form av sämre tillgång på kapital.

Regeringen avser återkomma till riksdagen avseende eventuell kapitalinsats och dess finansiering.

Under 2008–2009 tilldelades tre statligt ägda bolag kapitaltillskott från anslaget. För beskrivning av dessa, se budgetpropositionen för 2010.

Under 2010 har hittills ett statligt ägt bolag tilldelats kapitaltillskott. I regeringens proposition 2009/10:121 Nyemission i SAS AB (publ) föreslog regeringen att staten skulle teckna sin andel av den av styrelsen i SAS föreslagna nyemissionen om cirka 5 000 000 000 kronor. Vidare föreslog regeringen att riksdagen skulle bemyndiga regeringen att vid lämplig tidpunkt minska ägandet i SAS.

Riksdagen fattade beslut i enlighet med regeringens förslag (bet. 2009/10:FiU35, rskr. 2009/10:220).

På bolagsstämman som hölls den 7 april 2010 röstade statens representant för en nyemission. Den 14 april 2010 beslutade regeringen att Kammarkollegiet skulle utbetala 1 062 787 500 kronor till SAS.

I regeringens proposition Höstilläggsbudget för 2010 (prop. 2010/11:2) föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att i aktiebolagsform bedriva finansieringsverksamhet och annan verksamhet för att främja innovation och företagande i norra Sveriges inland (stödområde A), samt att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att förvärva ett aktiebolag samt att ge ett kapitaltillskott till ett sådant bolag med 2 000 000 000 kronor.

Under budgetåren 2003–2008 fanns, kopplat till anslaget, ett bemyndigande för regeringen att använda ett särskilt konto i Riksgäldskontoret för kapitalinsatser i statliga bolag. Per den 31 juli 2010 var saldoto på kontot cirka 2 818 000 kronor.

Regeringen föreslår att 1 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Kapitalinsatser i statliga bolag* för 2011.

Tabell 3.52 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:21 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 000	1 000	1 000	1 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.8.22 1:22 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 3.53 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	8 218	Anslags-sparande	-293
2010	Anslag	6 630 ¹	Utgifts-prognos	6 159
2011	Förslag	17 780		
2012	Beräknat	17 780		
2013	Beräknat	17 780		
2014	Beräknat	17 780		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella näringspolitiska organ. Utgiftspåverkande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta samt fluktuationer i valutakurser. Deltagandet bedöms av regeringen som nödvändigt för att möjliggöra svensk påverkan på den internationella utvecklingen och för ett aktivt svenskt deltagande i internationellt samarbete samt för informationsinhämtning på för Sverige viktiga områden. Bidrag ges bl.a. till följande organisationer:

- Internationella byrån för mått och vikt (BIPM),
- Internationella organisationen för legal metrologi (OIML),
- Organisationen för intellektuell äganderätt (WIPO),
- Internationella bly- och zinkstudiegruppen (ILZSG),

- Internationella nickelstudiegruppen (INSG),
- Internationella kopparstudiegruppen (ICSG),
- Eureka,
- Efta/Pharmaceutical Inspection Co-operation Scheme,
- United Nations Conference on Trade and Development (Unctad) Trust Fund on Iron Ore Information samt
- United Nations Industrial Development Organization (UNIDO).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 17 780 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Avgifter till vissa internationella organisationer* för 2011. För 2012, 2013 och 2014 beräknas anslaget till 17 780 000 kronor för respektive år. Anslaget ökas med 12 000 000 kronor för att finansiera kostnader för medlemskap i UNIDO (FN:s organisation för industriell utveckling) och utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, anslag 1:1 *Biståndsverksamhet* minskas med motsvarande belopp.

Tabell 3.54 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:22 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	5 780	5 780	5 780	5 780
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag ²	12 000	12 000	12 000	12 000
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	17 780	17 780	17 780	17 780

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Avser överföring från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, anslag 1:1 Biståndsverksamhet.

3.8.23 1:23 Finansiering av rättegångskostnader

Tabell 3.55 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	8 529	Anslags-sparande	18 626
2010	Anslag	10 000 ¹	Utgifts-prognos	9 777
2011	Förslag	10 000		
2012	Beräknat	10 000		
2013	Beräknat	10 000		
2014	Beräknat	10 000		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget ska finansiera kostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 10 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:23 *Finansiering av rättegångskostnader* för 2011. För 2012–2014 beräknas anslaget till 10 000 000 kronor för respektive år.

Tabell 3.56 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:23 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	10 000	10 000	10 000	10 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	10 000	10 000	10 000	10 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.8.24 1:24 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.

Tabell 3.57 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	0	Anslags-sparande	0
2010	Anslag	50 000 ¹	Utgifts-prognos	48 884
2011	Förslag	110 000		
2012	Beräknat	136 375 ²		
2013	Beräknat	137 900 ³		
2014	Beräknat	139 383 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 134 690 tkr i 2011 års prismet.

³ Motsvarar 134 691 tkr i 2011 års prismet.

⁴ Motsvarar 134 587 tkr i 2011 års prismet.

Anslaget finansierar tidigare marknadskompletterande såddfinansiering och affärsutveckling med syfte att öka affärsskapandet av forsknings- och kunskapsrelaterade affärsidéer med stor marknadspotential hos Innovationsbron AB.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 60 000 000 kronor från och med 2011. Medlen tillförs för Innovationsbrons arbete med kommersialisering av forskning och kunskap. Regeringen föreslår att 110 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:24 *Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 136 375 000 kronor och för 2013 samt 2014 beräknas anslaget till 137 900 000 kronor respektive 139 383 000 kronor.

Tabell 3.58 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:24 Bidrag till kommersialisering av kunskap och innovation m.m.

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	50 000	50 000	50 000	50 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	0	625	1 191	1 782
Beslut ³	60 000	85 750	86 709	87 709
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ⁴				-108
Förslag/beräknat anslag	110 000	136 375	137 900	139 383

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget ökas med 60 000 000 kronor per år från och med 2011. Utöver detta tillförs i enlighet med propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50) anslaget 25 000 000 kronor från och med 2012.

⁴ Anslaget minskar (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.8.25 1:25 Avgifter till internationella organisationer

Tabell 3.59 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	Anslags-sparande	0	
2010	Anslag	0 ¹	Utgifts-prognos	0
2011	Förslag	442 518		
2012	Beräknat	442 518		
2013	Beräknat	442 518		
2014	Beräknat	442 518		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget finansierar Rymdstyrelsens deltagande i internationella rymdsamarbeten.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 1:25 *Avgifter till internationella organisationer* ingå ekonomiska åtaganden som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför ett behov av framtida anslag på högst 1 600 000 000 kronor under 2012–2017.

Skälen för regeringens förslag: Detta möjliggör att det för delar av verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som exempelvis omfattar långsiktiga program under en flerårig planeringsperiod.

Tabell 3.60 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2017
Ingående åtaganden	0	0	1 830 828	-	-
Nya åtaganden	0	0	150 000	-	-
Infriade åtaganden	0	0	-440 000	-430 000	-1 110 828
Utestående åtaganden	0	0	1 540 828	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	0	0	1 600 000	-	-

Anmärkningar: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan. Anslaget 1:25 Avgifter till internationella organisationer är nytt och består av överföringar av medel från anslag 1:15 Rymdverksamhet. Med anledning av detta finns ingående åtaganden 2011, men inga utestående åtaganden 2010.

Regeringens överväganden

Anslaget är nytt från och med 2011 och består av medel överförda från anslag 1:15 *Rymdverksamhet*. Regeringen föreslår att 442 518 000 kronor anvisas under anslaget 1:25 *Avgifter till internationella organisationer* för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 442 518 000 kronor och för 2013 samt 2014 beräknas anslaget till 442 518 000 kronor respektive 442 518 000 kronor.

Tabell 3.61 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:25 Avgifter till internationella organisationer

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag ²	427 100	427 100	427 100	427 100
Övrigt ³	15 418	15 418	15 418	15 418
Förslag/beräknat anslag	442 518	442 518	442 518	442 518

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Överföring av 427 100 000 kronor från anslag 1:15 Rymdverksamhet.

³ I februari 2010 gjordes en teknisk justering av PLO 2010 med anledning av enhetlig hantering av avgifter till internationella organisationer.

3.8.26 1:26 Bolagsverket

Tabell 3.62 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	Anslags-sparande	0
2010	Anslag	0 ¹	0
2011	Förslag	1 100	
2012	Beräknat	0 ²	
2013	Beräknat	0 ³	
2014	Beräknat	0 ⁴	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 0 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 0 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 0 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Bolagsverkets förvaltningskostnader hänförliga till Bolagsverkets övertagande av verksamhet med vissa associationsrättsliga ärenden och vissa ärenden som rör dödande av förkommen handling från Sveriges Domstolar, som är en följd av riksdagens beslut att godkänna regeringens förslag till ändring av ändamål och verksamheter som ska innefattas i utgiftsområde 4 Rättsväsendet och utgiftsområde 24 Näringsliv (prop. 2009/10:100, bet. 2009/10:KU39, rskr. 2009/10:332).

Regeringens överväganden

Riksdagen har beslutat att godkänna regeringens förslag till ändring av ändamål och verksamheter som ska innefattas i utgiftsområde 4 Rättsväsendet och utgiftsområde 24 Näringsliv (prop. 2009/10:100, bet. 2009/10:KU39, rskr. 2009/10:332). Till följd av riksdagens beslut avser regeringen att föreslå att verksamhet avseende vissa associationsrättsliga ärenden och vissa ärenden som rör dödande av förkommen handling under 2011 överförs från Sveriges Domstolar till Bolagsverket, vilket innebär tillkommande uppgifter och initiala kostnader för Bolagsverket. För att täcka dessa kostnader föreslår regeringen att anslag 1:26 *Bolagsverket* ökas med 1 100 000 kronor för 2011 och att det under utgiftsområde 4 Rättsväsendet uppförda anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* minskas med 1 100 000 kronor för 2011. Regeringen föreslår därmed att 1 100 000 kronor anvisas under anslaget 1:26 *Bolagsverket* för 2011. För 2012–2014 beräknas inga medel på anslaget då den löpande verksamheten avses vara avgiftsfinansierad hos Bolagsverket.

Tabell 3.63 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:26 Bolagsverket

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	0	0	0	0
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	1 100	0	0	0
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	1 100	0	0	0

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

3.8.27 Stöd till omvandling och förnyelse av fordonssektorn

Regeringens förslag: Regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, bemyndigas att under 2011 ställa ut statliga kreditgarantier till företag i fordonsklustret för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken för omställning till grön teknologi m.m. på upp till 20 000 000 000 kronor mot fullgoda säkerheter och med marknadsavspeglade avgifter under normalt marknadsläge.

Skälen för regeringens förslag: Förslaget innebär en förlängning av det stöd som beslutades i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1).

Regeringens överväganden

Den globala klimatutmaningen ställer stora krav på en omvandling och förnyelse av hela samhället inklusive transportsektorn. För att säkerställa att det svenska fordonsklustret utvecklar och upprätthåller en konkurrenssituation som gör att det är världsledande, särskilt inom områdena klimat och säkerhet, krävs åtgärder. Detta ska göras i linje med de insatser och förslag som presenterats i kommissionens meddelande den 26 november 2008 "En ekonomisk återhämtningsplan för Europa" (KOM 2008[800]), den s.k. Barrosoplanen. Möjligheten för staten att ställa ut kreditgarantier till företag i fordonsklustret bör behållas så länge kommissionens temporära riktlinjer för statligt stöd gäller.

3.9 Övrig statlig verksamhet

3.9.1 Bolagsverket

Bolagsverket finansieras genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av stämpelskatt (inkomsttitel 9341) och förseningsavgifter (inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet).

Tabell 3.64 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras) ¹	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	306 616 ²	305 013 ³	300 908	4 105
Prognos 2010	311 155 ⁴	309 320 ⁵	312 368	-3 048
Budget 2011	310 363 ⁶	313 320 ⁷	326 901	-13 581

¹ Avser inkomsttitel 9341: Stämpelskatt (expeditionsavgiften får myndigheten disponera i sin helhet och redovisas inte under denna rubrik) och inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet (de administrativa kostnaderna för hanteringen får räknas av).

² 208 572 tkr avser inkomsttitel 9341: Stämpelskatt och 98 044 tkr avser inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet.

³ Varav 293 tkr är hänförliga till 15 § avgiftsförordningen (1992:191).

⁴ 213 000 tkr avser inkomsttitel 9341: Stämpelskatt och 98 155 tkr avser inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet.

⁵ Varav 306 tkr är hänförliga till 15 § avgiftsförordningen (1992:191).

⁶ 215 000 tkr avser inkomsttitel 9341: Stämpelskatt och 95 363 tkr avser inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet.

⁷ Varav 313 tkr är hänförliga till 15 § avgiftsförordningen (1992:191).

Intäkterna i den offentligrättsliga verksamheten beräknas öka något under 2010 och 2011. Under 2010 och 2011 beräknas även kostnaderna för verksamheten öka på grund av förändrad lagstiftning som påverkar handläggningsprocess och IT-stöd och därför medför ett omfattande utvecklingsarbete.

Tabell 3.65 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	67 955 ¹	53 215	14 740
(varav tjänsteexport)	(0)	(0)	(0)
Prognos 2010	58 880 ²	55 242	3 638
(varav tjänsteexport)	(0)	(0)	(0)
Budget 2011	56 780 ³	57 812	-1 032
(varav tjänsteexport)	(0)	(0)	(0)

¹ Varav 2 195 tkr är hänförliga till 4 § avgiftsförordningen (1992:191).

² Varav 1 902 tkr är hänförliga till 4 § avgiftsförordningen (1992:191).

³ Varav 1 834 tkr är hänförliga till 4 § avgiftsförordningen (1992:191).

3.9.2 Patent- och registreringsverket

Patent- och registreringsverket finansieras genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av bidrag till Patentbesvärstillsammans verksamhet (inkomsttitel 2529: Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet).

Tabell 3.66 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	17 047	227 158	343 023	-115 865
Prognos 2010	17 956	260 875	312 726	-51 851
Budget 2011	18 250	280 875	303 540	-22 665

Tabell 3.67 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	31 358	34 579	-3 221
(varav tjänsteexport)	(14 703)	(14 722)	(-19)
Prognos 2010	33 457	35 066	-1 609
(varav tjänsteexport)	(15 600)	(15 600)	(0)
Budget 2011	38 015	38 163	-148
(varav tjänsteexport)	(16 100)	(16 100)	(0)

3.9.3 Patentombudsämnden

Patentombudsämnden inrättades den 1 september 2010. Patentombudsämnden finansieras helt genom avgifter.

Tabell 3.68 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	0	0	0	0
Prognos 2010	0	1 440	1 440	0
Budget 2011	0	1 440	1 440	0

3.9.4 Revisorsnämnden

Revisorsnämndens verksamhet är helt avgiftsfinansierad. Intäkterna uppgick under 2009 till drygt 31 000 000 kronor, varav intäkter från tillsyn utgjorde cirka 19 300 000 kronor, intäkter från examination utgjorde cirka 8 200 000 kronor, intäkter från godkännande/auktorisering/registrering utgjorde cirka 1 900 000 kronor och intäkter från området internationella kontakter utgjorde cirka 1 500 000 kronor. Nämndens kostnader uppgick till cirka 28 500 000 kronor, varav personalkostnader ut-

gjorde cirka 18 700 000 kronor. Vid utgången av 2009 hade Revisorsnämnden ett positivt myndighetskapital om 619 000 kronor.

Tabell 3.69 Uppdragsverksamhet*Tusental kronor*

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2009	30 951	28 462	2 489
Prognos 2010	33 894	31 455	2 439
Budget 2011	33 065	33 529	-464

4 Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

4.1 Omfattning

Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande består av följande verksamhetsområden:

- handels- och investeringsfrämjande
- EU:s inre marknad
- internationell handelspolitik.

Verksamheten syftar till att skapa tillväxt och sysselsättning i Sverige genom att främja frihandel och avveckla handelshinder. Det sker genom att göra EU:s inre marknad mer effektiv, vilket också förbättrar EU-ländernas konkurrenskraft, samt genom att verka för öppenhet i EU-ländernas handel med omvärlden. Globalt värnas och utvecklas ramvillkor för internationell handel och investeringar i Världshandelsorganisationen (WTO) och genom EU:s bilaterala och regionala handelsavtal med andra länder. OECD är ett viktigt forum för att skapa tydliga regler och riktlinjer för internationell ekonomisk samverkan, erfarenhetsutbyte mellan länder och kvalificerad analys. Som en del av verksamheten ingår en genomlysning av de faktorer, såsom demokrati, rättsväsende och sociala välfärdssystem, som påverkar internationellt företagande. Kampen mot korruption är central.

Målet med verksamheten uppnås genom att bl.a. främja utrikeshandeln och utländska investeringar i Sverige samt att stärka bilden av Sverige i utlandet.

Inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter:

Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Exportkreditnämnden (EKN), Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden), Sveriges exportråd (Exportrådet) och AB Svensk Exportkredit (SEK). Vidare anslås medel för svenskt deltagande i internationella handelsorganisationer och bidrag till Sveriges Standardiseringsråd (SSR).

Utrikesdepartementet är inom Regeringskansliet ansvarigt för verksamhetsområdena.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande</i>							
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	21	22	21	23	23	23	24
2:2 Kommerskollegium	78	79	81	80	81	82	84
2:3 Exportfrämjande verksamhet	249	209	224	194	194	194	194
2:4 Investeringsfrämjande	57	58	59	59	59	60	62
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	20	19	19	15	15	15	15
2:6 Bidrag till standardiseringen	31	31	31	32	32	32	33
Summa Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	455	419	434	402	404	407	411

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FIU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FIU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

4.3 Mål

Målet för Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande under Utgiftsområde 24 Näringsliv är högsta möjliga grad av frihandel, en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU, ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO), ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen samt ökade utländska investeringar i Sverige.

4.4 Resultatredovisning

4.4.1 Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjandet syftar till att förbättra förutsättningarna för svenska företag att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen ger.

Exportfrämjande

Exportfrämjandet syftar till att stärka framför allt små och medelstora företags förmåga till internationalisering. Exportfrämjandet sker i huvudsak genom Exportrådet, vars verksamhet finansieras av staten och näringslivet gemensamt.

Utlandsmyndigheterna har i många länder en viktig roll i arbetet.

Exportrådet stödjer och främjar svenska företag att växa internationellt. Inom ramen för det statligt finansierade exportfrämjandet har informationstjänster och rådgivning på hemmaplan till små och medelstora företag en framträdande plats. Exportrådet har (den 1 april 2010) egen utlandsrepresentation på drygt 60 orter i över 50 länder. I länder där Exportrådet saknar kontor företräds man av ett exportråds kontor i ett näraliggande land. Exportrådet har även nationell närvaro i Sverige genom regionala exportrådgivare.

Exportrådets verksamhet delas in i fyra områden: grundläggande exportservice, kompetensutveckling för företag, riktade satsningar för internationellt affärsfrämjande och företags-specifik affärsutveckling.

Den grundläggande exportservicen finansieras i huvudsak med statliga medel och är därmed kostnadsfri för företagen. Den riktar sig till små och medelstora företag. Viktiga aktiviteter har varit att ta emot och utforma program för inkommande och utgående delegationer samt att fortsätta utvecklingen av elektroniska verktyg för exportfrämjandet. Kompetensutveckling för företag riktar sig framför allt till små och medelstora företag. De regionala exportrådgivarna täcker samtliga län. Under 2009 nådde Exportrådet genom dessa cirka

1 650 företag för rådgivning kring internationalisering. Inom området Riktade satsningar för internationellt affärsfrämjande har Exportrådet inom sitt statliga uppdrag genomfört en rad aktiviteter för att främja i första hand små och medelstora företags exportmöjligheter. Det har skett på ett flertal marknader och inom affärssektorer där Sverige står starkt.

Företagsspecifik affärsutveckling innebär skräddarsydda konsulttjänster som helt finansieras av företagen. Under 2009 genomfördes 2 371 konsultuppdrag åt såväl små och medelstora som stora företag. Omsättningen uppgick till 269 miljoner kronor. Verksamheten, som är helt avgiftsfinansierad, bedrivs endast vid utlandskontoren.

Exportrådet och Almi Företagspartner AB har utvecklat ett samarbetskoncept för att kunna erbjuda en mer komplett service genom att samarbeta kring internationalisering av svenska företag. Dessa och andra myndigheter och organisationer har inlett ett samarbete för att ytterligare tydliggöra sina roller gentemot företagen. Processen att utöka samarbetet mellan aktörerna har bl.a. konkretiserats i det s.k. Exportlånet för att främja små och medelstora företags export, se nedan Exportfinansiering, och i den s.k. Internationaliseringsguiden.

Främjande av projektexport sker bl.a. genom strategisk projektutveckling. Hittills bedöms insatserna under åren 2000 – 2009 ha deltagit i arbetet med svenska företag som slutit kontrakt med en exportvolym på 7 miljarder kronor. Insatserna bidrar även till export från små och medelstora företag med spridd regional förankring, i egenskap av underleverantörer. Vidare genomförs främjandeinsatser för att befästa och förstärka svenska företags andel av upphandlingen inom internationella finansinstitutioner, regionala utvecklingsbanker, FN och EU.

Arbetet med kommunikationsplattformen ”SymbioCity”, som lanserades 2008, har vidareutvecklats under året i samarbete mellan Exportrådet, Utrikes-, Miljö- och Näringsdepartementen. Konceptet är nu ett samlande paraply för marknadsföring av svensk miljöteknik i utlandet. I samband med klimatkonferensen i Köpenhamn i december 2009 lanserades ”SymbioCity Scenarios”, ett spel för att simulera en hållbar stadsutveckling.

Mot bakgrund av Sveriges låga upphandlingsandelar i internationella finansinstitutioner, FN och EU, har Regeringskansliet inlett arbetet med en övergripande strategi för hur svenska företags möjligheter kan stärkas inom detta område, där Exportrådet har en operativ roll för genomförandet.

De näringslivs- och Sverigefrämjande aktiviteter som svenska ambassader och generalkonsulat har genomfört 2009 och första halvåret 2010 tillsammans med framför allt Exportrådet, Invest Sweden (Myndigheten för utländska investeringar i Sverige), svenska företag och lokala partners m.fl. har inneburit goda möjligheter för exponering på olika marknader, framför allt inom områden som miljö, klimat, energi samt särskilda handelspolitiska frågeställningar. Insatserna har kompletterat en omfattande basverksamhet på främjandeområdet, bl.a. ett aktivt arbete med handels hinderfrågor. De svenska honorärkonsulerna har liksom föregående år varit en resurs för den Sverigefrämjande verksamheten i utlandet.

Regeringen har genom projektet ”Kosmopolit” fortsatt arbetet med att bättre tillvarata den resurs som utgörs av svenska företagare med utländsk bakgrund, vilka har unika kunskaper om affärskultur, politik, religion och språk samt kontakt med de länder som de tidigare har varit bosatta i.

Antalet utgående besök från Sverige med politisk ledning och medföljande handels- och företagsdelegationer ökade ytterligare under 2009.

Utrikesdepartementet överlämnade i juni 2009 departementspromemorian *Vad kräver krisen av främjandet?* (Ds2008/09:35). Syftet är att ge en överblick över dagens handels- och investeringsfrämjande samt särskilda insatser och behov med anledning av den finansiella och ekonomiska krisen.

Under 2009 och första halvåret 2010 har Utrikesdepartementet och Näringsdepartementet i nära samverkan arbetat med en internationaliseringsstrategi, bl.a. för att följa upp den s.k. Exportutredningen (*Svensk export och internationalisering – utveckling, utmaningar, företagsklimat och främjande*, SOU 2008:90). Departementen har som utgångspunkt för arbetet genomfört en kartläggning av de offentliga insatser som görs och vilka hinder för internationalisering som dessa syftar till att avhjälpa. Synpunkter har inhämtats från

företagen och deras organisationer genom bl.a. remissförfarande och hearingar om relevanta utredningar samt dialogmöten.

I oktober 2007 beslutade regeringen att tillsätta en kommitté för att förbereda och ansvara för det svenska deltagandet i Expo 2010 i Shanghai (Dir. 2007:142) på temat "Better City, Better Life". Sveriges tema har närmare utvecklats till "Sweden – Spirit of Innovation". Under 2009 har arbetet med att projektera och bygga paviljongen och utställningen samt förbereda anknyttande aktiviteter inför utställningen den 1 maj – 31 oktober 2010 dominerat. Näringslivsintressenternas andel av finansieringen har säkerställts.

Samspelet mellan främjandets aktörer när det gäller profileringen av Sverige i utlandet har stärkts ytterligare inom ramen för Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU).

Exportfinansiering

Genom att erbjuda marknadskompletterande exportkredit- och investeringsgarantier ger Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet svenskt näringsliv goda konkurrensförutsättningar på de internationella marknaderna.

EKN har sedan hösten 2008 och större delen av 2009 upplevt en kraftigt ökad efterfrågan på garantier till följd av finanskrisen, som begränsade riskkapaciteten på den privata marknaden. Den ökade efterfrågan har i lika hög grad gällt för stora som små och medelstora företag. För att underlätta kreditgivningen till svenska exportföretag har Riksdagen beslutat att höja EKN:s exportkreditgarantiram från 200 miljarder kronor till 350 miljarder kronor för 2009 samt till 500 miljarder kronor för 2010. EKN lämnade 2009 garantier till ett värde av cirka 80 miljarder kronor samt garantiofferter till ett värde av cirka 262 miljarder kronor. Garantier och offerter vid årets slut avsåg export till 134 länder. EKN noterade 121 nya kunder 2009, varav 99 var små och medelstora företag.

Under första halvåret 2010 lämnades garantier till ett värde av 52 miljarder kronor och garantiofferter till ett värde av 66 miljarder kronor, vilket är en ökning med cirka 16 procent respektive en minskning med 67 procent jämfört med motsvarande period 2009. EKN noterade 59 nya kunder under

första halvåret 2010, varav 50 var mindre företag.

Totalt uppgick EKN:s ramutnyttjande per den 31 december 2009 till cirka 264 miljarder kronor, varav cirka 147 miljarder kronor var garantier – den största volymen någonsin. Ramutnyttjandet per den 30 juni 2010 hade ökat till 313 miljarder kronor, varav cirka 181 miljarder kronor var garantier. EKN:s resultat uppvisade 2009 ett överskott på 856 miljoner kronor. Första halvåret 2010 redovisade EKN ett underskott på 907 miljoner kronor. Det lägre överskottet 2008 och 2009 jämfört med de tre tidigare åren samt underskottet första halvåret 2010 beror på ett mycket större behov av riskreserveringar samt mindre återbetalningar av fordringar. Myndighetskapitalet uppgick i slutet av 2009 till cirka 11 miljarder kronor och till cirka 10,1 miljarder kronor per den 30 juni 2010.

Under de senaste tre åren har ett hundratal små och medelstora företag blivit nya kunder varje år. De små och medelstora företagens ansökningar ökade under året med 29 procent jämfört med 2008 och offertvolymen ökade med 57 procent.

EKN har under året samverkat med andra exportfrämjande organisationer och genomfört regionala exportseminarier samt kund- och bankträffar på olika orter i Sverige. Det s.k. Exportlånet (till små och medelstora företag) som introducerades 2007, är ett resultat av samarbetet mellan EKN, Almi Företagspartner AB, AB Svensk Exportkredit (SEK), Exportrådet och Swedfund International AB, liksom den gemensamma webbportalen Internationaliseringsguiden som lanserades 2008 för att underlätta för företag att hitta rätt kontakt. Under 2009 beviljades 37 företag lån för sammanlagt cirka 110,6 miljoner kronor, varav EKN garanterade 63,2 miljoner kronor. EKN och Almi samarbetar i flera regioner i Sverige.

Under hösten 2009 ledde Sverige som EU-ordförande mötena i rådsarbetsgruppen för exportkrediter samt de löpande EU-koordineringsmötena. EKN ingick i den svenska delegationen.

EKN följer OECD:s gemensamma riktlinjer för statlig exportfinansiering beträffande miljöfrågor/social hänsyn, korruptionsfrågor samt långsiktigt hållbar långivning till fattiga skuldyngda länder. Dessutom införde EKN den 1 juli 2008 en ny intern policy för etiska

överväganden i garantigivningen, vilken även inkluderar arbetsförhållanden såsom hälsa och säkerhet, barnarbete och tvångsarbete. Sedan dess har arbetet fortsatt med att höja kompetensen på området samt utarbeta rutiner för implementering av policyn.

AB Svensk Exportkredit (SEK) främjar näringslivets utveckling och internationella konkurrenskraft genom att tillhandahålla långsiktigt hållbara finansieringslösningar för export och infrastruktur. Därutöver administrerar SEK det statsstödda exportkreditsystemet. Under 2009 lämnade SEK nya kundfinansieringar på 122,5 miljarder kronor, varav 54 miljarder kronor utgör utlåning för exportföretag.

Under första halvåret 2010 lämnade SEK nya kundfinansieringar på 28,2 miljarder kronor, varav 26,8 miljarder kronor utgör utlåning för exportföretag.

SEK:s årsstämma beslutade den 29 april 2010 att en utdelning om 518 miljoner kronor ska lämnas till ägaren staten.

Resultatet före skatt var 2 368,6 miljoner kronor 2009 och 515 miljoner kronor första halvåret 2010. SEK hade i juni 2010 en kapitaltäckningsgrad på 18,4 procent. Systemet med statsstödda exportkrediter gav 2009 ett underskott om 5,5 miljoner kronor och första halvåret 2010 ett underskott på 61,9 miljoner kronor. Systemet med statsstödda exportkrediter är mycket beroende av världsmarknadsläget och utvecklingen av räntorna på världsmarknaden.

För att motverka finanskrisens effekter på företagets möjligheter att finansiera exportaffärer beslutade regeringen och riksdagen i slutet av 2008 att öka kapaciteten hos AB Svensk Exportkredit (SEK) att finansiera exportaffärer av svenskt intresse. Det skedde genom ett kapitaltillskott som ökade bolagets förmåga att finansiera affärer som privata banker tidigare skulle ha tagit hand om (prop. 2008/09:73). För att ytterligare stärka bolagets upplåningskapacitet skapades en möjlighet att under 2009 mot marknadsmässiga villkor ta upp lån i Riksgälden och att erhålla statliga garantier för upplåning upp till högst 450 miljarder kronor. Åtgärderna förlängdes till att även gälla under 2010 med ändringen att SEK:s s.k. kreditgaranti för att erhålla statliga garantier för upplåning sänktes till 250 miljarder kronor.

Ovannämnda åtgärder för att stävja och motverka finanskrisen medförde att SEK fick en än mer central roll som långgivare till den svenska exportnäringen. De åtgärder som vidtogs genom prop. 2008/09:86 (se ovan) medförde att SEK kunde fortsätta stödja de svenska exportörerna i ett läge då bankerna inte hade möjlighet att bevilja företagen exportkrediter. Även om ingen av faciliteterna utnyttjats har de haft avgörande betydelse som stödjande åtgärder för SEK:s tillgång på kapital och möjligheter att finansiera ett stort antal viktiga exportaffärer, vilket kraftfullt har påtalats av representanter för det svenska näringslivet.

SEK bidrog med expertis och stöd under det svenska EU-ordförandeskapet inom de arbetsgrupper som behandlar exportkrediter inom EU och OECD.

Investeringsfrämjande

Investeringsfrämjandet bidrar till att attrahera utländska direktinvesteringar till Sverige. Under de senaste åren har betydelsen av utländska investeringar ökat. Globaliseringen innebär att nya aktörer som tillväxtländer som Brasilien, Indien och Kina börjar bli betydelsefulla investerare.

Huvudaktör i detta arbete är Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) som aktivt verkar för att utländska företag investerar eller samverkar med svenska företag och regioner för att få till stånd investeringar i Sverige.

Under 2009 öppnade Invest Sweden ett nytt kontor i Indien (New Delhi). Utöver detta har myndigheten egna utlandskontor i New York och Tokyo samt i Shanghai med filialkontor i Peking. Invest Sweden har dessutom ett visst samarbete med ett 40-tal utlandsmyndigheter och med Exportrådet.

Myndigheten ändrade under första halvåret 2010 sin logotyp från ISA till Invest:Sweden.

Myndigheten tillhandahöll 2009 och första halvåret 2010 liksom tidigare tjänster och informationsmaterial, besvarade förfrågningar från utländska investerare eller företag samt hjälpte dessa att kostnadsfritt etablera kontakter med relevanta aktörer. En central del av investeringsfrämjandet är att i en årlig rapport identifiera de möjligheter och hinder som finns när det gäller utländska investeringar. Den senaste rapporten lämnades i mars 2009.

Invest Sweden har vidare tillsammans med andra aktörer i tematisk samverkan bedrivit fokusprojekt som marknadsför områden där Sverige har särskilda förutsättningar att attrahera investeringar, bl.a. informationsteknologi och telekommunikationer, "life science"-sektorn, förpackningsindustri och fordonsindustri. Även projektet "Cleantech" som startade den 1 juli 2008 har genomförts.

Under 2009 medverkade myndigheten till 153 nya utländska investeringar, vilket var en ökning med drygt 30 procent jämfört med 2008, då antalet var 116. Investeringarna har inneburit 1362 nya och 2122 övertagna arbetstillfällen.

Insatser inom andra verksamhetsområden

Ett flertal offentliga och privata aktörer är verksamma inom företags- och näringslivsutveckling där internationalisering utgör en viktig aspekt. Exportrådet och Invest Sweden samarbetar med dessa inom sina respektive verksamhetsfält, t.ex. Almi Företagspartner AB, Tillväxtverket, Verket för innovationssystem (Vinnova), Visit Sweden AB, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) och handelskamrar.

Med finansiering från utgiftsområde 23, Areella näringar, landsbygd och livsmedel, genomför Exportrådet sedan 2002 särskilda insatser för främjande av export av svenska förädlade livsmedel. Målgruppen är i första hand små och medelstora livsmedelsföretag.

Med finansiering från utgiftsområde 24 Näringsliv, verksamhetsområde Näringspolitik, genomför Exportrådet t.o.m. 2010 särskilda insatser för att främja export av svensk miljöteknik och förnybar energi. Målgruppen är i första hand små och medelstora företag. Från samma utgifts- och verksamhetsområde finansieras insatser avseende hållbart stadsbyggande och miljötekniksamarbete inom ramen för det avtal som tecknades mellan Sverige och Kina vid statsministerns besök i Kina våren 2008, liksom programmet "Cleantech", som Invest Sweden bedriver sedan den 1 juli 2008 t.o.m. 2010.

Sedan sommaren 2008 t.o.m. 2010 finns en särskild samordnare inom Regeringskansliet för miljötekniksamarbetet med Kina (MTK). Erfarenheterna från satsningen visar att det är viktigt att ha ett nav på hemmaplan för att hålla ihop främjandeinsatser mot företagen och någon form av mottagarkapacitet i de prioriterade

länderna, gärna knuten till ambassaden. Ett antal kontrakt mellan svenska företag och kinesiska kunder har tecknats under året, där MTK och CENTEC:s (miljöteknikkontoret vid svenska ambassaden i Peking) insatser bidragit till kontraktstecknandet. Sammantaget har miljöteknikexporten till Kina 2009 ökat med 52 procent jämfört med 2008. År 2009 blev Kina därmed Sveriges andra största marknad för miljöteknikexport efter Tyskland.

I Sveriges internationella utvecklingssamarbete spelar ömsesidigheten i handeln en viktig roll. Handeln med utvecklingsländer står i fokus i de pågående WTO-förhandlingarna. Open Trade Gate Sweden vid Kommerskollegium hjälper till att lösa de hinder som exportörer från utvecklingsländer kan möta på den svenska marknaden.

Med finansiering från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd genomförs särskilda insatser inom Regeringskansliets Projektexportsektariat vid Utrikesdepartementet i syfte att bidra till utveckling i samarbetsländerna. Insatserna koncentreras främst till samarbetsländernas behov av projektutveckling för skräddarsydda systemlösningar inom till exempel miljö- och energiområdet.

Analys och slutsatser

Exportfrämjande

Exportrådet har väl uppfyllt de målsättningar som riksdagen och regeringen fastställt för dess verksamhet genom det statliga uppdraget till Exportrådet. Små och medelstora företag har fått tillgång till grundläggande export-service, kompetensutveckling och rådgivning. Räckvidden för exportfrämjandet utomlands har ökat samtidigt som tillgängligheten till exportrådgivning i Sverige och kompetensutveckling för små och medelstora företag har bibehållits på god nivå, vilket inneburit bra möjligheter för dessa företag att få stöd i sitt agerande på internationella marknader.

Den finansiella och ekonomiska krisen påverkar dock Exportrådets arbete och resultat vad avser den företagsfinansierade verksamheten. Detta kan komma att innebära svårigheter att upprätthålla utlandsorganisationen i dess nuvarande omfattning.

Samarbetet mellan myndigheter och organisationer som arbetar med företags- och

näringslivsutveckling samt främjande har väsentligt vidareutvecklats och förbättrats i viktiga hänseenden.

Främjandet av svensk projektexport och internationell upphandling bedöms vara framgångsrik.

Den gemensamma satsning som regeringen gör på kommunikationsplattformen "SymbioCity" har inneburit att marknadsföringen av svensk miljöteknik i utlandet har samordnats och blivit tydligare för företagen. En utvärdering av den särskilda satsningen för små och medelstora miljöteknikföretag visar att 26 bolag, av de 133 som besvarade denna fråga i enkäten/intervjun, hade identifierat affärsmöjligheter för motsvarande 2,6 miljarder kronor. Därtill har 59 företag genom denna satsning hittills påbörjat marknadsföring och försäljning på 70 nya marknader.

De svenska utlandsmyndigheterna har bidragit till att främja svenska ekonomiska intressen och svenska företags affärsmöjligheter i utlandet genom en löpande basverksamhet och vissa särskilda aktiviteter i samverkan med framför allt Exportrådet. Ett aktivt arbete för att hjälpa svenska företag att lösa handels hinder innebär förbättrade möjligheter att genomföra affärer.

Exportfinansiering

Företrädare för UD, Exportkreditnämnden (EKN) och AB Svensk Exportkredit (SEK) besökte Riksdagens näringsutskott den 24 november 2009 och lämnade information om effekterna av de förstärkta åtgärder för exportfinansiering som regering och riksdag vidtog både under 2008 (prop. 2008/09:73 och prop. 2008/09:86) och 2009, i form av förstärkt kapacitet för både Exportkreditnämnden och AB Svensk Exportkredit. Det noterades då att den förstärkta upplåningskapaciteten hos SEK och utökade exportkreditgarantiramen hos EKN har tillmätts stor betydelse av det svenska näringslivet. Utskottet ställde sig bakom åtgärderna och delade uppfattningen att dessa har varit en förutsättning för att flera betydande exportkontrakt vanns kort efter Riksdagens beslut i december 2008.

EKN har 2009 och första halvåret 2010 på ett framgångsrikt sätt förenat målet om garantigivning för svensk exportindustri på gynnsamma villkor med restriktionen att verksamheten ska vara självbärande på sikt och

i enlighet med gällande statsstödsregler. Internationellt har EKN bidragit till arbetet i rådsarbetsgruppen för exportkrediter under det svenska EU-ordförandeskapet hösten 2009. Stort fokus låg under detta halvår på effekterna av finanskrisen, med informationsutbyte och diskussioner om krisåtgärder. Förutom detta genomfördes beslut om gemensamma minimiregler för kommersiella premier, OECD:s sektorsöverenskommelse för förnybar energi och vattenprojekt kunde permanentas och utökas samtidigt som det öppnades upp för diskussion om en utvidgning av sektorerna. Ansträngningar fortsatte med dialog om OECD-reglerna med länder utanför OECD-kretsen.

EKN utsågs till 2009 års bästa exportkreditinstitut i världen av branschtidningen Global Trade Review.

AB Svensk Exportkredit (SEK) har genom sin exportfinansiering medverkat både med finansiering och rådgivning i flera viktiga affärer till förmån för svensk exportindustri. Under 2009 medförde finanskrisen att SEK fick en än mer central roll som långivare till den svenska exportnäringen. De åtgärder som vidtogs i prop. 2008/09:86 (se ovan) medförde att SEK kunde fortsätta att stödja de svenska exportörerna i ett läge då bankerna inte hade möjlighet att bevilja företagen exportkrediter. Låneramen har beloppsmässigt bevarats intakt, medan kreditgarantiramen sänktes till 250 miljarder kronor för 2010. Även om ingen av dessa båda faciliteter har utnyttjats har de haft avgörande betydelse som stödjande åtgärder för SEK:s tillgång på kapital, vilket har påtalats av representanter för det svenska näringslivet.

I Riksgäldens rapport "Utvärdering av regeringens åtgärder till stöd för kreditförsörjningen" från den 31 januari 2010 konstateras att Exportkreditnämndens utökade garantigivning har bidragit till att underlätta företagets finansiering under finanskrisen, samtidigt som en plan för avveckling av krisåtgärderna diskuterades. Rapporten omfattade även AB Svensk Exportkredit. Riksgälden konstaterar att SEK fyllde en positiv roll under det akuta skedet av finanskrisen. Samtidigt gör Riksgälden för sin del bedömningen att SEK i stor utsträckning skulle ha klarat att expandera kreditvolymen även utan dessa åtgärder.

Investeringsfrämjande

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden) har genom sin verksamhet bidragit till utländska direktinvesteringar i Sverige från såväl mogna marknader som tillväxtmarknader samt till att stärka svenska kompetenskluster inom exempelvis IT och telekom, ”life science”-området och fordon.

4.4.2 EU:s inre marknad och internationell handelspolitik

Kommerskollegium är regeringens expertmyndighet för frågor om EU:s inre marknad och internationell handelspolitik. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) är förvaltningsmyndighet för frågor om teknisk kontroll och är det svenska nationella ackrediteringsorganet. Swedac ansvarar också för samordning av marknadskontroll. Bidraget till den svenska standardiseringsorganisationen fördelas genom Sveriges Standardiseringsråd (SSR).

EU:s inre marknad

Den inre marknaden utgör kärnan i det europeiska samarbetet. År 2009 gick 59 procent av svensk varuexport till den inre marknaden och 69 procent av importen (EU 27) kom från den inre marknaden som därmed är den största marknaden för Sveriges handel. Om EFTA/EES-länderna räknas in uppgår motsvarande siffror till 70 respektive 79 procent.

Verksamheten präglades under 2009 av det svenska ordförandeskapet i EU, ikraftträdandet av det s.k. varupaketet och genomförandet av tjänstedirektivet.

Vid Konkurrenskraftsrådet under det svenska ordförandeskapet i EU i september 2009 lyckades rådet anta slutsatser för att få den inre marknaden att fungera bättre i praktiken samt i december anta slutsatser om framtidens inre marknad. Dessutom enades EU:s medlemsstater om huvuddragen för EU-patentet och en enhetlig europeisk patentdomstol.

Med ikraftträdandet av varupaketet och genomförandet av tjänstedirektivet under 2009 har näringslivets möjligheter att utnyttja fördelarna med den inre marknaden förbättrats. EU:s regelverk har utvecklats på ett sätt som gör det lättare för företagen att konkurrera på

marknaden på samma villkor samtidigt som nödvändig produktsäkerhet ska garanteras. Härtill kommer den fortsatta utvecklingen av produktharmonisering och ökad användning av standarder som främjar fri och öppen konkurrens. I det sammanhanget kan nämnas rådsslutsatserna i december 2009 med krav på konsekvensanalyser som innefattar även externa aspekter av inre marknadsreglerna.

Sverige har visat ett gott resultat i kommissionens undersökning av hur medlemsstaterna genomför EU:s lagstiftning (resultattavlan för den inre marknaden, nummer 20). Sveriges genomförandeunderskott uppgår till 0,4 procent. Vidare konstaterar kommissionen att det genomsnittliga antalet överträdelseärenden sjunkit något och uppgår till 47 ärenden. Sverige har 42 öppna överträdelseärenden.

Den 27 december 2009 trädde den nya horisontella lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden i kraft. Även ändringar i sektorslagstiftning och en förordning (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden trädde i kraft samtidigt. Den nya regleringen innebär att Sverige har genomfört EU:s tjänstedirektiv. En omfattande kommunikationsinsats har gjorts av Utrikesdepartementet för att öka kunskapen om tjänstedirektivets påverkan hos såväl statliga myndigheter som länsstyrelser och kommuner. På regeringens uppdrag har Kommerskollegium tillsammans med Konsumentverket och Tillväxtverket byggt upp den svenska kontaktpunkten för tjänster.

Kontaktpunktens främsta roll är att underlätta för tjänsteleverantörer och tjänstemottagare att hitta all nödvändig information för att kunna bedriva tjänsteverksamhet i ett EU-land. Kontaktpunkten är webbaserad (www.verksamt.se) men kompletteras av en manuell servicefunktion. Berörda svenska myndigheter har också anslutit sig till informationssystemet IMI (Internal Market Information System) som nu är i drift inom EU. Syftet är att underlätta det gränsöverskridande administrativa samarbetet med andra EU-länders förvaltningar kring tjänstedirektivets tillämpning.

Varupaketets förordning om ömsesidigt erkännande (förordning EG 764/2008 om förfaranden för tillämpning av vissa nationella tekniska regler på produkter som lagligen saluförts i en annan medlemsstat) tillämpas fr.o.m. den 13 maj 2009. I februari 2009 utfärdades en

nationell kompletterande förordning (2009:52) om kontaktpunkt och informationsförfaranden angående tillämpning av ömsesidigt erkännande av tekniska regler för produkter.

Den andra EU-förordningen i varupaketet, förordning (EG nr) 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter, tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2010. Under 2009 påbörjades arbetet med nödvändiga anpassningar till denna förordning, såväl inom Regeringskansliet som inom berörda myndigheter. I första hand är det Swedac och marknadskontrollmyndigheterna som berörs.

Kommerskollegiums arbete på inre marknadsområdet var under 2009 särskilt inriktat på stöd till regeringen under EU-ordförandeskapet, där kollegiet aktivt bidrog i arbetet inför utarbetande av slutsatser till Konkurrenskraftsrådet i december. På varuområdet inrättade Kommerskollegium den svenska kontaktpunkten för varor i enlighet med EU-förordningen om ömsesidigt erkännande. Ett omfattande arbete har lagts ner på utvecklingen av den svenska kontaktpunkten för tjänster. Driften av kontaktpunkten för tjänster delas av Kommerskollegium, Tillväxtverket och Konsumentverket. Som ansvarig myndighet för tjänstedirektivet har Kommerskollegium haft ett särskilt samordnande ansvar för utvecklingen av kontaktpunkten.

Kommerskollegium fick enligt sin nya instruktion (förordningen (2009:894) med instruktion för Kommerskollegium) också ett utökat ansvar för standardiseringsfrågor. Kollegiet ska därvid i samarbete med svenska intressenter följa utvecklingen av EU:s standardiseringspolitik och hålla regeringen underrättad om viktiga skeenden och utvecklingstendenser.

Under året har Kommerskollegiums arbete inom ramen för SOLVIT-nätverket fortskridit. Nätverket har samtliga EU-länders uppdrag att lösa enskilda privatpersoners eller företagens problem som beror på att inre marknadslagstiftningen inte tillämpas korrekt. SOLVIT Sverige behandlade under 2009 totalt 126 kvalificerade hinder mot den fria rörligheten på EU:s inre marknad, vilket är något fler än 2008. Av dessa gällde 68 ärenden förhållanden i Sverige och 58 ärenden rörde hinder i andra EU/EES-länder. Jämfört med 2008 är det en klar ökning av anmälningar avseende förhållanden i Sverige och nästan lika stor minskning av antalet

anmälda problem i andra medlemsstater. Det kan noteras att det ökade antalet svenska ärenden sammanfaller i tid med en informationsinsats från myndighetens sida. De flesta av de 126 ärendena handlade om hinder för privatpersoner, t.ex. socialförsäkringsfrågor och problem i samband med erkännande av yrkeskvalifikationer.

Inre marknadsutredningens betänkande *EU, Sverige och den inre marknaden* (SOU 2009:71) överlämnades till regeringen den 3 september 2009 i samband med ett uppmärksammat seminarium. Utredningen har gjort en omfattande kartläggning av svenska bestämmelser som har horisontell betydelse för fri rörlighet av varor och tjänster på den inre marknaden samt lagt fram en rad skilda förslag och överväganden. Betänkandet innehåller konkreta författningsförslag, inklusive förslag på regel-förenkling och anpassning till det s.k. varupaketet samt en rad övriga förslag rörande bl.a. tydligare roll för kommuner, kompetensförsörjning och ökad information om den inre marknaden för förvaltningen och företagen samt en synligare inre marknadsmyndighet. Utredningen remitterades under hösten 2009 och remissammanställning gjordes i början 2010. Förslagen i betänkandet kommer att diskuteras och beredas vidare. Regeringen överväger att ta fram en proposition.

Analys och slutsatser

Kommerskollegium har i allt väsentligt genomfört sin verksamhet i enlighet med instruktionen och på ett bra sätt. Det kan särskilt noteras att arbetet med att utveckla kontaktpunkten för tjänstedirektivet fortskred enligt plan 2009. Kontaktpunkten är i drift och förbättringar av kontaktpunktens funktion kommer att ske fortlöpande.

Kommerskollegium har som regeringens expertmyndighet bistått regeringen efter behov under det svenska ordförandeskapet. Kommerskollegium har också genom kontakter med näringslivet verkat för en ökad kunskap om den inre marknaden. Vikten av informationsinsatser framgår också tydligt av det ökade antalet SOLVIT-ärenden i direkt anslutning till en informationskampanj.

Även Swedac har väl genomfört sin verksamhet i enlighet med sin instruktion (förordningen (2009:895) med instruktion för styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll) och på ett bra sätt. Swedacs engagemang i det

europiska samarbetet och inom EA (European co-operation for accreditation) ger mervärde för det svenska ackrediteringsarbetet och för Sveriges anpassning till den nya EU-förordningen om ackreditering och marknads-kontroll. På det avgiftsfinansierade området åtnjuter Swedac ett mycket högt förtroende hos sina kunder som i hög utsträckning uppfattar ett tydligt mervärde i att vara ackrediterade av Swedac.

Den svenska standardiseringsorganisationen har på ett effektivt sätt tillvaratagit svenska intressen i det europeiska och det internationella standardiseringsarbetet.

Internationell handelspolitik

Inom den internationella handelspolitiken är frihandel det övergripande målet. Regeringen eftersträvar ökande handel genom att värna och utveckla öppna, enkla, icke-diskriminerande och legitima regler för internationell handel och investeringar. En ökande handel leder till tillväxt som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för medborgarna.

Målet för regeringens arbete med EU:s gemensamma externa handelspolitik är att bidra till de övergripande målen om tillväxt och sysselsättning, en hållbar utveckling, ett öppet Europa samt till en ekonomisk, demokratisk och säkerhetsbefrämjande utveckling i utvecklingsländer.

Sveriges ordförandeskap i EU på handelsområdet präglades av den djupa globala ekonomiska krisen och vikten av att stävja och argumentera mot den protektionism som ofta följer i spåren av en sådan. Mycket arbete lades ner på att i alla sammanhang föra fram vikten av öppna marknader och fortsatt liberalisering också i tider av djup ekonomisk nedgång.

Regeringens första prioritet, särskilt i ljuset av krisen, har varit att fortsatt verka för ett ambitiöst avslut på de pågående handelsförhandlingarna i Världshandelsorganisationen (WTO), den s.k. Doharundan, vilken inleddes i november 2001. Ett ambitiöst resultat i Doharundan skulle stärka WTO, ge världsekonomin en skjuts, förhindra protektionism och bidra till ökad tillväxt, särskilt för utvecklingsländerna. Doharundan utgör en unik möjlighet att förbättra svenska företags marknadstillträde för jordbruksprodukter, industrivaror och tjänster i tredje land.

Det första halvåret 2009 gick förhandlingarna i Doharundan på sparlåga. Under det svenska EU-ordförandeskapet drev den svenska regeringen kraftfullt att förhandlingarna skulle intensifieras och att EU ska vara en konstruktiv part i förhandlingarna. Regeringen bidrog till att G20-ländernas ledare vid toppmötet i Pittsburgh i september åtog sig att avsluta Doharundan under 2010. Efter detta möte återupptogs förhandlingsarbetet i WTO i Genève och drevs med högre intensitet under hösten. Sverige har även lagt ned betydande tid och resurser på kontakter med viktiga WTO-medlemmar i syfte att understryka behovet av att Doharundan kan slutföras och vilka värden som står på spel.

Regeringen har ambitionen att stimulera till en fortlöpande dialog, i EU och internationellt, om de framtida handelspolitiska utmaningarna i den nya globala kontexten. Ett av huvudsyftena är att kraftfullt argumentera mot protektionistiska åtgärder i spåren av den finansiella krisen. Denna fråga genomsyrade arbetet under det svenska EU-ordförandeskapet. Exempelvis anordnade Sverige i mars 2009 en särskild högnivåkonferens i Washington kring dessa frågor. Resultatet från konferensen användes i olika sammanhang under det svenska ordförandeskapet.

Sverige har under året aktivt arbetat för att uppföljaren till EU:s Lissabonstrategi, EU 2020-strategin, ska inbegripa en s.k. extern dimension med konkreta åtgärder för att främja den externa handelns bidrag till ökad konkurrenskraft. Detta utgjorde en prioriterad fråga för Sverige under EU-ordförandeskapet, vilket bl.a. resulterat i att Kommissionen nu är i färd med att utarbeta en handelsstrategi för Europa 2020.

EU har under 2009 och första halvåret 2010 fortsatt att förhandla om frihandelsavtal med en rad länder i bl.a. Asien, Latinamerika, Mellanöstern och vårt närområde. Ett stort framsteg var att förhandlingarna med Sydkorea kunde avslutas under det svenska EU-ordförandeskapet och undertecknas i september 2010. Under första halvåret 2010 avslutades förhandlingar med Colombia och Peru samt Centralamerika. Sverige ser bilaterala och regionala frihandelsavtal som viktiga komplement till multilaterala handelsliberaliseringar inom ramen för WTO.

Sverige har fortsatt verkat för en mer restriktiv användning av EU:s handelspolitiska

skyddsåtgärder, särskilt antidumping. Sverige har även i WTO-sammanhang arbetat för att de pågående regelförhandlingarna i Doharundan ska leda till en påtagligt minskad användning av antidumpningsåtgärder i världshandeln. Resultaten både inom EU och WTO har dock hittills uteblivit på grund av oenighet mellan olika medlemsstater.

Regeringen anser också att EU behöver ett bättre regelverk på antidumpningsområdet som gynnar världshandeln. Ett resultat av Sveriges och andra likasinnade medlemsländers ansträngningar är att kommissionen har genomfört åtgärder för att förbättra transparensen i EU vad avser arbetsmetoder och antidumpningsundersökningar.

Sverige stödjer fortsatt EU:s arbete för att säkerställa en balanserad immaterialrättslig lagstiftning och efterlevnad av denna lagstiftning i olika delar av världen, bl.a. genom förhandlingarna om ACTA (Anti-Counterfeiting Trade Agreement). EU och dess medlemsstater deltar tillsammans med ett tiotal andra länder i förhandlingarna. Förhandlingarna fortgick under 2009 och under det svenska ordförandeskapet lades grunden för det beslut om offentliggörande av förhandlingstexten som sedan togs 2010. Förhoppningen är att förhandlingarna ska kunna avslutas under 2010.

EU:s marknadstillträdesstrategi ska hjälpa EU:s företag att lösa olika handelshinder i tredje land. Det är viktigt att strategin tillämpas på ett sådant sätt att den blir ett effektivt hjälpmedel för EU:s företag. Under ordförandeskapet utvecklades och systematiserades formerna för samarbetet runt marknadstillträdesfrågorna i EU. Detta arbete är fortsatt prioriterat för Sverige.

Regeringen har drivit arbetet vidare med att utveckla användandet av handelspolitiska instrument för att stävja klimatförändringarna. Syftet är att bl.a. bidra till ett ambitiöst resultat i FN:s klimatförhandlingar i Mexiko i november 2010. Regeringen har särskilt fokuserat på att argumentera för en friare handel med klimatvänliga varor, tjänster och teknologier samt på utvecklandet av internationella system för standarder, märkning och certifiering. Regeringen har bl.a. finansierat en konferens i detta ämne, arrangerad av SIS (Swedish Standards Institute) i november 2009. Syftet är att förbättra utvecklingsländers förutsättningar att aktivt delta i standardiserings-

arbetet och på så sätt skapa förutsättningar för dem att konkurrera på marknader för klimatprodukter.

I förhandlingarna mellan EU och AVS-länderna (ett 70-tal länder i Afrika, Västindien och Stilla havet) om ekonomiska partnerskapsavtal har arbetet fortsatt under året med formella undertecknanden av interimsavtal, samt förhandlingar mot fullödiga, regionala avtal. Den utökade dialogen mellan EU och AVS-länderna har bl.a. resulterat i att flera interimsavtal kunde undertecknas under 2009.

Sverige har inom EU tillsammans med ett antal likasinnade länder argumenterat för betydelsen av enklare och mer utvecklingsvänliga ursprungsregler. Reviderade ursprungsregler för EU:s handel inom ramen för Allmänna preferenssystemet antas i september 2010. Regeringen välkomnar dessa nya och enklare regler.

Insatser inom andra politikområden

Handel är en förutsättning för att skapa hållbar tillväxt, ökat välstånd och för att bekämpa fattigdom. Den finansiella krisen understryker vikten av att stödja fattiga länders näringsliv och deltagande i internationell handel. Sveriges Aid for Trade – handelsrelaterat utvecklingsamarbete – har under året ytterligare stärkts. I linje med EU:s strategi för Aid for Trade har ytterligare resurser avsatts. Samtidigt tas en ny policy för denna del av det svenska utvecklingsarbetet fram. För att tillvarata Kommerskollegiums expertkunskaper på handelsområdet har särskilda medel avsatts för denna myndighets medverkan i utvecklingsarbetet.

Den referensgrupp som initierades våren 2008 med företrädare för företag anslutna till Global Compact och det civila samhället kring frågor som rör företagens sociala ansvar, Corporate Social Responsibility (CSR), har tilldragit sig stort intresse och högt deltagande. En samrådsgrupp om CSR har bidragit till ett ökat informations- och erfarenhetsutbyte mellan departement och myndigheter. Samarbetet med Kina kring CSR har vidareutvecklats och bl.a. har utbildningsprogram genomförts som även innefattade studiebesök i Sverige. I november 2009 hölls en stor konferens om CSR, ”Skydda, respektera, åtgärda”, inom ramen för det svenska EU-ordförandeskapet. Den byggde

på en rapport av FN:s generalsekreterares särskilde sändebud för mänskliga rättigheter och transnationella företag. Ett aktivt informationsarbete bedrivs kring verktyg för företag som är verksamma i konfliktområden och sviktande stater.

4.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelserna för 2009 avseende myndigheterna inom området.

Särskild granskning av statliga garantier i finanskrisen

Riksrevisionen (RiR) publicerade i december 2009 en särskild granskning av statliga garantier i finanskrisen (2009:26). Rapporten omfattade de åtgärder som regeringen vidtagit under finanskrisens akuta fas kopplat till de svenska bankerna, AB Svensk Exportkredit (SEK) samt Exportkreditnämnden (EKN).

I de delar som berör SEK och EKN lyfte RiR fram att regeringen på grund av den akuta och brådskande krissituation som rådde tvingades agera utifrån uppskattningar av de beräknade behoven av statlig exportfinansiering inför 2009. RiR menade att särskilda överväganden om uppföljning borde ha åtföljt beslutet. Avseende EKN:s processer för riskhantering ansåg rapporten att de fungerade väl och motsvarade gängse praxis på marknaden. Det konstaterades att regeringen i sin bedömning av statens risk förlitat sig på detta. RiR menade att rapporteringen till Riksdagen om riskbilden borde ha varit mer omfattande och strukturerad. Det rekommenderades specifikt att EKN löpande återrapporterade förändringar i bedömd förlustrisk i den stocken av garantier som byggts upp under det senaste året.

Regeringen välkomnade RiR:s synpunkter och rekommendationer. Mot bakgrund av detta har regeringen givit Riksgälden i uppdrag att senast den 15 november 2010 inkomma med ett förslag till hur en årlig bedömning av riskerna i de samlade statliga garantierna kan göras. Syftet är att förbättra underlaget för bedömningen av statens risker för framtida kostnader inom garantiområdet. Regeringen har även för avsikt att specifikt se över rapporteringen till Riksdagen avseende EKN:s riskbild. Riksgälden

har också fått i uppdrag att göra en särskild riskbedömning avseende SEK:s låneram.

Riksrevisionen har även granskat AB Svensk Exportkredit mot bakgrund av att kreditmarknaden har genomgått stora förändringar sedan SEK bildades och bolagets uppdrag har förändrats och utvecklats (AB Svensk Exportkredit, 2010:15). Riksrevisionen rekommenderar regeringen att göra en översyn av SEK:s uppdrag, ta ställning till vilka områden bolaget ska verka inom och vilken roll bolaget ska ha på marknaden. RiR anser vidare att regeringen bör initiera en finansiell analys av SEK och se över de ekonomiska målen samt anpassa dessa till SEK:s framtida uppdrag. Med utgångspunkt i RiR:s rapport och i en interdepartemental arbetsgrupp mellan Utrikesdepartementet, Finansdepartementet och Näringsdepartementet under UD:s ledning har det beslutats att en fördjupad bolagsanalys ska ske i enlighet med vad som anges i budgetproposition för 2007 (prop. 2006/07:1).

4.6 Politikens inriktning

Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjandet ska stärka svenska företags förmåga att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen medför. Människor, kapital, varor, tjänster och information rör sig gränslöst i allt snabbare takt och i allt större omfattning. Förändringstakten ökar och de geografiska begränsningarna för såväl utbud som efterfrågan minskar i betydelse. Konkurrensen hårdnar och behovet av kontinuerlig förnyelse och utveckling ökar.

De möjligheter som globaliseringen medför ska tas tillvara för att stärka svensk ekonomi och handel. Inom handels- och investeringsfrämjandet sker detta genom att främja svenska små och medelstora företags export och internationalisering samt svenska företags affärer på viktiga marknader. Det sker också genom att attrahera utländska direktinvesteringar. Arbetet med att stärka bilden av Sverige i utlandet underlättas genom en gemensam plattform utarbetad inom ramen för Nämnden för Sverige-främjande i utlandet (NSU).

I den ekonomiska krisens spår riskerar trösklarna för svenska företag att handla med

omvärlden att öka. När villkoren för den globala handeln försämrats eller snedvrids är det särskilt angeläget att insatserna för en stärkt frihandel kompletteras med ett effektivt handels- och investeringsfrämjande.

Svaga statsfinanser hos ett antal EU-länder kommer att påverka EU:s köpkraft. Detta är särskilt allvarligt med hänsyn till att EU står för 59 procent av vår export. Regeringen arbetar för att skapa förutsättningar för att stödja svenskt näringslivs diversifiering till andra marknader.

Regeringen fäster stor vikt vid ett internationellt affärsfrämjande som skapar förutsättningar för marknads- och företagsutveckling, och ämnar effektivisera och vidareutveckla denna verksamhet. Den potential som finns bland småföretag att ta steget ut på exportmarknaden ska tas tillvara genom att underlätta deras förmåga till internationalisering. Exportfrämjandet ska göra det enklare för svenska företag att växa internationellt. Exportrådet ska inom ramen för sitt statliga uppdrag erbjuda goda förutsättningar för internationell affärsutveckling med grundläggande exportservice, kompetensutveckling och kunskapspridning om internationella marknader.

För att de offentliga insatser som görs på området ska nå så många företag som möjligt, och ha förutsättningar att uppnå största möjliga effekt, krävs en ökad samverkan, inklusive mellan statliga, regionala och lokala främjandepartners. Genom förstärkt samordning kan konkreta nya förslag om insatser och samverkansmöjligheter identifieras samt luckor och överlappningar identifieras och fyllas respektive motverkas. Det ska ske genom att insatserna sker nära företagen, genom insatser för förbättrad information och rådgivning, genom ökad fokusering och samverkan inklusive vissa riktade satsningar på prioriterade områden och marknader. I syfte att stärka företagets förmåga att växa och verka på den globala marknaden avser regeringen inom ramen för statens åtaganden att fortsätta arbetet med främja internationalisering med fokus på små och medelstora företag, bl.a. genom utarbetande av en internationaliseringsstrategi.

Den svenska handeln förändras över tiden. Ett effektivt handels- och investeringsfrämjande anpassar sig till dessa förändringar. Det är viktigt att identifiera var tillväxtsektorer, outnyttjad potential och tillväxtmarknader kan finnas.

Regeringen har i olika sammanhang lyft fram bl.a. miljöteknik, tjänster inklusive inom vård och omsorg, företagare med utländsk bakgrund, de kreativa näringarna samt olika geografiska marknader inklusive tillväxtmarknader. Regeringen överväger att under budgetåret skyndsamt se över myndighetsstrukturen för Sverige-, handels- och investeringsfrämjandet i syfte att utnyttja tillgängliga resurser så effektivt som möjligt.

Exportrådet ska liksom Kommerskollegium och de svenska utlandsmyndigheterna aktivt arbeta med att hjälpa företag i alla delar av landet och utomlands att hantera hinder i handeln. Företagsspecifik affärsutveckling med skräddarsydda lösningar ska erbjudas företagen på marknadsmässiga villkor.

Exportkreditnämndens och AB Svensk Exportkredits verksamhet har haft en avgörande betydelse för att motverka den ekonomiska krisens effekter på företagets möjligheter att finansiera exportaffärer.

Stor osäkerhet kvarstår kring styrkan i den ekonomiska återhämtningen och det är fortfarande centralt för exportföretagen med stöd för att få finansiering eller riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto inte gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Detta avspeglas i den fortsatt höga efterfrågan på Exportkreditnämndens tjänster under året.

Exportkreditnämndens verksamhet bedrivs med målet att den totalt sett ska vara självbärande över tiden. Myndigheten tar ut premier som ska täcka såväl risk som kostnader för administration och erforderliga investeringar. Per den 30 juni 2010 uppgick riskreserveringarna totalt till 15,5 miljarder kronor och myndighetskapitalet till 10,1 miljarder kronor. Ytterligare riskavsättningar för 2011 beräknas uppgå till 2,4 miljarder kronor och skadeutbetalningar till 402 miljoner kronor. Likvida medel uppgick per den 30 juni 2010 till 19,2 miljarder kronor, vilket tillsammans med premier, återvinningar och finansiella intäkter framgent bedöms utgöra en tillräcklig täckning för skadeutbetalningar. Om skadeutbetalningar mot förmodan skulle överstiga likvida medel måste EKN utnyttja sin låneram hos Riksgäldskontoret mot ränta. Sannolikheten att ett sådant upplåningsbehov skulle uppstå bedöms som liten.

Den låneram för AB Svensk Exportkredit (SEK) som regeringen beviljades i prop. 2008/09:86 Åtgärder för förstärkt exportfinansiering och i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1) har hittills inte behövt användas, men den har en avgörande betydelse för SEK:s möjligheter att kunna ställa ut långfristiga lån. Detta innebär i sin tur att svenska exportföretag kan offerera fler exportaffärer. Ramen ger ingen belastning på statsbudgeten, men skulle den utnyttjas ökar statens lånebehov.

Efterfrågan på exportkrediter är fortsatt hög och SEK behöver även 2011 ha möjlighet att erbjuda exportfinansiering på de löptider som svensk exportindustri efterfrågar. Den fortsatta osäkerheten på de finansiella marknaderna medför att ramen för kreditgaranti för upplåning behålls på nivån 250 miljarder kronor. Kreditgarantin för upplåning har hittills inte använts, men regeringen gör bedömningen att den fortsatt kan komma att behövas.

Arbetet med att anpassa exportfinansieringen till kundernas behov fortsätter att utvecklas, vilket även inkluderar små och medelstora företags exportfinansieringsmöjligheter.

Som en följd av den globala finansiella och ekonomiska krisen noteras en snabbt ökande offentlig finansiering kanaliserad genom multilaterala utvecklingsorganisationer, vilket leder till ökad efterfrågan inom bland annat miljö- och klimatområdet. Arbetet med en vidareutveckling av kommunikationsplattformen "SymbioCity" ska fortsätta i samverkan mellan berörda departement och utgiftsområden.

Svenska företags upphandlingsandelar i internationella finansinstitutioner, EU och FN är fortfarande låga. En strategisk främjandsatsning på detta område är angelägen. Särskilda projektförberedande och projektunderstödjande insatser ska fortsatt genomföras genom Utrikesdepartementet. Insatserna bör utgå från ömsesidiga intressen och koncentreras främst till samarbetsländernas behov av projektutveckling och systemlösningar.

Det handlar bl.a. om att utveckla "SymbioCity Academy", som kan erbjuda representanter för utländska myndigheter och organisationer utbildning kring hållbar stadsutveckling med utgångspunkt från svenska lösningar. I linje med initiativet "Kosmopolit" ska kompetensen hos aktörer i Sverige med utländsk bakgrund också tas tillvara, med målet att öka handelsutbytet.

Det initierade projektet i södra Afrika kring hållbar infrastrukturutveckling som tar sin utgångspunkt i SymbioCity-konceptet är ett annat exempel på hur verktyget används för att samverka mellan olika aktörer. I många länder är långsiktighet av stor vikt. Det är därför viktigt att de erfarenheter som kommer av den särskilda miljötekniksatsningen i Kina omhändertas på ett adekvat sätt i det fortsatta miljöteknikarbetet inom alla relevanta utgifts- och verksamhetsområden.

Utländska direktinvesteringar är viktiga för svensk ekonomi. De fördelar som ökade flöden av varor, kapital, tjänster och arbetskraft erbjuder ska tas tillvara. Utländska investeringar skapar nya affärsmöjligheter, öppnar nya marknader, tillför ny kompetens och ökar utbytet av teknik och tekniskt kunnande, vilket leder till ekonomisk tillväxt. För att det samlade svenska näringslivet ska kunna tillvarata globaliseringens möjligheter är det även viktigt att attrahera utländska investeringar. Därför är investeringsfrämjande ett viktigt instrument inom tillväxtpolitiken. Utländska intressenter ska ges kvalificerad information om investeringsmöjligheter i Sverige med syfte att underlätta valet av investering. Investeringsfrämjandet bygger på ett nära samspel mellan nationella, regionala och lokala aktörer. Arbetet med att identifiera investeringsmöjligheter liksom investeringshämmande faktorer ska fortsätta.

Svenska ambassader och konsulat ska aktivt medverka till ett effektivt exportfrämjande, att skapa goda förutsättningar för svenskt näringsliv i utlandet samt att marknadsföra Sverige som investeringsland.

Främjande av utrikeshandeln innefattar även import, som är viktig för att skapa välstånd och sysselsättning. När svenska företag får bra insatsvaror till konkurrenskraftiga priser ökar deras konkurrenskraft. Sveriges konsumenter är beroende av en effektiv import som bidrar till ökat utbud, sund konkurrens och lägre priser. En viktig del av importfrämjandet är att vidareutveckla EU:s inre marknad. Handel spelar även en viktig roll för utvecklingsländerna. I det internationella utvecklingssamarbetet spelar ömsesidig ekonomisk integration en allt viktigare roll. Genom att öppna marknader för import av produkter som utvecklingsländerna kan producera ökar deras möjligheter till utveckling.

Regeringen fortsätter arbetet med att förbättra förutsättningarna för att tillvarata näringslivets erfarenheter och kompetens i genomförandet av politiken för global utveckling och utvecklingssamarbetet. Med utgångspunkt i principen om obundet bistånd kan det svenska näringslivet bidra till en rättvis och hållbar global utveckling på flera sätt, bl.a. genom handel och investeringar som främjar ekonomisk tillväxt genom ökad sysselsättning, teknik- och kunskapsutveckling, ökade skatteintäkter samt främjande av ansvarsfullt företagande.

En tydlig dialog med näringslivet och ett bättre tillvaratagande av näringslivets erfarenheter och kompetens bidrar till ökad relevans, effektivitet och resultat i det svenska utvecklingssamarbetet. I syfte att skapa ett forum för en sådan dialog har regeringen inom ramen för utvecklingssamarbetet inrättat ett särskilt råd.

EU:s inre marknad

På den inre marknaden verkar cirka 500 miljoner konsumenter och cirka 20 miljoner företag. Den inre marknaden är en hemmamarknad för svenska företag. En stark och väl fungerande inre marknad är grundstenen i EU:s arbete med att stärka konkurrenskraften. Regeringen anser att en väl fungerande inre marknad bidrar till att uppfylla regeringens mål om jobb, tillväxt och ökad konkurrenskraft.

Kommissionens ordförande Barroso har satt igång ett arbete för att stärka den inre marknaden. Han har aviserat att han ämnar presentera ett inre marknadspaket till år 2012. Inför detta gav han i uppdrag till f.d. kommissionär Mario Monti att skriva en rapport med åtgärder och rekommendationer för att nylansera den inre marknaden. Montis rapport presenterades den 10 maj 2010. Flera av de åtgärder som föreslås ligger i linje med svenska prioriteringar på olika områden för att stärka EU:s konkurrenskraft.

Regeringen har som mål att följa och påverka processen, eftersom denna utmynnar i ett omfattande förslag om inre marknaden från kommissionens sida under hösten 2010.

Det gäller bl.a. att utveckla en digital inre marknad, antagandet av ett EU-patent, konsumentfrågor, effektiva transporter, utvecklade energimarknader samt vikten av genomförandet av tjänstedirektivet. Regeringen har som mål att följa och påverka processen genom att arbeta

fram ståndpunkter inom Regeringskansliet och ha nära kontakter med EU-kommissionen.

EU:s tillväxtstrategi, EU 2020, betonar vikten av en stark och väl fungerande inre marknad. Även den externa dimensionen av den inre marknaden kommer alltmer i fokus genom den ökade globaliseringen.

Arbetet med att utveckla den inre marknaden präglas nu främst av att ta fram ny lagstiftning och en mer effektiv tillämpning av och ett genomförande av existerande regelverk. Samordningen av och kunskapen om de horisontella instrumenten på den inre marknaden blir allt viktigare. Åtgärder för att förbättra den inre marknadens funktion och EU-rättens genomslag i Sverige genom bl.a. bättre kunskap och tillämpning hos förvaltning, företag och medborgare kommer att få större betydelse.

Inre marknadsutredningens betänkande *EU, Sverige och den inre marknaden – En översyn av horisontella bestämmelser inom varu- och tjänsteområdet* (SOU 2009:71) överlämnades till regeringen den 3 september 2009 i samband med ett uppmärksammat seminarium. Utredningen har gjort en omfattande kartläggning av svenska bestämmelser som har horisontell betydelse för fri rörlighet av varor och tjänster på den inre marknaden samt lagt fram en rad skilda förslag och överväganden. Betänkandet innehåller konkreta författningsförslag, inklusive förslag på regelförenkling och anpassning till det s.k. varupaketet. Vidare innehåller betänkandet en rad förslag rörande bl.a. tydligare roll för kommuner, kompetensförsörjning och ökad information avseende den inre marknaden för förvaltningen och företagen samt en synligare inre marknadsmyndighet. Förslagen ansluter till åtgärder i EU:s strategi för Östersjöregionen och Europeiska kommissionens rekommendation 2009/524/EG av den 29 juni 2009, åtgärder för att förbättra den inre marknadens funktion (partnerskapsrekommendationen). Förslagen i betänkandet kommer att diskuteras och beredas vidare under året. Målsättningen är att lämna en proposition till riksdagen, bl.a. med förslag till anpassning från svensk sida till varupaketet.

Varupaketet består av två förordningar och ett beslut som syftar till att säkerställa den fria rörligheten för varor samtidigt som en hög skyddsnivå upprätthålls. Tillämpningen av de två nya EU-förordningarna på varuområdet kommer också att bevakas och följas upp.

Såvitt avser EU:s strategi för Östersjöregionen har Swedac och Kommerskollegium fått ansvar att leda tre flaggskeppsprojekt inom prioriteringsområde 6 avseende den inre marknaden. Projekten kommer att följas upp och vidareutvecklas under året. Regeringen har i sin skrivelse (skr. 2009/10:159) Genomförande av EU:s strategi för Östersjöregionen närmare redogjort för projekten.

Kommissionen har till hösten 2010 aviserat ett s.k. standardiseringspaket som ska omfatta förslag till reviderad horisontell lagstiftning på standardiseringsområdet samt ett meddelande om kommande inriktning av EU:s politik på standardiseringsområdet. Lagstiftningen kommer bl.a. att omfatta en översyn av standardiseringsdelen av direktiv 98/34/EG avseende de erkända nationella och europeiska standardiseringsorganen samt kommissionens möjligheter att ge uppdrag till dessa. Vidare kommer lagstiftningen om upphandling på IT-området att ses över med avseende på användning av standarder.

Förslaget från kommissionen väntas vidare bl.a. avhandla möjligheterna att använda standardisering utanför lagstiftningen, t.ex. som instrument att sprida innovation. Kommissionens meddelande torde bli föremål för behandling i rådet.

Direktiv 98/34/EG innehåller också en procedur för anmälan av nationella tekniska föreskrifter. Kommissionen har aviserat ett förslag till översyn också av denna del av direktivet.

Både standardiseringen och anmälningsproceduren för tekniska föreskrifter har använts med stor framgång i inre marknadsarbetet varför regeringen avser att lägga stor vikt på den kommande behandlingen av förslagen i rådet. I samarbete med Sveriges Standardiseringsråd, SSR, har en koordinator tillsatts i Regeringskansliet för att under perioden 2010 – 2011 effektivisera Regeringskansliets arbete med standardiseringsrelaterade frågor

Standardiseringsarbetet förstärks ytterligare av Kommerskollegiums uppgift att i samarbete med svenska intressenter följa utvecklingen av EU:s standardiseringspolitik och hålla regeringen underrättad om viktiga skeenden och utvecklingstendenser inom standardiseringen som är av betydelse för svensk ekonomi.

Tjänstesektorn blir allt viktigare för handeln och bidrar till tillväxt och sysselsättning. Regeringen anser att ett väl genomfört tjänste-

direktiv kan bidra till en ökad tjänstehandel i Europa. En viktig komponent framöver är att säkra nyttjandet av de gemensamma kontaktpunkterna, och det därtill kopplade informations-systemet IMI, vilket kommer att leda till förenklade administrativa förfaranden för tjänsteutövare, tjänstemottagare och myndigheter. Regeringskansliet deltar aktivt i det arbete med ömsesidig utvärdering som genomförs under framför allt 2010 i kommissionens regi. Denna process innebär att EU:s medlemsstater ska granska varandras inventering av regler som faller inom tjänstedirektivets tillämpningsområde och de bedömningar som har gjorts av dessa regler förenlighet med direktivet. Kommissionen ska sedan presentera en slutrapport om detta arbete, tillsammans med eventuella förslag till ytterligare initiativ, för rådet och Europaparlamentet senast den 28 december 2010.

Fortsatta informationssatsningar inom Regeringskansliet och gentemot berörda myndigheter kring de skyldigheter som följer av tjänstedirektivet är även viktigt. Samråd inom den sedan tidigare inrättade referensgruppen för direktivet bidrar till ett ökat informations- och erfarenhetsutbyte med bl.a. myndigheter, näringsliv, fackliga och andra berörda intresseorganisationer kring konkreta tillämpningsfrågor rörande tjänstedirektivet.

Kommerskollegium har som regeringens inre marknadsmyndighet en viktig funktion att fylla genom sitt ansvar som central kontaktpunkt för handelshinder och som kontaktpunkt för varor och för tjänster. Kollegiet fick i regleringsbrevet för 2010 också ett särskilt uppdrag att göra en informationsinsats om den inre marknaden. Kollegiet bör, med utgångspunkt från utvärdering av de insatser som görs under 2010, fortsätta ett aktivt informationsarbete om den inre marknaden, såväl till allmänhet, företag som till statsförvaltningen.

Swedacs verksamhet kommer även under 2011 att präglas av anpassningen till den nya EU-förordningen om marknads kontroll som ackreditering. Härutöver påverkas Swedacs verksamhet i hög grad av olika nya ackrediteringskrav. Exempelvis har avmonopoliseringen på fordonsbesiktningensområdet ersatts med en ackrediteringsordning, vilket innebär att Swedac får ackrediteringsverksamhet på ett helt nytt område.

Internationell handelspolitik

Globaliseringen innebär stora möjligheter men också utmaningar. Handelspolitiken kan utgöra ett viktigt instrument för att tillvarata globaliseringens möjligheter och begränsa dess möjliga avigsidor, inte minst i tider av ekonomisk kris. Tydliga, icke-diskriminerande, globala regler för internationell handel är avgörande för hållbar tillväxt och utveckling. Också de fattiga länderna måste kunna skörda globaliseringens frukter.

Regeringen har ambitionen att fortsatt stimulera till en fortlöpande dialog, i EU och internationellt, om de framtida handelspolitiska perspektiven i den nya globala kontexten. Detta är viktigt inte minst i ljuset av internationaliseringen men också därför att handelspolitiken aktivt måste bidra till vår tids stora globala utmaningar såsom klimatförändringarna och fattigdomsbekämpningen.

Lissabonfördraget innebär betydande förändringar för handelspolitiken, främst vad gäller beslutsprocedurer. Dels har EU fått ökade befogenheter, dels har Europaparlamentet fått en mer framträdande roll. Dessutom innebär fördraget en förändrad struktur för det löpande arbetet med att genomföra handelspolitiken, men de exakta formerna för denna struktur återstår att besluta om. Regeringen avser bl.a. att aktivt bidra till kommissionens arbete med att ta fram en handelsstrategi för EU 2020.

Ett ambitiöst avslut på Doharundan skulle stärka WTO, ge världsekonomin en positiv injektion samt bidra till ökad handel och tillväxt, inte minst för utvecklingsländerna. Ett lyckat avslut på rundan är också den bästa försäkring världen kan få mot ökad protektionism, något som är mycket angeläget i den ekonomiska krisens spår.

Sverige, som ett litet, öppet och utrikes-handelsberoende land, har mer att vinna på en framgångsrik Doharunda än genomsnittet av industriländerna. Även om svårigheterna är betydande, verkar regeringen fortsatt för att förhandlingarna ska föras i hamn så snart som möjligt och för att EU fortsatt ska agera konstruktivt och drivande. Tilltron till det multilaterala handelssystemet skulle skadas om rundan inte kan föras i hamn.

Regeringen lägger stor vikt vid att utvecklingsländernas intressen och särskilda behov tillvaratas i såväl WTO som i andra handelsrelaterade organisationer och förhandlingar. Här

är målet att stärka fattiga människors och länders möjligheter att ta del av globaliseringens fördelar. En ökande handel, med ett allt större mått av frihandel, är avgörande i detta sammanhang. Regeringen driver konsekvent linjen att EU ska visa största möjliga öppenhet gentemot fattiga länder, särskilt vad gäller varor och tjänster som fattiga människor producerar. Sverige har ett gott anseende och förtroende i många fattiga länder. Förutom ömsesidiga handels- och utvecklingsvinster har vi här en viktig roll att spela som brobyggare mellan kulturer och samhällssystem.

Vid sidan av multilaterala förhandlingar kan bilaterala och regionala initiativ spela en viktig kompletterande roll. Regeringen stödjer fortsatt EU:s förhandlingar om bilaterala och regionala frihandelsavtal med en rad länder och regioner i världen. För att skapa goda förutsättningar för svenska företag att konkurrera på världsmarknaden är det viktigt att frihandelsavtalen, utöver avveckling av tullar, också innehåller effektiva regler som rör t.ex. icke-tariffära handelshinder, investeringar och immaterialrätt samt enkla och utvecklingsvänliga ursprungsregler.

I EU:s fortsatta förhandlingar om ekonomiska partnerskapsavtal är Sverige en stark röst för en konstruktiv dialog med de s.k. AVS-länderna, dvs. ett 70-tal länder i Afrika, Västindien och Stilla havet. Regeringen eftersträvar utvecklingsfrämjande, breda och fullödiga regionala avtal med samtliga AVS-länder samt att samarbetet kring handelsrelaterade biståndsinsatser kopplade till partnerskapsavtalen konkretiseras. Regeringen har för avsikt att anta en policy för handel och utveckling inom utvecklings-samarbetet, bland annat för att se över hur de svenska handelsrelaterade biståndsinsatserna kan förbättras.

De internationella handelspolitiska regelverken ska utvecklas för att främja den fria handeln, internationella investeringar, undanröja handelshinder samt underlätta och bana väg för svensk industri på den globala arenan. Regeringen anser att EU behöver ett bättre regelverk på antidumpningsområdet som gynnar världshandeln och avser fortsatt arbeta aktivt för detta tillsammans med likasinnade medlemsländer (MS). Även EU:s användning av s.k. antisubventionsåtgärder behöver ses över. Sverige stödjer fortsatt EU:s arbete för att säkerställa immaterialrättslig lagstiftning och efterlevnad av denna lagstiftning i olika delar av världen. Även genom

förhandlingarna om ACTA (Anti-Counterfeiting Trade Agreement) verkar EU för att förbättra respekten för existerande immateriella rättigheter. Förhoppningen är att avtalet ska kunna vara färdigt under 2010.

Sverige verkar också fortsatt för att EU:s marknadstillträdesstrategi ska utvecklas och tillämpas på ett sådant sätt att den blir ett effektivt hjälpmedel för EU:s företag.

Regeringens ambition när det gäller offentlig upphandling är att åstadkomma förbättrat marknadstillträde på internationella upphandlingsmarknader. Det är också viktigt att tillträdet till europeiska upphandlingsmarknader inte begränsas.

Regeringen ser även fortsatt handelspolitiken som ett viktigt instrument för att möta klimathotet. Nedmontering av tullar och andra handels hinder på klimat- och miljövänliga varor, tjänster och teknik är ett sätt. Ett annat sätt är att göra handeln med – och därmed även produktionen av – icke-fossila drivmedel effektivare, enklare och mindre kostsam. Möjligheten för konsument och företag att ta ett större ansvar för klimatutmaningen kan underlättas genom tydligare och mer samordnade certifierings- och märkningssystem. Regeringen fortsätter även arbetet med att förhindra att det växande klimatengagemanget används som en ursäkt för att bibehålla eller införa nya handelshinder. Protektionistiska åtgärder skulle minska utrymmet för mer effektiva lösningar som t.ex. rör teknologiöverföring och en mer hållbar resursanvändning.

OECD har en viktig uppgift i att föra den internationella handelspolitiska agendan framåt gällande tillväxt- och globaliseringsfrågor.

Inom ramen för Globalt Ansvar bedriver Utrikesdepartementet ett angeläget arbete kring frågor rörande företagens samhällsansvar, Corporate Social Responsibility (CSR), för att stärka företagens möjligheter att hantera utmaningar kring mänskliga rättigheter, miljö, arbetsvillkor och korruption. Regeringen uppmanar företagen att i sin verksamhet tillämpa OECD:s riktlinjer för multinationella företag och följa de tio principerna i FN:s ”Global Compact”.

Ansvarstagande företag främjar Sverige bilden och ökar därmed Sveriges konkurrenskraft. Detta är viktigt också när det gäller främjandet av svenska företag och investeringar i utlandet.

4.7 Budgetförslag

4.7.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tabell 4.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags- sparande	Utgifter- prognos
2009	Utfall	21 239	184	
2010	Anslag	21 705 ¹		21 400
2011	Förslag	22 759		
2012	Beräknat	22 984 ²		
2013	Beräknat	23 314 ³		
2014	Beräknat	23 813 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 22 762 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 22 771 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 22 738 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) myndighetsverksamhet, dvs. att utveckla ordningar för teknisk provning och kontroll, samordna marknads kontroll m.m.

Huvuddelen av Swedacs omsättning kommer från ackrediteringsverksamheten som finansieras via avgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.3 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Ackreditering m.m.

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	136 744	143 064	-6 320
Varav tjänsteexport	41 230	42 214	-984
Prognos 2010	130 150	129 300	850
Varav tjänsteexport	37 450	37 200	250
Budget 2011	141 350	141 190	160
Varav tjänsteexport	46 950	46 750	200

Tabell 4.4 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Metrologi m.m.

Tusental kronor

Metrologi (Offentlig-rättslig verksamhet)	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2009	4 742	4 548	194
Varav anslag/bidrag ¹	500	0	0
Prognos 2010	5 008	4 983	25
Varav anslag/bidrag ²	950	0	0
Budget 2011	4 000	7 000	0
	3 000		

¹ Från Vägverket och Energimarknadsinspektionen (enligt resp. regleringsbrev).

² Från Energimarknadsinspektionen (ej beslutade).

Under 2009 uppgick resultatet från uppdragsverksamheten (ackreditering m.m.) till - 6 320 000 kronor. För 2010 beräknas resultatet till + 850 000 kronor.

Regeringens överväganden

Anslaget minskas med 100 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

För att täcka kostnader för legal Metrologi tillförs anslaget 950 000 kronor. Beloppet finansieras genom minskning av anslagen 1:2 Väghållning (utgiftsområde 22) med 450 000 kronor och 1:10 Energimarknadsinspektionen (utgiftsområde 21) med 500 000 kronor.

Regeringen föreslår att 22 759 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)* för 2011. För 2012 och 2013 beräknas anslaget till 22 984 000 kronor respektive 23 314 000 kronor.

Tabell 4.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014 för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	21 705	21 705	21 705	21 705
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	150	363	672	1 183
Beslut	950	959	973	995
Överföring till/från andra anslag	-100	-101	-102	-105
Övrigt ³	54	58	66	35
Förslag/beräknat anslag	22 759	22 984	23 314	23 813

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4.7.2 2:2 Kommerskollegium

Tabell 4.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2009	Utfall	77 851		5 966
2010	Anslag	79 362	¹	Utgifts-prognos
2011	Förslag	79 920		80 529
2012	Beräknat	80 721	²	
2013	Beräknat	81 927	³	
2014	Beräknat	83 689	⁴	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 79 940 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 80 018 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 79 907 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Kommerskollegiums verksamhet rörande utrikeshandel och handelspolitik samt för vissa särskilda handelspolitiska insatser exkl. Open Trade Gate Sweden och insatser avseende handelsrelaterat utvecklings-samarbete.

Regeringens överväganden

Regeringen fäster stor vikt vid att kontaktpunkterna på tjänste- och varuområdena vidare-

utvecklas i samarbete med berörda myndigheter och organisationer.

Anslaget minskas med 60 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Regeringen föreslår att 79 920 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Kommerskollegium* för 2011. För 2012 och 2013 beräknas anslaget till 80 721 000 kronor respektive 81 927 000 kronor.

Tabell 4.7 Härledning av anslagsnivån 2011–2014 för 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	79 362	79 362	79 362	79 362
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	453	1 233	2 357	4 231
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-60	-61	-61	-63
Övrigt ³	165	187	269	158
Förslag/ beräknat anslag	79 920	80 721	81 927	83 689

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsförflyttning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4.7.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 4.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2009	249 097		223 639
2010	208 889 ¹		
2011	Förslag	193 889	
2012	Beräknat	193 889	
2013	Beräknat	193 889	
2014	Beräknat	193 889	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget finansierar det statliga uppdraget till Sveriges exportråd (Exportrådet), exportfrämjande insatser, särskilda främjande- och handelspolitiska insatser samt Sverigeprofilering till stöd för främjande.

Exportrådets verksamhet grundar sig på ett avtal mellan staten och Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening (SAU).

Regeringens överväganden

Regeringen prioriterar ett aktivt exportfrämjande som möter de små och medelstora företagens behov. Regeringen fäster stor vikt vid att möjligheter till synergier och samverkan mellan främjandets olika delar tas tillvara liksom mellan myndigheter och organisationer på både nationell, regional och lokal nivå som arbetar med företagsutveckling och internationalisering.

Regeringen föreslår att resurserna för exportfrämjandet ökar med 30 miljoner kronor jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen för 2010 och att 193 889 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för 2011. För 2012 och 2013 beräknas anslaget till 193 889 000 kronor respektive 193 889 000 kronor. En prioriterad insats inom exportfrämjandet är regional exportrådgivning.

Tabell 4.9 Härledning av anslagsnivån 2011–2014 för 2:3 Exportfrämjande

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	208 889	208 889	208 889	208 889
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	193 889	193 889	193 889	193 889

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2008/09:FiU1). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.7.4 2:4 Investeringsfrämjande

Tabell 4.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	56 917	Anslags-sparande	1 718
2010	Anslag	58 395 ¹	Utgifts-prognos	58 761
2011	Förslag	58 863		
2012	Beräknat	59 477 ²		
2013	Beräknat	60 322 ³		
2014	Beräknat	61 589 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 58 863 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 58 863 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 58 780 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för verksamheten rörande investeringsfrämjande åtgärder i Sverige vid Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest Sweden).

Regeringens överväganden

Regeringen ser investeringsfrämjandet som ett viktigt instrument inom tillväxtpolitiken. Regeringen fäster stor vikt vid att möjligheter till synergier och samverkan mellan främjandets olika delar tas tillvara liksom mellan myndigheter och organisationer på olika nivåer som arbetar med företagsutveckling och internationalisering.

Regeringen föreslår att 58 863 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande* för 2011. För 2012 och 2013 beräknas anslaget till 59 477 000 kronor respektive 60 322 000 kronor.

Tabell 4.11 Härledning av anslagsnivån 2011–2014 för 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	58 395	58 395	58 395	58 395
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	468	1 082	1 927	3 280
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				-86
Förslag/beräknat anslag	58 863	59 477	60 322	61 589

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4.7.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tabell 4.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	19 528	Anslags-sparande	341
2010	Anslag	19 417 ¹	Utgifts-prognos	18 983
2011	Förslag	15 417		
2012	Beräknat	15 417		
2013	Beräknat	15 417		
2014	Beräknat	15 417		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella närings- och handelspolitiska organ.

Utgiftsstyrande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta och valutakursernas utveckling.

Anslaget belastas främst för avgifter och bidrag till nedanstående organ. Deltagandet bedöms av regeringen som nödvändigt för att möjliggöra svensk påverkan på den internationella utvecklingen, för ett aktivt svenskt deltagande i internationellt samarbete samt för informationshämtning på för Sverige

viktiga områden. Anslaget täcker avgifter till följande organisationer:

- Världshandelsorganisationen (WTO)
- Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO)
- Internationella Tulltariffbyrån (I.C.T.B.)
- Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 15 417 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer* för 2011. För 2012 och 2013 beräknas anslaget till 15 417 000 kronor respektive 15 417 000 kronor.

Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2011–2014 för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	19 417	19 417	19 417	19 417
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	15 417	15 417	15 417	15 417

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU1). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.7.6 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tabell 4.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Utfall		Anslags-sparande	
2009	Utfall	30 600		0
2010	Anslag	31 074 ¹	Utgifts-prognos	31 074
2011	Förslag	31 512		
2012	Beräknat	31 868 ²		
2013	Beräknat	32 331 ³		
2014	Beräknat	32 990 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 31 512 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 31 512 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 31 468 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsråd (SSR), som är huvudman för standardiseringen i Sverige, samt för att skapa en fastare struktur för samordning av statens deltagande i standardiseringsarbetet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 31 512 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* för 2011. För 2012 och 2013 beräknas anslaget till 31 868 000 kronor respektive 32 331 000 kronor.

Tabell 4.15 Härledning av anslagsnivån 2011–2014 för 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	31 074	31 074	31 074	31 074
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	438	794	1 257	1 962
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				-46
Förslag/beräknat anslag	31 512	31 868	32 331	32 990

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4.7.7 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt erbjuda de svenska exportföretagen villkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick den 30 juni 2010 till 313 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier (varav 181 miljarder kronor är garantier). Obundna utfästelser medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet medan bundna utfästelser och förbindelser medräknas till 100 procent.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.16 Uppdragsverksamhet

Miljoner kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	3 558	2 702	856
Varav tjänsteexport			
Prognos 2010	3 800	6 900	-3 100
Varav tjänsteexport			
Budget 2011	2 600	3 140	-540
Varav tjänsteexport			

Intäkterna disponeras av Exportkreditnämnden. Budgeten är upprättad enligt riskmässiga principer, som även belastas för reservationer för riskerna i engagemang och skadefordringar. Orsaken till de ökade intäkterna och kostnaderna är den ökade efterfrågan på EKN:s tjänster som en följd av finanskrisen. De kraftigt ökade kostnaderna för 2010 är till största delen hänförliga till det ökade riskreserveringsbehovet på ca 5,89 miljarder kronor under året. Resultatet för första halvåret 2010 visar på ett underskott på 907 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av högst 500 000 000 000 kronor för exportkreditgarantier.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp av högst 10 000 000 000 kronor för investeringsgarantier.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalning.

Exportkreditnämndens verksamhet har tillsammans med AB Svensk Exportkredits

verksamhet haft en avgörande betydelse för att motverka den ekonomiska krisens effekter på företagets möjligheter att finansiera exportaffärer. Stor osäkerhet kvarstår kring styrkan i den ekonomiska återhämtningen och det är fortfarande centralt för exportföretagen med stöd för att få finansiering eller riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto inte gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. En oförändrad nivå på ramen för exportkreditgarantier och investeringsgarantier samt en obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalningar för EKN är därför fortfarande av stor vikt.

Låneram och kreditgaranti för AB Svensk Exportkredit

AB Svensk Exportkredit (SEK) tillhandahåller medel- och långfristiga krediter för exportaffärer och infrastruktur. Verksamheten bedrivs i huvudsak på kommersiella villkor. På uppdrag av staten administrerar SEK det svenska systemet för statsstödda exportkrediter till fast ränta, det s.k. CIR-systemet.

Baserat på regeringens förslag i proposition om Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (2008/09:86, bet. 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125) beslutade riksdagen den 15 december 2008 om utökade möjligheter för AB Svensk Exportkredit (SEK) och Exportkreditnämnden att tillhandahålla exportfinansiering för att stärka företagets konkurrenskraft med anledning av den finansiella och ekonomiska krisen.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 besluta om lån till AB Svensk Exportkredit (SEK) intill ett belopp av högst 100 000 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 besluta om kreditgaranti för upplåning till AB Svensk Exportkredit (SEK) intill ett belopp av högst 250 000 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att avskaffa grundfondsförbindelsen till AB Svensk Exportkredit.

Exportkreditnämndens och AB Svensk Exportkredits verksamhet har haft en avgörande betydelse för att motverka den ekonomiska krisens effekter på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer.

Stor osäkerhet kvarstår kring styrkan i den ekonomiska återhämtningen och det är fortfarande centralt för exportföretagen med stöd för att få finansiering eller riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. En låneram och en kreditgarantiram för SEK är därför fortfarande av betydelse för SEK:s möjligheter att kunna erbjuda långfristiga lån.

Som ett led i den översyn av de statliga bolagen som regeringen beslutat om i budgetproposition för 2007 (prop. 2006/07:1) har en genomgång av AB Svensk Exportkredit (SEK) inletts.